

Ἰωαννικοί Διαλογοί

ἁγιορειτικόν
περιοδικόν

67
68

Ἀθωνικοὶ Διαλόγοι

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΑΓΙΟΡΕΙΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ

Διανέμεται ὡς εὐλογία ὑπὸ τῆς Ἱ. Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὑδρους

Γίνονται δεκταὶ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ

Ἐπεύθυνος: Μοναχὸς Θεόκλητος Διονυσιάτης, Καρυαὶ - Ἁγ. Ὑδρος

Ἐπιστολαί: Μοναχὸς Γερβάσιος Ἱ. Μ. Ξενοφῶντος, Δάφνη - Ἁγ. Ὑδρος

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Σωτήριος Λασκαρίδης

Βαλαωρίτου 14, Θεσσαλονίκη, τηλέφ. 536.910

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Οἱ δύο Γεννήσεις τοῦ Χριστοῦ	1
Ἡ γνωσιολογία τῆς ἀναγεν. προσωπικότητος - Πόποβιτς	2
Περὶ θείας ἐνώσεως, - ἁγίου Καλλίστου Καταφυγιώτου	10
Ὁ ἅγιος Νεκτάριος καὶ ὁ Γ. Ἱερώνυμος Σιμωνοπετρίτης	13
Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία στὸ Ἁγιον Ὑδρος	17
Τὸ Ἁγιον Ὑδρος πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον	26
Ἐνα ἀνέκδοτον Γράμμα τοῦ ἁγίου Νεκταρίου	28
Μοναστικὰ θέματα	29
Ὁ ἅγιος Κοσμάς καὶ ἡ Ἀθωνιάς, τοῦ Θεοφ. Χρυσοστόμου	31
Προσφώνημα εἰς τὸν ἅγιον Κοσμᾶν τὸν Αἰτωλὸν	35
Ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ μοναχός - ἱεραπόστολος	38
Βιβλιοκρισίαι	42
Ἀθωνικὰ Σχόλια καὶ Κρίσεις	44

Ἀθωνικοί Διαλόγοι

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 67 - 68 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1979

ΟΙ ΔΥΟ ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΙΑ ΒΕΒΑΙΑ είναι ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ ποὺ δογματικῶς πιστεύουμε, κηρύττουμε καὶ ἐορτάζουμε μὲ χαρὰ καὶ ἀγάπη καὶ δο-

ξολογίες· ἡ Γέννηση τοῦ Θεοῦ Λόγου, τοῦ Σαρκωμένου ὑπερφυσικά ἀπὸ τὴν Παναγία Παρθένο Μαρία καὶ τεχθέντος μιὰ νύκτα στὴ Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας πρὸ 1979 χρόνων.

Εἶναι αὐτὴ ἡ Γέννηση, ποὺ εἶχε προκηρυχθῆ ἀπὸ τοὺς Προφῆτες τοῦ Ἰσραὴλ καὶ εἶχε προεικονισθῆ μὲ διάφορα σύμβολα καὶ ἀλληγορίες. Αὐτὴ ποὺ ἀνεπίγνωστα περιμέναν σὰν λύτρωση ὅλοι οἱ ἀρχαῖοι λαοί, ἰδιαίτερα δὲ οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἐνεπνεύσθησαν μὲ τὸν «σπερματικόν» λόγον καὶ προετύπωσαν σὲ μύθους, σὲ τραγωδίες, στὴν ποίηση καὶ τὴν φιλοσοφία τους.

Εἶναι, τέλος, αὐτὴ ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία ὡς «Μητρόπολιν τῶν ἐορτῶν», γιατί μετὰ τὴν Σάρκωσὴ Του ὁ Θεὸς Λόγος, προσέλαβε τὴν κακωθεῖσαν ἀπὸ τὴν

παράβαση ἀνθρώπινη φύση καὶ τὴν ἐθέωσε. Καὶ ὅπως λέγει ἓνας Ὑμνος, «... ἀνθρωπος γίνεται Θεός, ἵνα θεὸν τὸν ἄνθρωπον ἀπεργάσεται...».

Τὸ μέτρον τῆς ἀπείρου σημασίας τῆς μιᾶς αὐτῆς Γεννήσεως, τῆς ὀφειλῆς τῶν ἀνθρώπων ἀπέναντι στὸν εὐεργέτην Θεὸν καὶ τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Θείου Βρέφους ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, τὸ δίνουν οἱ θεσπέσιοι θεολογικοὶ Λόγοι τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ ἡ Ὑμνολογία τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων.

Πράγματι· στὴν Ὑμνολογία, ποὺ εἶναι ἀντλημένη ἀπὸ τοὺς ἁγίους Πατέρας, συμπυκνώνεται σ' ὅλες τὶς διαστάσεις του τὸ «ξένον μυστήριον» τῆς Σαρκώσεως, ἀλλὰ καὶ στὸ ὑψηλότερον ἐπίπεδον ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀλλὰ ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ ἱστορικὸν καὶ ὑπεριστορικὸν γεγονός, ποὺ συνετελέσθη ἐφ' ἀπαξ στὸ Σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ καὶ φυσικά εἶναι ἀνεπανάληπτον, ὡς ἀντικειμενικὴ πραγματικότης, μὲ τελικὸν σκοπὸν τὴν θέωση τοῦ κόσμου.

→ σ. 49

Η ΓΝΩΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΘΕΙΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΟΣ*

ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΠΟΠΟΒΙΤΣ

ΘΕΩΣΙΣ τῆς προσωπικότητος ἀνάγεται εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς θεοειδοῦς ψυχῆς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀπὸ τοῦ σατανισμοῦ. Ἡ θεοεῖδεια τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος ἀποκαθίσταται διὰ τῆς ἐν τῇ χάριτι συμμετοχῆς ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Θεανθρώπου. Ἡ ἀναγεννηθεῖσα προσωπικότης αἰσθάνεται καὶ γινώσκει ἑαυτὴν ὡς θεοειδῆ ἀτομικότητα, γινώσκει ἑαυτὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ μαθάνει τὸ μέγα μυστήριον τῆς χριστιανικῆς γνωσιολογίας, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ θεογνωσία ἐγκείται κατ' ἐξοχὴν ἐν τῇ θεοειδεῖ ἐπιγνώσει ἑαυτοῦ. Γνοῦσα τὴν τριαδικὴν θεοειδειαν τῆς πνευματικῆς ὁργανώσεως αὐτῆς ἡ ἀποθεωθεῖσα προσωπικότης φθάνει μέχρι τῆς γνώσεως τῶν μυστηρίων τῆς Ἁγίας Τριάδος: «ὁ γὰρ δυναθεὶς ἐπιγινώσκει τὸ ἀξίωμα τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς, οὗτος δύναται ἐπιγινῶσαι τὴν δύναμιν καὶ τὰ μυστήρια τῆς θεότητος».

«Ἡ ἡμετέρα φύσις τὸ τῆς Τριάδος... μυστήριον» εἶναι, τοῦτου ἕνεκα «ἐκ τῆς ἐν σοὶ τριάδος τὴν Τριάδα ἐπίγνωθι» (Γρ. Νύσ.). Ἡ ἰδεώδης πραγματικότης τῶν ἀχωρίστων καὶ ἀσυγχύτως ἠνωμένων φύσεων τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐδόθη ἐν τῇ προσωπικότητι τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ. Καὶ πᾶσα πρᾶξις τῆς δημιουργικότητος Αὐτοῦ εἶναι θεανδρική.

«Ὅθεν ἡ χριστιανικὴ γνώσις ἔχει ὡς μόνον κριτήριον τὴν προσωπικότητα τοῦ Θεανθρώπου. Δι' ἐκείνον ὅστις συγκεντροῖ τὴν συνείδησίν του ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὁ Θεὸς εἶναι τερατώδης τι ἀπειλητικὸν ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον. Διὰ τοῦτο ἡ τοῦ Χριστοῦ θεανδρική μέθοδος ἀρχεται ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς πνευματικῆς συνενώσεως: τὸ πνεῦμα ἐνοῦται μετὰ τοῦ πνεύματος μέχρις οὗτοῦ ὁ Χριστὸς καὶ ὁ ἀνθρώπος γίνωσιν «ἐν πνεύμα». Τοιαύτη προσωπικότης ὕψως συναισθάνεται τὴν θεανδρικήν ἀλήθειαν: «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν», ἢ «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἡμετέρα θεοειδὴς οὐσία τῆς ψυχῆς· ὁ Θεὸς δὲν εἶναι βασιλεὺς, ὑψίστος ἐξωτερικός, ὁ ὁποῖος διὰ βίας ἐπιβάλλεται ὡς βασιλεὺς, ἀλλ' εἶναι ἐν τῷ περιεχομένῳ τῆς ἡμετέρας προσωπικότητος, τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, τοῦ νοός, τῆς βουλῆσεως, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐπιελῶς φρονικός βασιλεὺς ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς ἡμετέρας θεοειδοῦς ψυχῆς».

«Ὅθεν ἡ ἀποκατάστασις τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς γνώσεως ἀνάγεται εἰς τὴν συνένωσιν τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Χριστοῦ. Δι' ὃ ὁ ὁσῖος Μακάριος τὸ σωτηριολογικὸν πρόβλημα ἀνάγει εἰς τὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς σωζομένης προσωπικότητος. «Ὀλὴ ἡ ζωὴ καὶ ὅλη ἡ γνώσις τῆς τοιαύτης προσωπικότητος συνίσταται ἐν τῇ διηγεσεί μορφώσει κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ἐν τῷ ἁγιασμῷ πάντων τῶν ψυχοφρονικῶν μελῶν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ γνώσις ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ ὁργανισμοῦ τῆς προσωπικότητος, εἶναι φρονικὸν τὸ συμπέρασμα διὸ ἡ χριστιανικὴ καθαρὰ γνώσις εἶναι ἡ ὁργανικὴ ἐκρόῃ τῆς ἀναγεννηθείσης προσωπικότητος. Με-

* Ἀπὸ τοῦ σπάνιου βιβλίου «Θεολογία, ἀλήθεια καὶ ζωὴ».

χρη του Χριστού ή ανθρωπίνη γνώσις ήτο εν τη δουλεία της αμαρτίας. Από Χριστού δὲ ἡ καθαρά γνώσις δύναται νὰ γίνῃ προσωπικὴ ἰδιοκτησία καὶ ζῶσα πραγματικότης εἰς ἓνα ἕκαστον, ὅστις ἤθελε συνενωθῆ μετὰ τοῦ ἁγίου Σώματος τοῦ Χριστοῦ, μετὰ τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ μυστήριον τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς γνώσεως ἐδρίσκεται ἐν τοῖς μυστήριοις τῆς Ἐκκλησίας. Σύσσωμος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ γίνεται τις διὰ τῆς ἐν τῇ χάριτι ἡθικῆς τριάδος (δηλαδὴ τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀγάπης). Ἐν αὐτῇ τῇ περιπέσει ἡ γνώσις γίνεται πόρισμα τῆς συγχρόνου δημιουργικότητος πάντων τῶν τῆς γνώσεως ὁργάνων τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ζώσης προσωπικότητος. Ἐὰν ζητηθῆ ἡ γένεσις τῆς χριστιανικῆς γνώσεως, ζητητέον αὐτὴν ἐν τῇ ἡθικῇ τριάδι, ἣτις ἀποκαθιστᾷ τὴν προσωπικότητα.

Ἐν τῷ βάθει τῆς φύσεως αὐτῆς ἡ γνώσις εἶναι ἡθικογνωστικὴ πράξις, δηλαδὴ ἡ πράξις ἐν τῇ ὁποίᾳ μυστικῶς γίνεται ἡ συνένωσις τοῦ γινώσκοντος μετὰ τοῦ γινωσκομένου, τοῦ ὑποκειμένου μετὰ τοῦ ἀντικειμένου. Ἡ μόνη μέθοδος τῆς ἀληθινῆς χριστιανικῆς γνώσεως ἐγκρατεῖται ἐν τῇ συνένωσει τοῦ ὑποκειμένου μετὰ τοῦ ἀντικειμένου διὰ τῆς ἐν τῇ χάριτι ἡθικῆς τριάδος. Διὰ μέσου τῆς ἡθικῆς τριάδος τὸ τῆς γνώσεως ὑποκείμενον ἀξάνει ἐν τῇ ἐπιγνώσει πρὸς τὴν θείαν Τριάδα. Ἡ σχέσις τοῦ τῆς γνώσεως ἀντικειμένου πρὸς τὸ τῆς γνώσεως ἀντικείμενον εἶναι κατ' ὁδοίαν ἡθικοδορησκευτικὴ. Μόνον διὰ τῆς μεθόδου τῆς χριστιανικῆς γνωσιολογίας, ἰ.ε. διὰ τῆς ἡθικοδορησκευτικῆς συνένωσεως τοῦ ὑποκειμένου μετὰ τοῦ ἀντικειμένου εἶναι δυνατὸν ν' ἀποφενχθῆ ἡ τραγικὴ τύχη τοῦ γνωσιολογικοῦ ἀφελοῦς πραγματισμοῦ, τοῦ ὑπερβατικοῦ ἐμπειρισμοῦ, τοῦ ὑπερβατικοῦ ὀρθολογισμοῦ καὶ τοῦ κριτικισμοῦ.

Ἡ ἀξησης τῆς προσωπικότητος διὰ τῆς ἡθικῆς τριάδος πρὸς τὴν θείαν ἔχει περιπλοκὰς κυρίας βαθμίδας:

Ἡ πρώτη βαθμὶς εἶναι ἡ ἀπάρνησις τοῦ ἐν τῇ αμαρτίᾳ νοός, τῆς ψυχῆς καὶ ὄλου τοῦ αμαρτωλοῦ περιεχομένου τῆς προσωπικότητος.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ βαθμίδι ἡ προσωπικότης αἰσθάνεται διὰ τὰ τῆς γνώσεως ὄργανα αὐτῆς, ἐπεξεργασθέντα διὰ τῆς ἡθικῆς τριάδος, γίνονται ἱκανὰ διὰ τὴν πραγματικὴν γνῶσιν τοῦ ἀντικειμένου τῆς πίστεως.

Ἐν τῇ τρίτῃ βαθμίδι ὅλη ἡ προσωπικότης καθαίρεται ἀπὸ τῆς αμαρτίας καὶ γίνεται «ὄλη ὀφθαλμός», ὅστις καθορᾷ τὰ ἀνέκφραστα μυστήρια τῆς λατρευομένης θεότητος.

Ἄλλ' ἡ τελευταία βαθμὶς ἐν οὐδεμιᾷ περιπέσει δύναται νὰ ἐξηγηθῆ ὡς συλλογιστικὴ ἐπίγνωσις τοῦ ἀντικειμένου τῆς πίστεως, ἀλλ' ὡς πραγματικὴ διὰ τῆς χάριτος συνένωσις τοῦ ὑποκειμένου τῆς πίστεως μετὰ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ ἢ, δι' ἄλλων λέξεων, τὸ ὑποκείμενον αἰσθάνεται τὸ ἀντικείμενον τῆς πίστεως τὸν ὡς τὴν ὁδοίαν τῆς προσωπικότητος αὐτοῦ, γινώσκει καὶ βλέπει ἑαυτὸ ὡς τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλ' εἰς αὐτὴν τὴν βαθμίδα, κατὰ τὸν ὅσον Μακάριον, ὑψώνονται μόνον οἱ φωτισθέντες, διότι «οἱ φωτισθέντες βλέπουσι τὴν εἰκόνα τῆς ψυχῆς». Αὐτοὶ εἶναι οἱ ἀληθινοὶ γινῶσται τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, διότι βλέπουσι τὴν θεοειδῆ ψυχὴν αὐτῆς. Ἡ ψυχολογία αὐτῶν εἶναι ἀληθῶς πειραματικὴ. Τὸ μυστήριον τῆς θεοειδοῦς ψυχῆς ἀποκαλύπτεται εἰς αὐτοὺς διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. «Οὐτε δὲ σοφοὶ διὰ τῆς σοφίας οὐτε φρόνιμοι διὰ τῆς φρονήσεως αὐτῶν ἠδυνήθησαν καταλαβεῖν ψυχῆς λεπτότητα ἢ εἰπεῖν περὶ αὐτῆς ὡς ἔστιν, εἰ μὴ μόνον οἷς διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀποκαλύπτεται ἡ κατάληψις καὶ γνῶσις ἀκριβῆς περὶ ψυχῆς γνωρίζετα».

Ὅθεν ἡ κυρία δρᾶσις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὅπως ὁ νοῦς αὐτοῦ «ὄλος ἐξ ὄλου περὶ τὴν ζήτησιν τῆς νοερᾶς οὐσίας τῆς ψυχῆς τὴν μέριμναν καὶ θλίψιν ἀναλάβῃ καὶ τῇ προσδοκίᾳ καὶ ἀναμονῇ τῆς τοῦ Πνεύματος ἐπιφοιτήσεως ὄλος ἐξ ὄλου ὑπομένῃ». Ὅλη ἡ μέριμνα τῆς φιλοχρείστου ψυχῆς συνίσταται εἰς τὴν διακόσμησιν τῆς θεοειδοῦς οὐσίας αὐτῆς «ταῖς τῶν ἀρετῶν ἐπιτολαῖς καὶ τῷ ἐπουρανίῳ

τοῦ Πνεύματος κόσμῳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ τῆς τοῦ Χριστοῦ Καθαρότητος καὶ ἁγιασμοῦ».

‘Ο νοῦς ὢν μέλος τῆς θεοειδοῦς ψυχῆς εὐρίσκει τὴν ἄφθαρτον ἀξίαν αὐτοῦ ἐν τῇ θεότητι. «Ὁ θρόνος τῆς θεότητος ὁ νοῦς ἐστὶ καὶ ὁ θρόνος τοῦ νοῦ ἡ θεότης ἐστὶν». Ἡ θεία ἐννοια τοῦ νοῦ συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἔχη ἐπὶ τοῦ θρόνου του τὴν θεότητα ὡς βασιλέα ὀλοκλήρου τῆς γνωστικῆς δράσεως αὐτοῦ. ‘Ο Χριστὸς ἦλθεν ὅπως ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ νοῦ ἐκθρονίσθη τὸν Σατανᾶ καὶ «ἐναντῶ θρόνον» ποιῆση τὸν νοῦν καὶ ἵνα αὐτὸς κυβεῖν καὶ βασιλεύῃ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς γνώσεως. ‘Ἡ ὑπ’ αὐτοῦ ἄρσις τῆς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου ἔχει καὶ γνωσιολογικὴν σημασίαν, καθ’ ὅσον «ἤρε τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, τοντέσει τὴν ἀκάθαρτον πηγὴν τῶν διαλογισμῶν τῆς ψυχῆς ἐξήρανε». Πᾶσα ψυχὴ ἔχει «τὸ ἀνάτατον τραῦμα τῆς ἁμαρτίας, τὴν πηγὴν τῶν ἀκαθάρτων καὶ πονηρῶν λογισμῶν» ὡς συνέπειαν τῆς παραβάσεως τοῦ Ἀδάμ. ‘Ἐν τῇ ψυχῇ τῆς ἀναγεννηθείσης προσωπικότητος διὰ τῆς ἠθικῆς τριάδος «ἐξηραίνεται ἡ πηγὴ ἐκείνη, ἡ τοῦ ἀκαθάρτου λογισμοῦ δρόσουσα, διὰ τῆς δυνάμεως Ἰησοῦ μόνου». Διότι «μόνῳ τῷ Κυρίῳ δυνατὸν ἐστὶν νὰ θεραπεύσῃ τὸν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας πληρωθέντα καὶ σκοτισθέντα «ἠρημόνα νοῦν τὸν ὀρώνα Θεόν».

‘Ἡ καθαρὰ γνώσις εἶναι τὸ φυσικὸν πόρισμα τοῦ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἰαθέντος νοῦς. Διὰ πᾶσαν προᾶξιν τῆς θεογνωσίας ὁ τοῦ Χριστοῦ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην τῆς συνεργασίας καὶ τῆς ὁδηγίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διότι «ὡςπερ τὸ μέγεθος αὐτοῦ (τ. ἔ. τοῦ Θεοῦ) ἀκατάληπτον, οὕτω καὶ τὸ λεπτὸν αὐτοῦ» «τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ». ‘Ο Χριστὸς εἶναι ἡ ὁδός, ἥτις ἄγει εἰς «τὴν τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσιν». Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὄν «τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας» εἰσάγει τοὺς ἁγίους «εἰς πᾶσαν ἀλήθειαν». Τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα κατὰ πρῶτον ἀφῆρσεν ἀπὸ τῆς ψυχῆς τῶν Ἀποστόλων τὸ «τῆς καρδίας κάλυμμα», κατήργησε τὰ πάθη καὶ ἠποίησε «τὰ τῆς καρδίας ὄμματα» καὶ «ὅτι ἐσοφίας πληθέντες καὶ τέλειοι καταστάν-

τες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος δι’ ἐκείνον μὲν τὸ τοῦ Θεοῦ θέλημα ποιεῖν ἔγνωσαν, δι’ ἐκείνον δὲ καὶ πρὸς πᾶσαν ἀλήθειαν ἐχειραγωγήθησαν ἡγεμονεύσαντός τε καὶ βασιλεύσαντος αὐτοῖς τῶν ψυχῶν».

‘Ἰνα δὲ ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν ἱκανὸς διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῶν μυστηρίων τῆς θείας Ἀληθείας, ὀφείλῃ τὸ πρῶτον νὰ ἀγιάσῃ πάντα τὰ τῆς γνώσεως ὄργανα, νὰ ἀπεκδυθῇ τὸν παλαιὸν καὶ νὰ ἐνδυθῇ τὸν νέον ἄνθρωπον, νὰ ἔχη «ὀφθαλμοὺς πρὸς ὀφθαλμοὺς, κεφαλὴν πρὸς κεφαλὴν, ὠτα πρὸς ὠτα, χεῖρας πρὸς χεῖρας, πόδας πρὸς πόδας», διότι «εἰσὶν ἕτερα ὠτα καὶ ὀφθαλμοὶ καὶ κλαυθμοὶ ἕτεροι, ὡς δὴ καὶ διάνοια καὶ ψυχὴ ἕτερα, ὅπερ ἐστὶν αὐτοθεῖκόν πνεῦμα καὶ ἐπουράνιον τὸ ἀκοῦόν τε καὶ κλαῖον εὐχόμενον τε καὶ γινώσκον καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ θέλημα ἐν ἀληθείᾳ ποιούν». ‘Ἡ πνευματοφόρος προσωπικότης γινώσκει ὅτι «εἰσὶν ὀφθαλμοὶ ἐνδοτέροι ὀφθαλμῶν τοῦτων καὶ ἐστὶν ἀκοὴ ἐνδοτέρα τῆς ἀκοῆς ταύτης». Οἱ Χριστιανοὶ ἔχουσιν «ἄλλον νοῦν», διότι «Πνεῦμα Θεοῦ κοινωνεῖ ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν». ‘Ο Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθε «τὴν φύσιν ἀλλάξαι καὶ μεταβαλεῖν καὶ ἀνακαινίσαι καὶ ἀνακιτῆσαι τὴν ψυχὴν ταύτην τὴν κατεστραμμένην τοῖς πάθεσι διὰ τὴν παράβασιν, κεράσας τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ Πνεύματι τῆς θεότητος. Καινὸν νοῦν καὶ καινὴν ψυχὴν καὶ καινοὺς ὀφθαλμοὺς, καινὰ ὠτα, καινὴν γλῶτταν, πνευματικὴν καὶ ἀπαξιαπλῶς καινοὺς ἀνθρώπους τοὺς πιστεύοντας αὐτῷ ἦλθεν ἀπεργάσασθαι». Τῇ οὕτως ἀνακαινισθεῖσιν προσωπικότητι ἀποκαλύπτεται ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ μυστηρίῳ.

‘Ο ὄσιος Μακάριος ἐφαρμόζει τὴν τῆς χριστιανικῆς γνωσιολογίας ἀρχήν: «τὸ ὅμοιον γινώσκει τὸ ὅμοιον», διότι κατὰ τοὺς λόγους αὐτοῦ «ὃ τὸ ὅμοιον ἔχον ἐπουράνιον τῆς θεότητος Πνεῦμα γινώσκει τὸν ὅμοιον, ὡς φησὶν ὁ Ἀπόστολος: πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες».

Τὸ μυστήριον τῆς χριστιανικῆς γνωσιολογίας ἔγκειται ἐν τῷ γίνεσθαι «ἐν πνεύμα» μετὰ τοῦ Χριστοῦ, διότι μόνον οὕτως εἶναι δυνατὸν νὰ γνωσθῇ τὸ θαναστὸν μυσ-

στήριον τῆς τοῦ Χριστοῦ προσωπικότητος. «Ὅστις κοινωνεῖ (τῷ Πνεύματι τῷ Παράκλητῳ καὶ πᾶσαν αἰσθῆσιν καὶ πληροφορίαν) ἀποκτᾷ (τὸ τέλειον μέτρον τῆς ἀπαθείας), γίνεται ἄξιος ἕνα (τῆς θεῆς Τριάδος ἐνοικῆ) ἐν τῇ καθαρθείσῃ ψυχῇ αὐτοῦ καὶ τοιοῦτοτρόπως πειραματικῶς ἀποκτῆσθαι τὴν ἐπίγνωσιν τῆς αἰωνίου Ἀληθείας καὶ οὕτως ἐπιγνώσῃ (τὸ τέλειον τοῦ Χριστιανισμοῦ μέτρον). Τοιαύτη προσωπικότης εἰσέρχεται εἰς τὴν παραδείσιον μακαριότητα, ὁπόθεν αὐτὴν ἡ ἀμαρτία ἐξέβαλε, διότι (τὴν αἰωνίαν μακαριότητα ἀπολαύουσι ὅσοι διὰ θεοφιλῆς καὶ φιλαρέτου διαγωγῆς τῶν ἐπουρανίων τοῦ Πνεύματος μυστηρίων πείρα καὶ αἰσθήσει τὴν γνῶσιν εἰλήφασι καὶ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ἔχουσι». Οὗτοι βλέπουσιν «ἀ δαφθαλμοῖς οὐκ οἶδεν, οὗτοι ἀκούουσιν ἃ «ὡς οὐκ ἤκουσεν», οὗτοι γνωρίζουσιν ἃ «ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη»· τούτου ἕνεκα οὗτοι εἶναι «οἱ ἐν ἀληθείᾳ σοφοί, οἱ δυνατοὶ καὶ εὐγενεῖς καὶ φρόνιμοι».

Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διαφωτίζει δὴν τὴν ψυχὴν τῶν πνευματοφόρων προσωπικοτήτων. «Ἡ τοῦ Πνεύματος ἔλλαμψις οὐχ ὅλον νοημάτων μόνον ἀποκαλύπτει ἐσὶ καὶ φωτισμὸς χάριτος, ἀλλ' ὑποστατικοῦ φωτός ἐν ταῖς ψυχαῖς θεβαία καὶ διηνεκῆς ἔλλαμψις». Διὰ τῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δυνάμεως «πᾶσα γνῶσις ἀποκαλύπτεται καὶ πρὸς ἀλήθειαν Θεὸς γνωρίζεται». «Ὅσοι γὰρ υἱοὶ εἰσὶ τοῦ φωτός καὶ τῆς διακονίας τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐν τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ, οὗτοι παρὰ ἀνθρώπων οὐδὲν μανθάνουσι· θεοδιδάκτοι γὰρ εἰσι». Ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ «ἐγγράφει τοὺς νόμους τοῦ Πνεύματος καὶ τὰ ἐπουράνια μυστήρια». Οὗτοι κατέχονται παρὰ τῆς χάριτος καὶ ἡ χάρις «διέρχεται εἰς ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος καὶ βασιλεύει ὅλων τῶν μελῶν καὶ τῶν λογισμῶν».

Ἐκ τῶν παρὰ τῆς χάριτος κατεχομένων τῆς γνώσεως πηγῶν ἐκρέει ἡ γνῶσις, ἥτις μόνῃ ἐπίσταται τὰ τοῦ Θεοῦ μυστήρια, διότι ἀδύνατον εἶναι «ἀνεῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἐκείθεν διδομένης ἐνεργείας μυστηρίων κοινωνῆσαι θεῶν καὶ εἰ-

δένααι Θεοῦ σοφίαν ἢ κατὰ πνεῦμα πλουτεῖν». Τὰς πνευματοφόρους προσωπικότητας αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς χρεῖε (τῷ ἑαυτοῦ φωτὶ τῆς γνώσεως καὶ ἐπιχέει ἐπ' αὐτῶν «τὸν τῆς ζωῆς οἶνον, τὴν καινὴν τοῦ Πνεύματος διδασκαλίαν». Αὗται αἱ προσωπικότητες «διδάσκονται ἐν κρυπτῷ ἃ οὐκ οἶδασιν».

Ἡ ἐπίγνωσις τῆς αἰωνίου Ἀληθείας ὀρίζεται ἀμέσως διὰ τῆς ἱστορικῆς προσωπικότητος τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ «Αὐτὸς γὰρ ἡ ἐνυπόστατος τε καὶ ὄντως ἀλήθεια καὶ διγα ταύτης τῆς ἀληθείας ἀμήχανον ἢ ἀλήθειαν γνῶναι ἢ σωτηρίας ἐπιτυχεῖν».

Ἐκτὸς τῆς προσωπικότητος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς προσωπικῆς συμμετοχῆς ἐν τῇ ζωῇ Αὐτοῦ ἡ ἀνθρωπίνη γνῶσις καταδικάζεται εἰς τὸν ἀπελπιστικὸν σκεπτικισμόν. Μόνον τοῖς τοῦ Χριστοῦ ἀνθρώποις εἶναι εὐπρόσιτος ἡ γνῶσις τῆς Ἀληθείας· «αὐτὴ γὰρ ἡ Ἀλήθεια... φανεροῦται αὐτοῖς καὶ διδάσκει αὐτοὺς, διὸ ἐγὼ εἶμι ἡ Ἀλήθεια».

Ἡ Ἀλήθεια δὲν εἶναι συλλογιστικὴ οὔτε μεταφυσικὴ ἔννοια, ἀλλ' ἡ αἰώνιος Προσωπικότης (ἡ Ἀλήθεια = ἡ Προσωπικότης), ἥτις ἀποκαλύπτεται μόνον ταῖς καθαρθείσαις προσωπικότησιν. «Αὐτὴ ἡ ἀλήθεια φανεροῦ ἑαυτὴν εἰς τὰς ψυχὰς τὰς πιστάς» καὶ μετ' αὐτῶν «γίγνεται εἰς μίαν κοινωνίαν». Ὁ Κύριος «φανεροῦται ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν καὶ διδάσκει αὐτοὺς τὴν ἀναστροφὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Ἡ ἐνυπόστατος Ἀλήθειαν, ὁ Χριστὸς, ἐνοσαρκοῦται εἰς τὰς ψυχὰς τῶν φιλοχρίστων καὶ οὗτοι ἔχουσι «τὸν Χριστὸν ἐν ἑαυτοῖς ἔλλαμποντα», ἔχουσι «τὸν Κύριον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν ἔλλαμποντα» καὶ μετ' Αὐτοῦ πᾶσαν τὴν σοφίαν Θεοῦ Ἐν τῷ Χριστῷ καὶ δι' Αὐτοῦ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι οὗτοι ἔχουσι πάντας τοὺς θησαυροὺς τῆς γνώσεως καὶ τῆς σοφίας.

Ὅταν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου συνενωθῇ μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ «κεκράτηται τῷ φωτὶ τῆς θεότητος», τότε δέχεται «τὴν ψυχὴν τοῦ φωτός, τοιούτῃ τὴν δύναμιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος», καὶ μεταβαίνει «ἐκ τῆς κακίας τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς

ιοῦ Χριστοῦ) καὶ ὁ Χριστὸς — (τὸ ὄλον φῶς) — συγκεντρῶται ἐν τῇ θεοειδεῖ οὐσίᾳ αὐτῆς καὶ αὕτη «ὄλη φῶς γίνεται», «ὄλη ὀφθαλμός». «Ὅταν τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ εἰσῆρχετο «ἐν τῇ καρδίᾳ φαῖνον», ἤνοιγε τὸ ἐνδότερον καὶ βαθύτερον καὶ ἀποκρυφον φῶς, ὥστε ὄλον τὸν ἄνθρωπον καταποθέντα εἰς ἐκείνην τὴν γλυκύτητα καὶ θεωρίαν μηκέτι ἔχειν ἑαυτὸν, ἀλλ' εἶναι ὡς μωρὸν καὶ βάρβαρον τῷ κόσμῳ τοῦτῳ, διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἀγάπην καὶ γλυκύτητα, διὰ τὰ ἀπόκρυφα μυστήρια, ὥστε τὸν ἄνθρωπον κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐλευθερωθέντα φθάσαι εἰς τὰ τέλεια μέτρα καὶ εἶναι καθαρὸν καὶ ἐλεύθερον ἐκ τῆς ἁμαρτίας». Ἡ ἐν τῇ προσευχῇ ἐκστιασις ἔχει μεγάλην σημασίαν. Ἐνίοτε ἀρπάζεται παρ' αὐτῆς (τ.ε. τῆς προσευχῆς) ὁ ἔσω ἄνθρωπος καὶ κάτοχος ἀπειρῶ βάθει τοῦ αἰῶνος ἐκείνου γίνεται».

Ἄνευ τῆς ἐν τῷ Χριστῷ ζωῆς ἀδύνατος εἶναι ἡ γνῶσις τῶν θεανθρῶικῶν μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ. Διὰ ταύτην τὴν γνῶσιν ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην τοῦ φωτὸς τοῦ Χριστοῦ, διότι ὁ Χριστὸς ἤλθεν «ἵνα φωτίσῃ αὐτὸν τῷ ἰδίῳ φωτὶ καὶ ἀμφιάσῃ αὐτὸν τὰ ἑαυτοῦ ἐνδύματα τῆς θεότητος τὰ οὐράνια». Οἱ Ἀπόστολοι εἶναι ιρανοιάτη τοῦτου ἀπόδειξις. Διὰ τοῦ Χριστοῦ οὗτοι γίνονται «ὀφθαλμοὶ καὶ φῶς ὄλον τοῦ κόσμου». «Οἱ τῆς ἀξίας καὶ πιστῆς ψυχῆς ὀφθαλμοὶ πνευματικῶς φωτισθέντες φωτὶ θεϊκῷ βλέπουσι καὶ κατανοοῦσι τὸν ἀληθινὸν φίλον καὶ γλυκύτατον, τὸν πολυπόθητον νυμφίον, τὸν Κύριον, καταλαμπομένης τῆς ψυχῆς ὑπὸ τοῦ προσκνητοῦ Πνεύματος». Οἱ ὀφθαλμοὶ οὗτοι βλέπουσι «σορῶς» τὸ ἐπιθυμητὸν καὶ μόνον ἀνεκλάλητον κάλλος».

Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ὁσίου Μακαρίου ὑπάρχουσι τρεῖς κύρια βαθμίδες ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς γνώσεως: «ἔστιν αἰσθησις καὶ ἔστιν ὄρασις καὶ ἔστι φωτισμός». Φωτισμός εἶναι ἡ ἀνωτάτη βαθμὶς, ἐπὶ τὴν ὅποιαν τὸ τῆς γνώσεως ὑποκείμενον ἀνυψοῦται, ὅταν ὁ νοῦς αὐτοῦ φωτισθῇ διὰ τοῦ φωτὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου. Ὁ καθαρθεὶς καὶ φωτισθεὶς νοῦς ἐπιστρέφει εἰς τὴν πρωτόγονον αὐτοῦ καθαρότητα, δέχεται «τὴν

ἰδίαν φθῶσιν» καὶ δημιουργεῖ τὴν καθαρὰν καὶ ἀμίαντον γνῶσιν. Ὁ τοιοῦτος νοῦς καθορᾷ «τὸν Δεσπότην», καθορᾷ ἐκείνην τὴν δόξαν, ἣν ἔβλεπε παρ' τῆς παρακοῆς ὁ πατήρ ἡμῶν Ἀδάμ. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ καθαρθέντος νοῦς «πρὸς ἐκείνον ἀρπάζονται τὸν αἰῶνα καὶ τὰ ἐκεῖ κάλλη καὶ θαύματα καθορῶσι». «Οὔτοι φωτεινῶ χρώμενοι καὶ διακεκαθαμένῳ τῷ νῷ τὰς ἀδύτους ἀγὰς Κυρίου διὰ παντὸς κατοπιεύουσι». Διὰ τῆς καθαρθείσης ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας θεοειδοῦς οὐσίας τῆς προσωπικότητος αὐτῶν οἱ ἅγιοι καθορῶσι τὸ ἀνεκφραστον κάλλος τοῦ Χριστοῦ ἐν τούτῳ τῷ βίῳ, διότι ὁ Χριστὸς εἶναι «αἰὼς τῆς ψυχῆς ὀφθαλμοῖς θεωρούμενος ἐν ἀληθείᾳ ἕως ἡμέρας τῆς ἀναστάσεως». «Τελείως διακαθαρθεῖς» τὸν νοῦν ὁ ἅγιος ἄνθρωπος διὰ τῆς προσευχῆς διατηρεῖ τὴν ἁγίαν καθαρότητα τοῦ νοῦς αὐτοῦ καὶ «ἀρπαγείς» καθορᾷ «τὴν ἄνω πόλιν Ἱερουσαλήμ καὶ τὰς ἐκεῖ φωτεινάς οἰκίας καὶ φῶς ἀπειρον καὶ ἀπόρητον». Τὸ ἅυλον καὶ θεῖον πῦρ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «καθαρὸν τὸν νοῦν ἀποκαθίστηναι, ἵνα ἀπολαβῶν τὸ κατὰ φύσιν διορατικὸν ὄρα εἰς τὸ διηνεκὲς τὰ τοῦ Θεοῦ θαύματα». Τὰ ὄρα τῆς γνώσεως εὐρύσσονται, «πράγματα μεγάλα καὶ μυστήρια Θεοῦ ἀποκαλύπτεται τῇ ψυχῇ». Διὰ τῆς συνεργασίας τῆς ἡθικῆς καὶ θείας Τριάδος ἡ θεοειδῆς ψυχὴ σώζεται ἐκ τοῦ καταχθονίου, ἁμαρτωλοῦ ἐγωϊσμοῦ. «Διὰ τῆς δυνάμεως Θεοῦ» ἐξολοθρευθῆναι «τὰ τεῖχη τῆς κακίας τὰ κωλύοντα τὸν νοῦν» καὶ ὁ Σατανᾶς παύει νὰ εἶναι ὁ δημιουργὸς τῆς γνώσεως. Ἡ ἀναγεννηθεῖσα προσωπικότης δέχεται τὴν ἀποκάλυψιν ὡς τὴν ὑψίστην πηγὴν τῆς γνώσεως, ὅθεν δι' αὐτὴν ἡ γνῶσις σχεδὸν δὲν ἔχει ὄρα. Ὁ Θεὸς «τείρει καὶ μηκύνει τὴν ψυχὴν εἰς ἀπέραντον καὶ ἀμέτροτον ἀξῆσιν... ἕως ἀξήσῃ αὐτὴν τῇ ἰδίᾳ ἀξήσει, καὶ διὰ τοῦτο τὴν καθιστᾷ ἱκανὴν δι' ἀπέραντον καὶ ἀμέτροτον ἀξῆσιν» ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς γνώσεως. «Ἔσσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ Πατήρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν» τοῦτο ἰσχύει καὶ διὰ τὴν γνῶσιν Ἡ χριστοφόρος ψυχὴ «ποσοῦτον πλατύνεται τῷ φρονήματι, ὥστε πανταχοῦ αὐτὴν εἶναι καὶ ὄρον βούλεται καὶ ἔνθα βούλεται δια-

κορεΐν τῷ Χριστῷ». Ἄλλ' ἡ εὐρυνομία αὐ-
τῆ τῆς γνώσεως κατ' οὐσίαν εἶναι ἐκκλη-
σιαστικῶς, καθολικῶς χαρακτηῆρος, διότι
μόνον «οὐκ πᾶσι τοῖς ἁγίοις» ὁ ἄνθρωπος
δύναται νὰ γνωρίσῃ τὰ μυστήρια τοῦ Χρι-
στοῦ.

Ὅταν ὁ Κύριος καὶ ἡ ψυχὴ γίνωσιν
«εἰς ἓν πνεῦμα καὶ εἰς μίαν κοῤῊσιν καὶ
εἰς μίαν διάνοιαν», τότε ὁ Κύριος μετα-
φέρει εἰς τὴν ψυχὴν τὴν θεανδρικήν γνῶ-
σιν. «Θεωρήσον ἄρρητα μυστήρια ψυχῆς,
ἧς περιαίρει Κύριος τὸ ἐπιχειμενον οὐκό-
τιος καὶ ἀποκαλύπτει αὐτὴν τὴν ἀποκαλύ-
πεται αὐτῇ, πῶς πλατύνει καὶ τεινεῖ τὰ
φρονήματα τοῦ νοῦς αὐτῆς εἰς τὰ πλατὴ
καὶ μήκη καὶ βάθη καὶ ὕψη πάσης ὄρατῆς
καὶ ἀοράτου κτίσεως». Ὁ Χριστοφόρος
ἄνθρωπος εἰς πάντα ἄλλον ἄνθρωπον κά-
τω πάντως τῶν στρωμάτων τῶν ἁμαρτι-
ῶν, βλέπει τὴν θεοειδῆ οὐσίαν τῆς φύ-
σεως αὐτοῦ. Οὗτος (καθαρῶ ὀφθαλμῶ)
πάντας ὄρα καὶ χαίρει ἐπὶ ὅλῳ τῷ κό-
σμῳ καὶ πάντως θέλει προσκυνεῖν καὶ ἀ-
γαπᾶν Ἕλληνας καὶ Ἰουδαίους». Τοιοῦ-
τος ἄνθρωπος ἔχει ὡς σκοπὸν τοῦ νοῦς
τὴν γνῶσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς θεοειδεί-
ας πάντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ τούτου ἕ-
νεκα «ἐν οὐδενὶ ὄλως τῶν φαινομένων ὁ
νοῦς ἀσχολεῖται» καὶ δὲν σκέπτεται τὰ
«οὐκ ὄντως καλῶ».

Ἡ ἐν τῇ γνώσει διαφορὰ μεταξὺ τῶν
ἀληθινῶν Χριστιανῶν καὶ «παντὸς τοῦ
γένους τῶν ἀνθρώπων» εἶναι μεγάλη. Οἱ
Χριστιανοὶ ὀφείλουσι «μετατεθῆναι καὶ
μεταβῆναι τῷ νῷ ἐκ τούτου τοῦ αἰῶνος,
ἐν ᾧ ἔγκειται καὶ δελεάζεται ὁ νοῦς ἀπὸ
τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, εἰς αἰῶνα ἕτε-
ρον καὶ τῷ φρονήματι εἰς τὸν ἄνω τῆς
θεότητος κόσμον εἶναι». Ἄλλ' ὅπως ἡ ψυ-
χὴ πειράξῃ «πρὸς τὰ ὕψη τῶν οὐρανῶν»,
ἀναγκαῖον νὰ γίνῃ πνευματοφόρος, νὰ λά-
βῃ «πέρυγας περισσευῶς τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος». Ταῦτα ἀποκτιῶνται διὰ τῆς
ἀνεπιφυλάκτου παραδόσεως ἑαυτοῦ τῷ
Χριστῷ, διότι αὐτὸς μόνος δίδει «περύ-
γας Ἁγίου Πνεύματος πρὸς τὸ ἵπτασθαι
ἀκωλύτως εἰς τὸν ἀέρα θεότητος». Ἐφω-
διασμένη διὰ τῶν περῶν τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος καὶ «εἰς τὰ ὕψη τῶν οὐρα-
νῶν πεποιημένη» ἡ ψυχὴ αἰσθάνεται ἑαυτὴν

«πάντων ἀνωτέρω». Οἱ Χριστιανοὶ «ἐν
τούτῳ εἰσὶ μείζους καὶ κρείττους τοῦ κό-
σμου, διὰ τὸ τὸν νοῦν αὐτῶν καὶ τὸ φρο-
νῆμα τῆς ψυχῆς ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ εὐερέ-
τη καὶ ἐν τῇ τοῦ Πνεύματος ἀγάπῃ τρυ-
χάνειν». Οἱ Χριστιανοὶ γίνονται «μέτοχοι
τοῦ πνευματικοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἐν μυ-
στηρίῳ λαλουμένης συνέσεως τῆς μὴ οὐ-
σης τοῦ κόσμου τούτου». Οὗτοι ἔχουσι
«ἄλλο φρονῆμα» καὶ ἐν τῷ τοῦ Χριστοῦ
Πνεύματι εὐρίσκουσι ἀνάπαντι τοῦ νοῦς
αὐτῶν «Υἱοὶ φωτός» ὄντες, οὗτοι ζῶσιν
«ἐν ἡμέρᾳ τοῦ φωτός τοῦ θεικοῦ», τὸν
νοῦν καὶ τὰ φρονήματα αὐτῶν δὲν σείει
«ἄνεμος ἄγριος» τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ «ἄ-
νεμος θεῖος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» ἀνα-
ψύχει τὰς ψυχὰς αὐτῶν καὶ «δικνουμέ-
νος πᾶσαν τὴν ὑπόστασιν τῆς ψυχῆς καὶ
τοὺς λογισμοὺς καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν καὶ
πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος ἀναψύχων καὶ
ἀναπαύων ἀναπαύσει θεϊκῇ καὶ ἀλαλήτῳ».
Ὁ νοῦς αὐτῶν ἐν τῇ χάριτι τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος «πάντοτε τὴν διατριβὴν ἔχει
νενικημένος τῷ θεῷ καὶ οὐρανίῳ ἔρωτι
καὶ πόθῳ πνευματικῷ». Ἡ οὐσία τῆς ζωῆς
αὐτῶν εἶναι «ὁ Κύριος ἐν τῷ νῷ». Οὗτοι
ἔχουσι «πλοῦτον πνευματικὸν ἐν τῇ ψυ-
χῇ τὸν θρόνονα πᾶσαν ἀγαθούνην λόγων
τε καὶ ἔργων καὶ ἐνδυμημάτων θεῶν καὶ
μυστηρίων ἀλαλήτῳ».

Τὸ «συνάγειν» τὸν νοῦν καὶ τοὺς
λογισμοὺς ἐν τῷ Χριστῷ σημαίνει παρέ-
χειν τῷ Χριστῷ τὸ δυνατόν τοῦ δημιουρ-
γεῖν τὴν θεανδρικήν γνῶσιν, διότι ἐκεῖ-
νος «μεταβάλλει τοὺς λογισμοὺς τῆς ψυ-
χῆς καὶ ποιεῖ αὐτοὺς θεϊκοὺς, οὐρανίους,
ἀγαθοὺς». Καθαροὺς λογισμοὺς, καθαρὰν
γνῶσιν δημιουργεῖ ἡ προσωπικότης ἥτις
«ἐν τῷ ἔχει... τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος»: «πάντες οἱ λογισμοὶ αὐτῆς
οὐράνιοι καὶ καθαροὶ καὶ ἅγιοι γίνονται,
χωροῦντες εἰς ἀέρα θεϊκόν». Οἱ καθαροὶ
λογισμοὶ εἶναι οἱ μόνοι φυσικοὶ καὶ οἱ μό-
νοι θεῖοι, οἱ δὲ ἀκάθαρτοι εἶναι παρὰ φύ-
σιν. Ὁ δὲ ὀφθαλμὸς τοῦ Θεοῦ βλέπει αὐτὸν
τὸν νοῦν καὶ τὰς ἐνδυμήσεις καὶ περιβλέ-
πει καὶ παραβλέπει καὶ οὐ ποιεῖ ἐν αὐ-
τοῖς κοινωνίαν, ἐὰν εἶναι ἀκάθαρτοι καὶ
ἁμαρτωλοὶ. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου «ἠνιο-
χεῖ τὴν ψυχὴν, ἠνιοχοῦν καὶ ὀδηγοῦν ἐ-

πιστημόνως τὸ ἄρμα τῆς ψυχῆς εἰς τὸ οὐράνιον καὶ ἔνθεν φρόνημα διὰ παντός». Οἱ πνευματοφόροι ἄνθρωποι ἐμβαδύνουσιν εἰς «τὰ ἐπουράνια μοιτήρια», ἐνίοτε δὲ εἶναι «ὡσπερ ἐν μέθῃ ποιοῦ, εὐφραίνόμενοι καὶ μεθύοντες τῷ Πνεύματι μέθην θείων μυστηρίων πνευματικῶν, μεθύοντες μέθην ἀφραστον τῶν μυστηρίων τοῦ Πνεύματος καὶ «ὡς μηδὲν» αἰσθάνονται τὸ φυσικὸν μέρος τῆς προσωπικότητος αὐτῶν. Αἱ τοιαῦται προσωπικότητες ἢ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ δέχονται «εἴτε χάρισμα λαμβάνειν εἴτε γνώσεις εἴτε ἀποκαλύψεις» καὶ ἐνίοτε «συνέσει καὶ σοφία θεία καὶ γνώσει Πνεύματος ἀνεξερευνήτῳ τοιαῦτα πρὸς τῆς τοῦ Χριστοῦ σοφίζονται χάριτος, ἃ μηδεμιᾶ γλώσση δύναμις ἐξελεῖν».

Τοιοιοτρόπως ὅλη ἡ γνώσις ἐξαριᾶται ἐκ τοῦ Χριστοῦ «τὸ λόγιον «χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδὲν» ἰσχύει καὶ διὰ τὴν γνώσιν. «Οἷαν ὁ ἄνθρωπος παραδῶσῃ τῷ Χριστῷ τὸν νοῦν καὶ τοὺς λογισμούς..., τότε «ὁ Κύριος μυστηρίων ἀξιοῖ τοῦτον ἐν ἀγίῳ καὶ καθαρῷ πλεονί καὶ τροφῇ ἐπουράνιον δίδωσιν Αὐτὸν καὶ πόμα πνευματικόν». «Ἄνευ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καὶ τῆς ἐνεργείας τῆς θείας δυνάμεως οὐκ ἔστι γινώσκειν μυστήρια καὶ σοφίαν Θεοῦ».

Τὴν ἀληθινὴν χριστιανικὴν φιλοσοφίαν δημιουργοῦσιν αἱ χριστοφόροι καὶ πνευματοφόροι προσωπικότητες. Μόνον «οἱ ὀδηγούμενοι καὶ ποιμαίνενοι κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον ὑπὸ τῆς θεϊκῆς δυνάμεως» εἶναι «ἀληθῶς σοφοὶ καὶ φιλόσοφοι Θεοῦ», ἐνῶ «οἱ φιλόσοφοι τῶν Ἑλλήνων λόγους μανθάνουσιν», «ἐν λόγοις ἀσκοῦνται καὶ πρὸς λογομαχίας ἐκθύμως ἠσχόληται, οἱ δὲ Θεοῦ δοῦλοι, κἂν ἀνομίητοι λόγων ᾧσιν, ἀλλ' οὖν θεία γνώσει καὶ Θεοῦ χάριτι καταρτίζονται». «Ὁ τοιοῦτος φιλόσοφος ἐνίοτε «ἐν συνέσει τινὶ καὶ σοφία ἀρρήτῳ καὶ γνώσει Πνεύματος ἀνεξερευνήτῳ ὑπὸ τῆς χάριτος σοφίζεται, ἅπερ διὰ γλώσσης καὶ σίματος λαλῆσαι ἀδύνατον». «Ὁ ἅγιος εἶναι ὁ μόνος ἀληθινὸς φιλόσοφος, διότι «ὁ ἐν τῷ πνεύματι ἁγιασμῷ ὑπάρχων οὐκ ἐνθυμεῖται πηγή, οὐ λογίζεται φάυλα». Θεοειδεῖς

ὄντες οἱ ἅγιοι ἔχουσι τὴν γνώσιν τῆς θείας ἀληθείας, διότι «τὸ θεῖον καὶ ἐπουράνιον Πνεῦμα ἐπιδημεῖ ἐν τῷ νῷ» αὐτῶν. Οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ φιλοσοφία «κατ' ἄνθρωπον», δὲν δύναται αὕτη γὰρ παράσχη τὴν ἀπολύτως ἀληθινὴν γνώσιν. «Ἀριστοτέλης ἢ Πλάτων ἢ Σωκράτης, φρόνιμοι ὄντες ἐπιγνώσει, ὡσπερ πόλεις μεγάλαι ἐτύγχανον, ἀλλ' ἔρημοι ἦσαν ὑπὸ ἐχθρῶν (ιοιτέσι τῶν τῆς ποτηρίας πνευμάτων) διὰ τὸ μὴ εἶναι Πνεῦμα Θεοῦ ἐν αὐτοῖς».

Ἡ τῆς Καινῆς Διαθήκης μέθοδος τῆς γνώσεως εἶναι θαδέως προσωπικὴ καὶ πειραματικὴ συνένωσις μετὰ Χριστοῦ ἐν τῇ χάριτι. Αὕτη ἡ μέθοδος εἰδικῶς ἐκφράζεται ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς θείας Ἐνχαριστίας. Ἐν αὐτῇ τὸ ἀνικείμενον τῆς πίστεως καὶ τῆς γνώσεως συνεννοῦται μετὰ τοῦ ὑποκειμένου. «Σωματοποιεῖ γὰρ ἑαυτὸν καὶ εἰς ἑρῶσιν καὶ πόσιν ὁ Κύριος... καὶ γὰρ φησιν Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄριστος τῆς ζωῆς». «Ὁ τρώγων τὸν ἄρτον τοῦτον ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα ἀναπαύσῃ ἀνεκκλήτως καὶ ἐμπλήσῃ εὐφροσύνης πνευματικῆς τὴν ψυχὴν». «Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ προσφέρεται ἄριστος καὶ οἶνος, ἀντίτιπον τῆς σαρκὸς Αὐτοῦ (ιοιτέσι τοῦ Χριστοῦ) καὶ τοῦ αἵματος, καὶ οἱ μεταλαμβάνοντες ἐκ τοῦ φαινομένου ἄρτου πνευματικῶς τὴν σάρκα τοῦ Κυρίου ἐσθίουσιν». Διὰ τῆς θείας Μεταλήψεως ὁ Χριστὸς συνεννοῦται μετὰ τοῦ μεταλαμβάνοντος καὶ τοιοιοτρόπως αὐτὸς πραγματικῶς ἀποκτᾷ τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Χριστοῦ.

«Ὁ Κύριος οὔτε τέλος ἔχει οὔτε κατάληψιν. Οὐδενί ἐστι καταληπτὸς ὁ Θεὸς καὶ μετροητὸς, εἰ μὴ τοῖς γενοσάμενοις ἐξ αὐτοῦ ἐκείνου, οὐ ἐδέξαντο, καὶ γνωρίζουσι τὴν ἐναντιῶν ἀσθένειαν». «Ἡ τοῦ Θεοῦ γεῦσις» εἶναι ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν πραγματικὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Χριστοῦ. «Ἄνευ τῆς προσωπικῆς μεταλήψεως τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐπίγνωσις τοῦ μυστηρίου τῆς προσωπικότητος Αὐτοῦ. «Ὅθεν Αὐτὸς — «Θεοῦ Σοφία» — εἶναι «Ἑλλησι μαρτία». «Τὸ ἐντελὲς τοῦ Χριστιανισμοῦ μυστήριον» γνρίζεται διὰ τῆς πείρας. «Ὁ γὰρ Χριστιανισμὸς ἑρῶσις ἐστι καὶ πόσις καὶ ὄσιν

τις ἐσθίει ἀπ' αὐτοῦ, ἐκ τῆς ἡδύτης ἐπι πλείον ἐρεθίζεται ὁ νοῦς ἀκατάσχετος καὶ ἀκόρεστος ὑπάρχων καὶ ἀπλήτως ἐπιζητῶν καὶ ἐσθίω».

Διὰ τῆς ἐν τῇ θείᾳ Ἐὐχαριστίᾳ ἐνώσεως μετὰ τοῦ Χριστοῦ ὁ Χριστιανὸς ἀποδέχεται τὸν Χριστὸν ὡς κριτήριον τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας. Ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς κριτηρίου τῆς γνώσεως καθίσταται ὁ Θεάνθρωπος. Ὅταν ὁ νοῦς, «ὁ ὀφθαλμὸς ψυχῆς», γίνῃ «ἐν πνεύμα» μετὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τότε εἶναι ἱκανὸς νὰ διακρίνῃ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, νὰ διακρίνῃ τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ ψεύδους. Ταῦτα κατορθώνουσι μόνον οἱ τέλειοι. Ἡ ψυχὴ αὐτῶν γινομένη «ἄλη ὀφθαλμὸς» καὶ «ἄλη φῶς» βλέπει τὰ δρια τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, διακρίνει τὸ ἀκάθαρτον ἀπὸ τοῦ καθαροῦ, τὸ θεῖον ἀπὸ τοῦ διαβολικοῦ. «Οἱ ἔχοντες ἐν αὐτῷ τῷ νῷ τὸν φρικτὸν» τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἱκανοὶ νὰ διακρίνωσι τὴν λεπιοτάτην δρασιν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Σατανᾶ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου, νὰ κατανοήσωσι «τὴν λεπτότητα τῆς πονηρίας», τὴν «λεπτότητα τῆς κακίας». Ὅθεν «ὡς μέλει τὸν τοῦ Χριστοῦ βίον ὡς κάλλιστα κατορθοῦν, τούτοις καὶ προσήκει προηγουμένως τοῦ διανοητικοῦ τε καὶ διακριτικοῦ τε καὶ ἡγεμονικοῦ μέρους τῆς ψυχῆς διὰ πάσης ἐπιμελεῖσθαι τῆς σπουδῆς, ἵνα τὴν τοῦ καλοῦ τε καὶ κακοῦ διάκρισιν ἀκριβῶσαντες καὶ ἂ παρὰ φύσιν ἐπεισῆχθη πάθη τῆς καθαρᾶς ἀποκρίναντες φύσεως ἀπροσκόπως ζῆν ἔχοιεν, ὡς ὀφθαλμῷ τῷ τῆς διακρίσεως μέλει χρωμένοις, καὶ ἀσύνθετοι πρὸς τὰς τῆς κακίας ἀφορμὰς εἶναι δυνάμενοι». «Ἀγῶνος πολλοῦ καὶ πόνου κρυπτοῦ καὶ ἀοράτου χρεῖα λογισμῶν ἐρευνᾶν ποιεῖσθαι καὶ τὰ ἡσθητικῶτα τῆς ψυχῆς ἡμῶν αἰσθητικῶτα γυμνάζειν πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ» δεῖ πάντοτε καὶ ἀναζωπυρεῖν διὰ τοῦ νοῦς πρὸς Θεὸν ἐπέξεως τὰ ἐξησθητικῶτα τῆ ψυχῆ μέλη τοῦ νοῦ ἡμῶν προσκαλουμένου μετὰ τοῦ Κυρίου πάντοτε, ἵνα γένηται εἰς ἐν πνεῦμα». «Οἱ τὸν βίον τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπι πολλῇ ἀκριβείᾳ κατορθῶσαι βουλόμενοι πρὸ πάντων τοῦ διανοητικοῦ καὶ διακριτικοῦ μέλους τῆς ψυχῆς ἐν πάσῃ δυνάμει

ἐπιμελεῖσθαι ὀφείλουσιν, ἵνα τὴν διάκρισιν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ ἐν ἀκριβείᾳ κησόμενοι καὶ τὰ παρὰ φύσιν εἰσαχθέντα τῇ καθαρᾷ φύσει πάντοτε διακρίνοντες εὐθέως καὶ ἀπροσκόπως πολιτευσώμεθα, ἵνα ὡς ὀφθαλμῷ τῷ τῆς διακρίσεως μέλει χρωμένοι, ἀσυνδύαστοι καὶ ἀσύνθετοι πρὸς τὰς τῆς κακίας ὑποθέσεις εἶναι δυνατῶμεν καὶ οὕτω τῆς θείας δωρεᾶς καταξιωθέντες ἄξιοι τοῦ Κυρίου γενώμεθα».

Κατὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ οικονομίαν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς προσωπικότητος ἡ τελευταία, ἡ τελικὴ βαθμὶς τῆς θεώσεως ἀνάγεται εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ,τι ἰσχύει διὰ τὴν προσωπικότητα ἰσχύει καὶ διὰ τὴν γνώσιν. Ἡ ἀνάστασις ἐμφανίζεται ὡς ἡ τελικὴ βαθμὶς τῆς θεώσεως τῆς προσωπικότητος. Κατὰ τὴν ἀνάστασιν ἡ ψυχὴ, ἡ γινομένη χριστοειδὴς ἐν τῇ ἐπι τῆς γῆς ζωῇ, μεταφέρει τὴν χριστοειδειαν αὐτῆς καὶ εἰς τὸ σῶμα. «Τῶν μὲν οὖν ἀγίων ἡ θεοειδὴς τοῦ Πνεύματος εἰκὼν ἀπὸ τοῦ νῦν ἐνδον, ὡσπερ ἐντυπωθεῖσα, καὶ τὸ σῶμα θεοειδὲς ἔξω καὶ οὐράνιον ἀπεργάσεται». «Ὁ γὰρ νῦν ἐναπεθησαύριον ἐνδον ἡ ψυχὴ, τότε ἀποκαλυφθήσεται καὶ φανήσεται ἔξωθεν τοῦ σώματος». «Ὅπερ γὰρ ἔχει νῦν, αὐτὸ προέρχεται ἔξωθεν τοῦ σώματος τότε». «Πᾶσα γὰρ καλλονὴ λαμπρότητος καὶ ὀραιότητος οὐράνιον εἰς αὐτοὺς (ιοιτέσει τοὺς Χριστιανούς) τὸ Πνεῦμα τῆς θεότητος γίνεται τότε ὅπερ ἀπὸ τοῦ νῦν δέξασθαι κατηξιώθησαν».

Κατὰ τὴν ἀνάστασιν ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ φανεροῦται «ἐν τῇ θνητῇ σαρκί», τὸ σῶμα διαιωνίζεται διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ιδεώδης ἰσορροπία μεταξὺ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἀποκαθίσταται. «Τὸ πῦρ τὸ οὐράνιον τῆς θεότητος, ὅπερ δέχονται οἱ Χριστιανοὶ ἐντὸς αὐτῶν ἐν τῇ καρδίᾳ νῦν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, τοῦτο αὐτὸ τὸ ἐντὸς τῆς καρδίας αὐτῶν διακονοῦν, δταν ἀναλυθῇ τὸ σῶμα, ἔξῶτερον γίνεται καὶ πάλιν συμπήσοι τὰ μέλη καὶ ποιεῖ ἀνάστασιν τῶν λελυμένων μελῶν». Τοῦτο τὸ πῦρ εἶναι «ἀναστάσεως δύναμις» καὶ αὐτὸ ἀνακαινίζει καὶ ἀνιστᾷ τὰ ἐφθαρμένα σώ-

ΠΕΡΙ ΘΕΙΑΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΒΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ*

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΚΑΤΑΦΥΓΙΩΤΟΥ

ΚΘΕ τι πὸν ζεῖ, ἔχει σὰν ἰδιότητα φουσιική τὴν φουσιική του ἐνέργεια, σὴν ὁποῖαν ἀναπαύεται καὶ εὐχαριστεῖται ἀναλόγως. Καὶ σὴν ἐνέργειά του βρῖσκει τὴν χαρά, γι' αὐτὸ καὶ θέλει νὰ ἐνεργῇ. Ἐπομένως καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἐπειδὴ ἔχει νοῦν καὶ ἡ ζωὴ του φουσιικῶς βρῖσκειται σὴν ἐνέργεια νὰ νοῆ, ἠδύνηται καὶ ἀναπαύεται πὸ ἐντονα, διὰν οἱ νοῆσεις του στρέφονται πρὸς ἀνώτερα ἀντικείμενα, πὸν χαρακτηρίζονται ὡς καλὰ καὶ ἀγαθὰ. Ἡ πνευματικὴ δὲ ἠδονὴ φθάνει σὸ κατακόρυφον, διὰν κανεὶς ἔχει τὴν μνήμη τοῦ Θεοῦ καὶ μελετᾷ τὶς ἀρετὲς καὶ τελειότητές του. Τοῦ Θεοῦ, πὸν εἶναι τὸ ἄκρον ἀγαθὸν καὶ νοητὸν, ὑπεράνω τῆς καταλήψεως τοῦ νοῦ, πὸν ἡ ἀγάπη του πρὸς τὸν ἄνθρωπον εἶναι ὑπὲρ νοῦν καὶ χαρίζει σὸς ἀγαπῶντες τὸν ἀγαθὰ ἀσύλληπτα καὶ μάλιστα αἰώνια.

β'. Ἐὰν κάθε γέννηση κάνει ἐκεῖνο πὸν γεννιέται νὰ ὁμοιάζῃ μὲ ἐκεῖνο πὸν γεννάει, ὅπως εἶπεν ὁ Κύριος, ὅτι «αὐ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκός, σὰρξ ἐστὶ, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦμα» (Ἰω., γ', 6). Ἐὰν λοιπὸν εἶναι πνεῦμα ὁ γεννημένος ἀπὸ τὸ Πνεῦμα, γίνεται φανερόν ὅτι εἶναι καὶ θεός, σύμφωνα μὲ τὸ Πνεῦμα πὸν τὸν ἐγέννησε, ἐπειδὴ καὶ τὸ Πνεῦμα εἶναι ἀληθινὸς Θεός, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γεννήθηκε κατὰ χάριν ἐκεῖνος πὸν με-

τέχει σὴν ζωὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Ἐὰν λοιπὸν εἶναι θεὸς αὐτός, τότε κατὰ συνέπεια εἶναι καὶ προφανῶς θεωρητικός, γιὰτὶ ὁ Θεὸς λέγεται Θεὸς ἐκ τοῦ θεωρεῖν. Ὡστε εἶναι ἐλόμενος, ὅτι ἐκεῖνος πὸν δὲν «θεωρεῖ», ἢ ἄκόμα δὲν ἐπέτυχε νὰ γεννηθῇ πνευματικῶς καὶ νὰ μετέχῃ σὸ Πνεῦμα, ἢ, ἐπέτυχε μὲν, ἀλλὰ ἀπὸ ἀμάθεια κλείνει τὴν ὀπτική δύναμη τῆς ψυχῆς του καὶ ἀπὸ ἀπαιδευσίᾶ ἀποστρέφεται τὶς νοητὲς θεῖες ἀκτῖνες, πὸν λάμπουν γύρω ἀπὸ τὸν νοητὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης. Καίτοι αὐτὸς κατέστη μέτοχος τῆς δυνάμεως πὸν θεώνει καὶ ὑψώνεται πρὸς τὴν ἀγιότητα, ὅμως δυστυχῶς στερεῖται τῆς ἐνεργείας τῆς.

γ'. Ὅλα τὰ ὄντα ἔλαβαν ἀπὸ τὸν δημιουργὸν τοὺς τὴν κίνησή τους μὲ σοφίαν, ὅπως καὶ τὶς ἰδιότητές τους. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς. Ἐξαιρέτως ὅμως ὁ νοῦς ἔχει τὴν ἀεικίνησιαν, τὸ δὲ ἀεικίνητον εἶναι ἄπειρον καὶ ἀόριστον. Ἐπομένως ὁ νοῦς πὸν κινεῖται μόνον σὸν μὴ ἄπειρον καὶ περιορισμένον κόσμον, ἐβρίσκειται σὲ παραφουσιική κατάσταση, κατώτερη ἀπὸ τὶς δυνατοτήτές του. Καὶ αὐτὸ παθαίνει διὰν κινεῖται σὲ πεπερασμένα καὶ περιορισμένα. Γιὰτὶ δὲν εἶναι δυνατόν, ἢ μὲν οὐσία ἐνὸς ὄντος νὰ εἶναι πεπερασμένη καὶ περιοριστική, ἢ δὲ κίνηση τοῦ νοῦ γύρω ἀπὸ αὐτὸ νὰ ὀδεύῃ πρὸς τὸ ἄπειρον. Ἐπομένως καὶ ἀναγκαίως τὸ ἀεικίνητον τοῦ νοῦ χρειάζεται κατὰ ἀόριστον καὶ ἄπειρον, πρὸς τὸ ὁποῖον νὰ στρέψῃ ἔλλογα τὴν φουσιική του κίνηση. Ἄλλὰ κανένα ἄπειρον καὶ ἀόριστον πραγματικῶς δὲν ὑπάρχει, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Θεόν, πὸν εἶναι κατὰ φύσιν καὶ κυρίως ἓνα. Συνεπῶς ὁ νοῦς πρέπει νὰ ἀναιείνεται, νὰ ἀποβλέπῃ καὶ νὰ κινεῖται πρὸς τὸ κυρίως ἀπει-

*Ὁ ἅγιος Κάλλιστος Καταφυγιώτης εἶναι διδάσκαλος τῆς ἀποβλεπτικῆς μουσικῆς ζωῆς. Θὰ μεταφράσωμε, κατὰ παράκληση, τὰ φιλοκαλικά Κεφάλαιά του καὶ σὸ τέλος θὰ τὰ σχολιάσωμε.

ρον ἓνα, δηλαδή εἰς τὸν Θεόν. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ φνοικὸν ἰδίωμα τοῦ νοῦ.

δ'. Τὰ ἰδιώματα τοῦ Θεοῦ, πὸν βλέπει κανεὶς γύρω ἀπὸ τὸν Θεόν, εἶναι ἄπειρα καὶ ἀόριστα. Ἄλλὰ ὁ νοῦς δὲν χάρεται τελείως ὁ αὐτὰ γιατί ζητάει ἐκεῖνον πὸν ἔχει αὐτά. Καὶ αὐτὸ συμβαίνει γιατί κάθε ὄν χάρεται σὶτὸ κατὰ φύση ὁμοίον του. Ὁ νοῦς εἶναι ἀπὸ τὴν φύση του ἓνας, ἂν καὶ πολλὰ κατὰ τὶς νοήσεις του. Ἀνατεινόμενος καὶ κατὰ κάποιον τρόπον κινούμενος πρὸς τὸν Θεόν, πὸν κί' αὐτὸς εἶναι ἓνας κατὰ τὴ φύση καὶ πολλὰ κατὰ τὴν ἐνέργειαν, εἶναι ἀδύνατον νὰ χάρεται ἀπόλυτα, ἂν δὲν φθάσῃ δι' ἁγίου Πνεύματος εἰς τὸ κατὰ φύση ἀόριστον ἓνα, ἀπὸ προηγουμένως ξεπεράσει ὅλα τὰ πράγματα. Ἐπειδὴ δὲ ἓνα κατὰ φύση εἶναι ὁ Θεός, ἐπόμενον εἶναι νὰ χάρεται ὁ νοῦς ἀπόλυτα ὁ αὐτόν. Ἄλλὰ τὰ ὄντα χάρονται σὶς φνοικὲς τοὺς ἰδιότητες. Ἐπομένως φνοικὴ ἰδιότης τοῦ νοῦ εἶναι νὰ κινεῖται, νὰ ἀνατείνεται, νὰ ἀναπναύεται καὶ νὰ χάρεται ἀπόλυτα μόνον εἰς τὸν Θεόν, τὸν μόνον καὶ ἀόριστον ἓνα.

α'. Κάθε κίνησις ὁποιοῦδήποτε κτιστοῦ ὄντος, ἀκόμη καὶ αὐτοῦ τοῦ νοῦ, γίνεται μὲ τὸν σκοπὸν νὰ σταθῇ σὲ κάποιο κτιστόν, γιὰ νὰ ἡρεμήσῃ καὶ ἀναπαυθῇ ὀριστικά κατ' ἀναλογία πρὸς τὴν φύση του. Ἄλλὰ ὁ νοῦς, ἂν καὶ εἶναι μία κτιστὴ οὐσία, ὅμως δὲν ἡμπορεῖ κινούμενος νὰ σταματήσῃ σὶτὰ κτιστὰ καὶ νὰ ἡρεμήσῃ ὁ αὐτά. Διότι τὸ κτιστόν ἔχει ὡς ἰδιότητα τὸν περιορισμὸν εἰς τὰ κτιστά, ἐπειδὴ ἔχει ἀρχήν, ἐνῶ ὁ νοῦς ὁὐκ ἀεικίνητος δὲν ὑπόκειται σὲ περιορισμὸν, ἀλλὰ θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἐπιζητῇ κάπου νὰ κινήθῃ. Εἶναι ἀδύνατον δὲ νὰ ἡρεμήσῃ, ἢ νὰ ἐπιτύχῃ ἐκεῖνο πὸν ἀπὸ τὴ φύση του εἶναι ὁ τελικὸς σκοπὸς του (ὁ Θεός) ἢ νὰ ἔχῃ τὴν σωστὴ ἀεικίνησίν του, ὁ νοῦς, εἰάν κλειστὴ σὶτους περιορισμοὺς τῶν κτιστῶν. Αὐτὸ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴ φύση τοῦ νοῦ, πὸν εἶναι φανερὰ ἀεικίνητος. Ἐπομένως δὲν ἡμπορεῖ ὁ νοῦς νὰ εὔρῃ τὴν ἡρεμίαν ἢ νὰ σταθῇ σὲ κάποιο κτιστόν. Ποῦ λοιπὸν νὰ χρησιμοποιήσῃ ὁ νοῦς τὴν ἰδιότητά του, δηλαδή νὰ στέκεται διὰ τῆς κινήσεως, κί' εἶται νὰ ἡρεμῇ, νὰ εἰρηνεύῃ καὶ νὰ ἔ-

χῃ σταθερὴ τὴν αἰσθησὴ τῆς ἀναπαύσεως, ἂν δὲν φθάσῃ σὲ κάτι ἄκτιστον καὶ μὴ περιγραφτόν; Αὐτὸ εἶναι μόνον ὁ Θεός, τὸ ἐν ὑπερκόσμιον ὑπάρχον. Εἰς αὐτὸ συνεπῶς τὸ ἓνα καὶ ἀπερίγραπτον πρέπει νὰ φθάσῃ ὁ νοῦς διὰ κινήσεως, ὥστε εὐρίσκοντας τὴ φνοικὴ του ἡρεμίαν, νὰ ἐπιτύχῃ τὴν νοεράν ἀνάπαυσή του, ὅπως ἀρμόζει. Γιατί ἐκεῖ ὑπάρχει σίσις δι' ἁγίου Πνεύματος καὶ ὑπερφυσικὴ ἀνάπαυση καὶ τέλος τῶν πάντων εἶναι τὸ ἄπειρον. Καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον οὐδεμία κίνησις σὲ κάθε νοῦν, πὸν ἔφθασε τὸ ἓνα, τὸ ἀόριστον, τὸ ἀπέραντον, τὸ ἀπερίγραπτον, τὸ ἀνείδειον, τὸ ἀσχημάτιστον καὶ ἀπόλυτα ἀπλοῦν. Γιατί τέτοιο εἶναι τὸ ἓνα, δηλαδή ὁ Θεός.

ς'. Ἐὰν ὁ Θεός «ποιεῖ τοὺς Ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα», ὅπως λέγει ὁ Δαβὶδ, καὶ ἐκεῖνους τοὺς ἀνθρώπους, πὸν γεννάει τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τοὺς κάνει πνεῦμα, ὅπως εἶπεν ὁ Κύριος (Ἰω. γ', 6), τότε γίνεται Ἀγγελὸς ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος πὸν ἔχει γεννηθῆ ἀπὸ τὴν πραγματικὴ μετοχὴ του σὶτὸ ἅγιον Πνεῦμα. Ἄλλὰ ὅμως τὸ ἔργον τῶν Ἀγγέλων εἶναι ἡ θεωρία τοῦ προσώπου (τοῦ Πατρὸς ἡμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς), ὅπως πάλιν εἶπεν ὁ Κύριος. Ἐπομένως καὶ ὁ μετέχων πραγματικά τοῦ ἁγίου Πνεύματος πρέπει νὰ ἀννῶνεται σὶτὴ θεωρία τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Δαβὶδ διδάσκει κάπου λέγοντας: «Ζητήσατε τὸν Κύριον καὶ κραταιώθητε· ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διὰ παντός». Ἄρα δὲν τηρεῖ τὸ πρότερον ἐκεῖνος πὸν, ἐνῶ μετέχει τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ζωοποιοῦ καὶ φωτιστικοῦ καὶ ἐρωτοεργοῦ καὶ ἔλαβε πείρα τῆς ἀνεκφράσιον γεννήσεως ἀπὸ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, καὶ ἀνέβηκε σὶτὰ ὕψη τῆς ἀγγελικότητος, αὐτὸς ἀπὸ ἀδόκιμη εὐλάβεια ἀχρηστεύει τὴν νοεράν αἰσθησὴν του πρὸς τὸν Θεόν καὶ δὲν θέλει νὰ ἀννῶνεται πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὰ θεῖα. Καὶ τοῦτο, παρὰ τὴν ἐπιταγὴν τοῦ Σωτῆρος νὰ «μένωμεν ἐν αὐτῶν», ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς «μένει ἐν ἡμῖν» καὶ παρ' οὗ λέγει ὁ Δαβὶδ «προσελθετε πρὸς αὐτὸν καὶ φωτισθητε». Ἀληθινὰ εἰάν ἔχωμε πρόθεσιν νὰ ἀκολουθήσωμε μὲ συνέπεια τὸν σωστὸ δρόμον μέσα σὶτὸ φῶς τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, δηλαδή μέσα σὶτὸ ἅγιον Πνεῦμα, θὰ ἰδοῦμε τὸ περι τὸν Θεόν φῶς,

ἦτοι τὴν θεϊαν ἀλήθειαν. Καὶ αὐτό, ἐὰν βέβαια δὲν θελήσωμε ἀπὸ ἀγνωσίαν νὰ ἀποστρέψωμε τὸ πρόσωπον ἀπὸ τὶς θείες ἀκτῖνες.

ζ'. Μὲ τρεῖς τρόπους ὁ νοῦς ἔρχεται στὴ θεωρία τοῦ Θεοῦ· κινούμενος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του, κινούμενος ἀπὸ ἄλλη δύναμη καὶ μεταξὺ τῶν δύο τρόπων. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος τρόπος ἐνεργεῖται μόνον ἀπὸ τὴ φύση τοῦ νοῦ μὲ τὴ θέλησή του, χρησιμοποιώντας τὴν φαντασία του. Τὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ τρόπου εἶναι ἡ θεωρία ὄχι τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῶν περὶ τὸν Θεόν. Αὐτὰ καὶ παραπλήσια ἐφανερώθησαν καὶ οἱ Ἕλληνες εἰδωλολάτραι σοφοί. Ὁ δὲ δεῦτερος εἶναι ὑπερφυσικός, πραγματοποιούμενος μὲ τὴ θέληση καὶ τὸν φωτισμὸν μόνο τοῦ Θεοῦ. Ὡς ἐκ τούτου, ὁ νοῦς, διατελεῖ ὑπὸ τὴν πλήρη κατοχὴ τοῦ Θεοῦ, ἀρπάζεται σὲ θείες ἀποκαλύψεις, γέυεται τὰ ἀπόρρητα

μυστήρια τοῦ Θεοῦ καὶ βλέπει τὶς ἐκβάσεις τῶν μελλόντων. Ὁ δὲ μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν τρόπος, ἐνώνεται μερικῶς καὶ στοὺς δύο τρόπους. Ἀφ' ἐνὸς μὲν μὲ τὴ θέλησή του καὶ τὴν φαντασία του ἐνεργεῖ τὸν αὐτοκίνητον τρόπον, ἀφ' ἑτέρου δὲ κοινώνει μὲ τὸν ἐτεροκίνητον, κατὰ τὸ μέτρον τῆς χορηγούμενης εἰς αὐτὸν θείας ἐλλάμψεως, μὲ τὴν ὁποῖαν ἐνοῦται· τὸν δὲ Θεὸν βλέπει κατὰ τρόπον ἀνέκφραστον («πέπεινα», δηλ. χωρὶς πραγματικὴ νοερὰ ἔνωση. Ἐθροισκόμενος ὁ νοῦς ἔξω ἀπ' ὅλα τὰ γύρω ἀπὸ τὸν Θεὸν βλέπόμενα καὶ λεγόμενα, δὲν βλέπει τὶς ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ, δηλ. ἀγαθότητα, θέωση, σοφίαν, δύναμη, πρόνοια ἢ ἄλλο τι ἰδίωμα. Ἀλλὰ γίνεται ὅμως πλήρης κυρίως νοεροῦ φωτός, χαρᾶς πνευματικῆς, ποὺ ἐνεργεῖ τὸ θεῖον πῦρ τῆς ἀγάπης καὶ ἐνώνεται μὲ ὄλες αὐτὲς τὶς θείες ἐνέργειες.

θ.μ.δ.

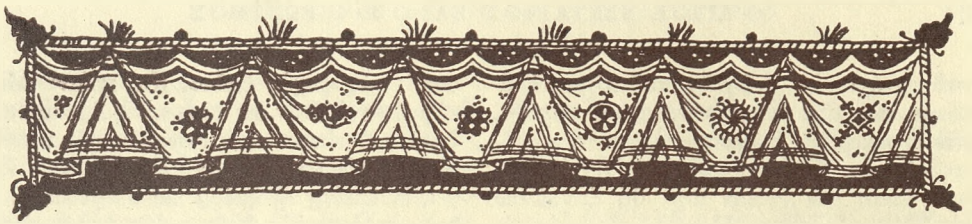
Η ΓΝΩΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΘΕΙΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΟΣ

→ ἀπὸ σ. 9

μαται). «Ἐν τῇ ἀναστάσει ὅλα τὰ μέλη ἀνίστανται καὶ θρῖξ οὐκ ἀπόλλυται καὶ ὅλα γίνονται φωτισεῖδη». Ἡ προσωπικότης οὐχὶ μόνον δὲν ἐξαφανίζεται, ἀλλὰ καὶ ἀποκαθίσταται μέχρι τοῦ θανασιοῦ πληρώματος: «Πέτρος γὰρ Πέτρος ἐστὶ καὶ Παῦλος Παῦλος καὶ Φίλιππος Φίλιππος, ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ φύσει καὶ ὑποστάσει μένει πεπληρωμένος τοῦ Πνεύματος». Τὰ σώματα τῶν ἁγίων διέρχονται διὰ τῶν μεταμορφώσεων, διὰ τῶν ὁποίων διήλθε καὶ τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Ὡσπερ τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου ἐδοξάσθη, διε ἀνήλθεν εἰς τὸ ὄρος, καὶ μετεμορφώθη εἰς τὴν θεϊκὴν δόξαν καὶ εἰς τὸ φῶς τὸ ἄπειρον, οὕτω καὶ τὰ σώματα τῶν ἁγίων δοξάζεται καὶ ἐξαστραπίζει. Ὡς γὰρ ἔσωθεν ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ οὕτως ἐφηπλώθη τῷ σῶ-

ματι αὐτοῦ καὶ ἐξέλαμψε, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῖς ἁγίοις, ἢ ἔσωθεν οὖσα τοῦ Χριστοῦ δύναμις ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἔσωθεν εἰς τὰ σώματα αὐτῶν ὑπερεκχεῖται. Καὶ γὰρ ἐκ τῆς Αὐτοῦ οὐσίας καὶ φύσεως ἀπὸ τοῦ νῦν μετέχουσι ἐν τῷ νῷ αὐτῶν. Γέγραπται γάρ, διε ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἐνός. Καὶ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς. Ὡσπερ ἀπὸ ἐνός πυλὸς ἄπτονται λύχνοι πολλοί, ἀνάγκη καὶ τὰ σώματα τῶν ἁγίων μέλη Χριστοῦ ὄντα τὸ αὐτὸ γίνεσθαι, ὅπερ ἐστὶν ὁ Χριστός». Ἀποθωθέντες τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα πάντες οἱ ἅγιοι «εἰς θεϊκὴν φύσιν μεταβάλλονται, χριστοὶ καὶ θεοὶ καὶ τέκνα Θεοῦ γενόμενοι». Διὰ τούτου ἡ προσωπικότης ἀποκίτῃ τὸν τελικὸν σκοπὸν αὐτῆς, ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς γίνονται διὰ παντός θεοειδεῖς καὶ ὅλη ἡ αἰωνία μακαριότης αὐτῆς πληροῦται διὰ τῆς θεοειδοῦς ζωῆς καὶ γνώσεως.

Ο ΑΓ. ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΓΕΡΩΝ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΗΣ

ΓΕΡΩΝ Ιερώνυμος γεννήθηκε στο Ρετζ-Λερέ Μ. Ασίας το 1871. Μόλις δεκαεπτά ετών έρχεται στο "Άγιον Όρος, στη Μονή Σίμωνος Πέτρας. Διετέλεσε πολ-

λά έτη γραμματεὺς και προϊστάμενος τῆς Μονῆς και τὴν ἐξυπηρέτησε σὲ ἐκτὸς Ἄγιου Ὁρους ἀποστολές - διακονίες. Τὸ 1910, μετὰ τριανταδύο ἔτη ὑπακοῆς, ἐκλέγεται ἡγουμένος ἀφροῦ χειροτονεῖται ἱερεὺς ὄντας σαρανταεννέα ἐτῶν.

Στοὺς πρώτους μῆνες τῆς ἡγουμενίας του ἐξέχεται τῆς Μονῆς και πάλι γιὰ ἀνάγκης τῆς. Φθάνοντας μετὸ πλοῖο στὸν Πειραιᾶ ἀντὶ νὰ πάη στὴν Ἀθήνα στὸ μοναστηριακὸ μετόχι τῆς Ἀναλήψεως, ποὺ ἦταν ὁ προορισμὸς του, πηγαίνει μετὰ ἄλλο πλοῖο στὴν Αἴγινα. Ἐκεῖ συναντᾶται μετὸν Ἄγιο Νεκτάριο, μετὸν ὁποῖον ἔχει γνωρισθεῖ ἀπὸ τὴν πρώτη ἐπίσκεψη τοῦ Ἁγίου στὴ Μονὴ τῆς Σ. Πέτρας τὸ 1898. Ἀπὸ τότε ἀναπτύχθηκε πνευματικὸς σύνδεσμος, ποὺ τὸν στερέωναν οἱ ἐπισκέψεις τοῦ π. Ἱερώνυμου, συνδυασμένες πάντοτε μετὰ ὑπηρεσίες τῆς Μονῆς.

Εἶναι παραμονὴ τῆς ἐορτῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος ὅπου πανηγυρίζει ἡ Μονὴ τοῦ Ἁγίου. Ὁ Ἄγιος, ἀσθενὴς στὴν κλίνη του, δὲν δύναται νὰ χοροστατήσῃ στὴν ἀγροπνία. Οἱ μοναχὲς τὸν ρωτοῦν ἂν θὰ σημάνουν τίς καμπάνες. «Σημάνετε, λέγει, και ὁ πατὴρ ἐρχεται». Καθὼς σημαῖναν οἱ καμπάνες, ὁ π. Ἱερώνυμος ἔμπαινε στὸ προαύλιο τῆς Μονῆς. «Δὲν σὰς εἶπα πὼς ἐρχεται ὁ πατὴρ, τοὺς λέγει, και μάλιστα ἡγουμένος ἀγιορείτης;» Ὁ Ἄγιος μετὰ τὴν ἀγροπνία ζητεῖ ἀπὸ τὸν π. Ἱερώνυμον νὰ

περάσῃ ἀπὸ τὰ κελλιά ὄλων τῶν μοναζουσῶν γιὰ νὰ τὰ εὐλογήσῃ. Καὶ ἐκεῖνος ὁ εὐλογημένος, μπροστὰ στὸν Ἄγιο Ἀρχιερέα, αἰσθάνθηκε τὴν ἀναξιοτήτᾳ του και δὲν θέλησε νὰ ὑπακούσῃ και ἔφυγε κρυφά. Ὅταν ἀργότερα τὸ «διηγείτο, δακρῦζοντας ἔλεγε: «Ποιὸς ἤμουνα ἐγὼ μπροστὰ σὲ ἕνα Ἄγιο...». Τὴν παράκληση ὁμως τοῦ θεοφόρου Νεκταρίου πάντοτε τὴν θυμότανε και τρεῖς ἡμέρες πρὸ τῆς κοιμήσεώς του πῆγε και εὐλόγησε τὰ κελλιά τῶν μοναζουσῶν.

Ὁ Ἄγιος πολὺ ἀγαποῦσε και ἐκτιμοῦσε τὸν π. Ἱερώνυμον ἢ ἐκεῖνος τὸν Ἄγιο. Συχνὰ ὁ Ἄγιος Πενταπόλεως τοῦ μιλοῦσε γιὰ τίς θεῖες ἀποκαλύψεις του και τὰ δόγματα του. Χθὲς εἶδα τὸν Ἄγιο Διονύσιο Ζακύνθου, τοῦ ἔλεγε, και νοῦ εἶπε: «Ἐγὼ ἐποῖμαι τὴν Αἴγινα ἀλλὰ ἐσὺ θὰ τὴν δοξάσῃς!...». Ἄλλοτε τοῦ ἔλεγε: «Εἶδα τὴ νύκτα τὴν Κόλασιν και τὸν Παράδεισον. Τί ὠραία ποὺ ἦταν εἰς τὸν Παράδεισον... Ὅμως ἐγὼ εἶμαι διὰ τὴν Κόλασιν... Ἐπίλω πάντως εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ...».

Ἦταν κανεὶς νὰ θαυμάζῃ πὼς ὁ ἕνας ἐταπεινώνε τὸν ἑαυτοῦ μπροστὰ στὸν ἄλλον. Πὼς ἀμιλλῶντο δύο ταπεινώσεις! Σὲ μία ἐπίσκεψη τοῦ π. Ἱερωνύμου στὴν Αἴγινα τοῦ ἔλεγε ὁ Ἄγιος: «Ἡ ἀδελφὴ Εὐφημία θέλει νὰ μάθῃ, τὰ περισσεύματα τῆς τραπέζης τί νὰ τὰ κάνῃ». Ὁ ἀγιορείτης Γέροντας ἀπάντησε ἐκεῖνο ποὺ ἔπρεπε και ὁ Ἄγιος λέγει στὴν ἀδελφὴ: «Ἀκοῦς τί λέγει ὁ πατήρ; Τὰ περισσεύματα εἶναι τῆς τραπεζάρισσας, ἂν θέλῃ νὰ τὰ φάγῃ, ἂν θέλῃ νὰ τὰ μοιράσῃ». Καὶ ἔλεγε ὁ Γέροντας ἀργότερα, πὼς ἡ Γερόντισσα Εὐφημία ἦτο πολὺ σεμνὴ και ἐγκρατὴς.

Στὴν τελευταία ἐπίγεια ἐορτὴ τοῦ Ἁγίου, στίς 11 Ὀκτωβρίου τοῦ 1920, ὁ π. Ἱερώνυμος μετὰ ἀπὸ τὴν λειτουργίαν του

στό μετόχι τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ πῆγε τὸ ὕψωμα, πού εἶχε μνημονεύσει στό ὄνομά του, στό νοσοκομεῖο. Συζητήσανε ἀρκετά και ἀσπάσθησαν. Ὁ Ἅγιος εἶπε: «Ἄν ὁ Θεός μου δώση τήν ὑγείαν μου, θά ξαναέλθω εἰς Ἅγιον Ὁρος». Ἦταν ἡ τελευταία εὐλογημένη συνάντησή τους.

Μετά τήν δσία κοίμηση τοῦ θαυματουργοῦ Ἁγίου, ὁ π. Ἱερώνυμος, ἀφοῦ τόν εἶχε παρακαλέσει ὁ Ἅγιος, ἀνέλαβε τήν πνευματική καθοδήγησι τῶν ὀφθαλμῶν μοναζουσῶν τῆς Ἁγίας Τριάδος Αἰγίνης. Ἦταν ὁ μόνος ἄνδρας πού ἔμενε πλάϊ στόν παρθενώνα και στό κελλί τοῦ Ἁγίου.

Τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1929 γράφει: «Τῇ ἀγαπητῇ ἐν Χριστῷ ἀδελφῇ Γ. Κασσιανῇ. Τόν ἀδελφικόν ἐν πνευματι χαιρετισμόν φιλαδέλφως ἀπόνεμο πατρικῶς εὐχόμενος και ἐπευλογῶν. Εὐχαρίστως ἔλαβον ἐν καιρῷ και μετά τῆς προσηκούσης προσοχῆς ἀνεγνων τήν ἀδελφικήν και φιλόχριστον ἐπιστολήν σας. Και πρῶτον πάσης ἀπαντήσεως ἀριόδιον νομίζω νά προτάξω τὸ Δαυιδικόν παρηγόριον και ἀνακουφιστικόν εἰς πᾶσαν θλίψιν και περιστάσιν ἄσμα· «Κύριος φωτισμός μου και Σωτήρ μου, Κύριος ὑπερασπιστής τῆς ζωῆς μου. Τίνα φοβηθήσμαι;...».

»Ὅσα πληροφοροῦμαι παρά τῆς ὑμετέρας δσιότητος, εἶναι μὲν λυπηρά και ἐπώδυνα, ἀλλ' ὄχι ἀσυνήθη εἰς τήν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν και σφαλεράν ἀντίληψιν ὄσω και ἐπιμονήν. Ὁ Σοφὸς Σειράχ λέγει· «Μὴ τέκταινε ἐπὶ σὸν φίλον κακά». Και ὁμοῦς ὁ ἀδελφὸς ἐξάγων τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀδελφοῦ προσενεῖ τήν μεγάλην θλίψιν και ὀδύνην. Ἄλλ' ὁμοῦς, δταν και τοιαῦτα πάθωμεν, ἔρχεται εἰς ἡμᾶς ὁ Δαυὶδ μετὰ τὰ ἀνωτέρω σημειούμενα θεῖα του λόγια. Και εἶναι ἀληθής, διότι τί δύναται νά παραβλάσῃ τὸν ἔχοντα βοηθὸν και σκεπαστήν και σωτήρα και ὑπερασπιστήν του αὐτὸν τὸν Θεόν; Οὐδὲν ἀπολύτως. Τόσω δὲ περισσότερον, δταν ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀπηλλαγμένος και ἀθῶος ἀπὸ ὅσα κατηγορεῖται. Ἄλλὰ τί λέγει; Ἐπαυξάνει τὸ θάρρος και τήν παρηγορίαν και τήν ψυχὴν καθιστᾷ γενναιοτέραν και καρτερικήν, τοὺς οὕτω πάσχοντας και μακροθυμοῦντας. «Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτή-

σασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν». Και πάλιν· «Μακάριοι ἐστέ, δταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς και διώξωσι και εἰπωσιν πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἔνεκεν ἐμοῦ. Χαίρετε, λέγει, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ και σικριτήσατε, ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ».

»Οὐδ' ἔχει τόπον, ἀδελφῆ μου, πᾶσα ἀπολογία εἰς τὰς τοιαύτας σκοτώδεις προκαταλήψεις, ἀλλὰ νικᾷ τις κάλλιον και περισσότερον μετὰ τήν μακροθυμίαν και ὑπομονήν, καθὼς λέγει και ὁ Παῦλος· «Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλ' ἐν τῷ ἀγαθῷ νικά τὸ κακόν...».

»Ταῦτα δὲ δλα οἰκονομεῖ ὁ Κύριος πρὸς ὄφελος ἡμῶν και σωτηρίαν, ἀπὸ πολλὰ ἄλλα ἀπαλλάττων ἡμᾶς ἐν τῇ ἀγαθότητι Του. Και ἂν μᾶς ἀποκλείουσιν ἀπὸ τήν Ἁγίαν Κοινωνίαν και ἂν μᾶς διώξουν, ἔχομεν μεθ' ἡμῶν τὸν λέγοντα· «Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν και ὑμᾶς διώξωσι». Και τί τὸ περιττόν; Ἐπειδὴ ὁ Κύριος ἐπιτρέπει τοὺς πειρασμοὺς και τὰς δοκιμασίας, ὀφειλομεν τήν ὑπομονήν χωρὶς νά βαρυνόμεθα, δτι σκληρὰ και ἀδίκως πάσχομεν, διότι λέγει· «Μὴ ὀλιγῶρει, νιέ, παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· δν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, δν παραδέχεται».

»Και τὸν ἄλλον πειρασμὸν μὴ τὸν φοβείσαι. Ἀνθρώποι εἴμεθα και ὀντικείμενος ἡμῶν ἀκονίζει τὰ βέλη του ποτὲ μὲν μαλακώτερον, ποτὲ δὲ ἐντονώτερον, διότι τοιαύτη εἶναι ἡ κακία του ἢ μετὰ τὰς ἀπειλὰς ἢ μετὰ τὴν σκληρότητα τοῦ πειρασμοῦ, ἢ μετὰ τὴν κολακείαν (τὴν μαλακότητα τοῦ πειρασμοῦ) νά μᾶς ἐξαπατήσῃ.

»Ἄλλ' ὁ καλὸς και φρόνιμος στρατιώτης στέκεται πάντοτε προσεκτικὸς και πολεμῶν μετὰ τὰ ἀριόδια ὄπλα, τὸν καταβάλλει και τὸν καταπατεῖ μετὰ τὴν ταπεινώσιν και τὴν πίστιν και τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Θεόν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κύριος εἶναι δικαιοκρίτης, ἂν ἔλθῃ ἡ ὥρα πού θά ἀποδώσῃ εἰς τὸν καθένα κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· «Καὶ ἀπελεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως».

»Δίκαιον δὲ και φιλάδελφον και σωτήρι-

ον είναι νὰ εὐχόμεθα πάντες ὑπὲρ πάντων, κατὰ τὴν θείαν ἐντολήν, ἵνα χάριση εἰς ὄλους μας ὁ Κύριος χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, «ἀνάδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικά καὶ καλὴν ἀπολογίαν τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ θήματος αὐτοῦ». Ἀμήν. Χάριτι αὐτοῦ καὶ φιλανθρωπία καὶ διὰ πρεσβειῶν τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου καὶ τῶν Ἀγίων. Γένοιτο».

Ἔτσι παραμυθεῖ ἡ πατρικὴ του ἀγάπη τὶς «ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς» μοναχὲς τῆς Αἰγίνης. «Πόσον ὁμοιάζουν οἱ λόγοι τοῦ π. Ἱερωνύμου καὶ τοῦ Ἀγίου τοῦ αἰῶνος μας!», λέγει ἠλικιωμένη καλογοραία. Μὲ τὴν ἴδια ἀγάπη θὰ γράφῃ στὴν Καθηγουμένη Κασσιανὴ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1940, μεταξὺ τῶν ἄλλων:

«Ἡ φιλόχριστος ἀδελφικὴ ἀγάπη ὑμῶν καὶ πρὸς τὸν ἐλάχιστον ἐμὲ ἀδελφὸν ὑμῶν συγκεντροῦσα ἐν ἑαυτῇ τὸν τέλειον καθ' αὐτὸ ὄρον τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ὡς ὤρισεν αὐτὴ ἡ Ἀγάπη, ὁ Θεός, πληροῖ τὴν καρδίαν μου ἀπάτου πνευματικῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιᾶσεως πνευματικῆς καὶ μὲ ὑποχρεοῖ νὰ εὐγνωμονῶ ἐλικρινῶς, εὐχαρίστως καὶ διὰ παντός καὶ νὰ διάκειμαι ἀδιασπᾶστος μὲ τὸ πανίερον ὑμῶν προσκύνημα καὶ ἐνδιαίτημα ἅγιον σὺν ὑμῖν πνευματικῶς εἰς τὴν θείαν καὶ ἀμέριστον αὐτὴν χάριν καὶ εὐλογία, εὐεργέτημα ἱερὸν καὶ ἅγιον, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, παρ' αὐτοῦ τοῦ αἰδιμίου Ἀγίου Πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου, τοῦ ἀληθινοῦ Ἀρχιερέως καὶ ποιμένος τῆς ποίμνης αὐτοῦ, ὡς καὶ τῆς δσίας μητρὸς ἡμῶν Ξένης, ὧν αἱ θεοπειθεῖς εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι εἴησαν ἄνωθεν μεθ' ἡμῶν πρὸς εὐθείαν κατευόδωσιν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν προορισμοῦ. Ἀμήν».

Τὸν Μάϊον τοῦ 1938 ἔγραφε στὴν ἴδια: «Φιλαδέλφως δὲ σὰς πληροφοροῦ τὴν καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ, γενομένην δι' ἣν καὶ εὐχαρίστως δοξάζω τὴν φιλανθρωπίαν αὐτοῦ, διὰ τῆς Μ. Τετάρτης δι' ὑπερκόπωσιν καὶ ὑπὸ γρίπτης προσβληθεῖς, διέμεινα κληνῆρης ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα...

Τὸ πρᾶγμα στοιχίζει, ἀλλὰ δόξα τῷ Θεῷ, πάντων ἔνεκεν, καὶ ἐν τοῖς δεξιούσι καὶ ἐν τοῖς ἀριστεροῖσι, ἀφοῦ οὕτως ἡ θεία χάρις αὐτοῦ ἵνα δοκιμαζώμεθα. Πέπεισμαι ὅτι αἱ

φιλάδελφοι προσευχαὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν χριστιανῶν μεγάλως συντελοῦσιν εἰς τὸ ἀγαθόν, κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον (Κορ. Β' α' 12).

Ὁ ἐλάχιστος ἐν Χρῷ ἀδελφὸς ἀρχιμ. Ἱερώνυμος Σιμωνοπετροίτης Σὺν πόθῳ πολλῶν εὐχόμενος τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐπίσκεψίν μου. Ὅλα τὰ πνευματικὰ ἡμῶν τέχνα ἀπεκδέχονται τὰς μητρικὰς ὑμῶν εὐχὰς».

Λίγους μῆνες πρὶν ἀπὸ τὴν κοίμησή του μὲ τὴν ἴδια πάντοτε στοργὴ γράφει στὴν ἡγουμένη Χριστοδοῦλη. Εἶναι μεσάνυκτα τῆς πρώτης Αὐγούστου 1956. «... ἀναλογιζόμενος καὶ κατὰ νοῦν ἔχων τὴν ταπεινόφρονα διάκρισιν, μεθ' ἧς ἐκφράζετε εἰς τὰς ὀλίγας λέξεις τῆς ἐπιστολῆς ὑμῶν τὸν θησαυρὸν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλαδελφίας, αὐτῆς τῆς μητρὸς τῶν ἀρετῶν. ὧν ἡ κατὰ Θεὸν ἐργασία συνιστᾷ τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, τὸ δὲ κορυφωμα τῶν κατὰ Θεὸν ἐνεργουμένων ἀρετῶν εἶναι ἡ θεοσύστατος ἀγάπη, ἧς χωρὶς οὐδεὶς ὄνεται τὸν Κύριον, καὶ τὴν ὁποῖαν κατανοῶ καὶ ἐνοσιτρίζομαι εἰς τὴν ἐπιστολήν σας, ἥτις καὶ τὴν χαρακτηρίζει. Ταύτην ὁ εὐτελής καὶ ἐλάχιστος ἐγὼ τὴν θεοδίδασκον ἀρετὴν ἔχων κατὰ νοῦν καὶ ὑπ' ὄψιν, σεβαστῇ μοι Γερόντισσα, ἀρχῆθην εὐελπιστῶ καὶ διαπιστοῦμαι ἐκ τοῦ σταθεροῦ, ἀσφαλοῦς καὶ ἀδιασείστου θευελίου τῆς σωτηρίου διδασκαλίας, τὸ ὁποῖον ἔθετο, ὡς ὁ Ἄπ. Παῦλος λέγει, καὶ ἐστερέωσεν ὁ θεοφόρος Ἅγιος Νεκτάριος, διὰ τῶν πραγματῶν πληροσορεῖ καὶ ὠκοδόμησε ναὸν ἅγιον τῷ Κυρίῳ, καὶ μάνδραν καὶ τροφεῖον ψυχῶν πνευματικῶν εἰς εὐαρέστησιν Θεοῦ τῶν λογικῶν ποσβάτων, καὶ ἐφύτευεν φυτεῖαν καὶ ἐκοπίασε καὶ ἐμόχθησε καὶ εἰργάσατο ὡς ὁ καλὸς καὶ πιστὸς ἐργάτης τοῦ ἀμπελώνου τοῦ Χριστοῦ, οὐκ εἰς μάτην» ἀλλὰ καὶ ἠδωκόμησε καὶ ἐκαλλιένησε καὶ ἐπότισεν, ἀρδεύων πρὸς ζωογονίαν μὲ τὰ καθαρὰ καὶ ψυχοτρόφα νάματα τῆς καθημερινῆς πράξεως καὶ θεωρίας διδασκαλίας αὐτοῦ, καὶ διὰ τῶν ἱερῶν αὐτοῦ λειψάνων καὶ τῶν θαυματίων τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ δι' αὐτοῦ. Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος, ὅστις καὶ ζῶν ἐσύστησε καὶ μετὰ θάνατον προστατεύει καὶ ἐπιμελεῖται καὶ θὰ ἐπιμελεῖται θεία προνοία διὰ τῶν εὐπροσδέκτων πρεσβειῶν αὐτοῦ πρὸς Κύριον».

Ὁ Γέρων Ἱερώνυμος ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους ποὺ αἰσθάνθηκαν τὴν ἀγιότητα τοῦ τιμίου ἱεράρχου. Τὴν φωτογραφία του εἶχε ἀνάμεσα στὶς εἰκόνες του καὶ τὸν τιμοῦσε ὡς Ἅγιο, πολὺ πιὸ προῖν ἀπὸ τὴν ἐπίσημη ἀνακήρυξή του ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Τὸν ἀποκαλοῦσε πατέρα του καὶ δάκρυζε.

Ἀπὸ τὸ 1931 μέχρι τὸ τέλος του διετέλεσε πνευματικὸς πατὴρ ἑκατοντάδων Χριστιανῶν στὸ μετόχι τῶν Ἀθηνῶν καὶ διὰ τῶν πνευματικῶν πατρικῶν συμβουλῶν καὶ ψυχοφελῶν διδαγμάτων πολλὰς ψυχὰς ὠδήγησεν εἰς τὸν ἀχείμαστον λιμένα τῆς σωτηρίας τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν...» κατὰ ἔκφραση τοῦ Γέροντος Φιλοθέου Ζερβάκου, πνευματικοῦ τέκνου τοῦ Ἁγίου. Οἱ ἐπιστολὲς τοῦ π. Ἱερωνύμου πρὸς πνευματικά του τέκνα μετρῶνται σὲ πολλὰς ἑκατοντάδες ἑκατοντάδων.

Ἡ μακαριστὴ μοναχὴ Ἱερωνύμη, ποὺ ἐπισκέφθηκε τὸν Γέροντά της Ἱερώνυμο λίγες ἡμέρες πρὸ τῆς κοιμήσεώς του, γράφει: «Ἐκύταξεν ἀπ' ἐδῶ, ἀπ' ἐκεῖ, ὡς νὰ ἐξήτει κάτι. «Ξεῦρεις, μοῦ λέγει, ἀπόψε ἡμην παρέα μὲ τὸν πατέρα μου». Ποῖον πατέρα σας, Γέροντα, τοῦ λέγω». «Τὸν Ἅγιον Νεκτάριον καὶ με ἐπέπληξεν. Πῶς δὲν ἤλθες εἰς τὸ σπίτι μου, μοῦ εἶπες. Καὶ ἔμεινε σύννονος. Ἐγὼ ἐταράχθηκα. «Βλέπεις, παιδί μου, πόσον ἔσφαλλα», μοῦ εἶπε πάλιν. Ἄλλὰ δὲν ἐπόφθασα νὰ ἀρθρώσω λέξιν καὶ ἰδοὺ ἐμβήκαν εἰς τὸν θάλαμον οἱ ἰατροὶ». «Δὲν θὰ ἐγχειρισθῶ, τοὺς εἶπε, ἐὰν δὲν ὑπάγω πρῶτα εἰς τὴν Αἴγινα εἰς τὸ μοναστήρι νὰ προσκυνήσω τὰ ἅγια λείψανα τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου». Προσεπάθησαν νὰ τὸν ἐμποδίσουν, διότι τῷ ὄντι δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ θέλημα, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπέμενε. Φαίνεται ὅτι τοῦ εἶπαν οἱ ἰατροὶ ὅτι δὲν θὰ ἀνθέξῃ νὰ ὑπάγῃ καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ κα' ἐκεῖνος ἀπήντησε' «ἐὰν δὲν μὲ ἀφήσετε νὰ ὑπάγω, δὲν θὰ κάμω ἐγχείρισιν, ἄδικα τὰ ἐτοιμάσατε». Οἱ ἰατροὶ, τί νὰ κάμουν, ὑπέκυψαν. Ἐπὶ τέλος ἐπροσκύνησε τὰ ἅγια λείψανα τοῦ Ἁγίου, ἐμβήκε καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐπροσκύνησε καὶ

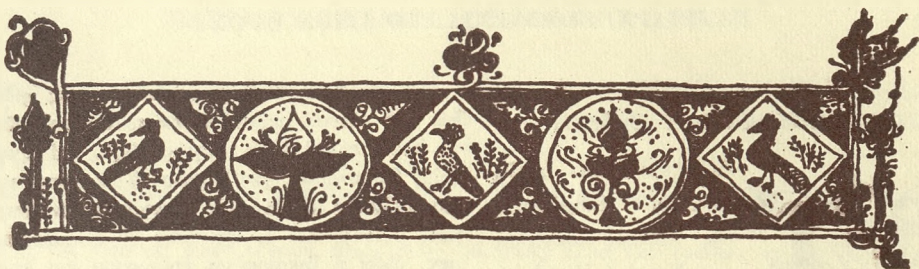
ἐκεῖ καὶ ἔπειτα μετὰ κόπου ἐπῆγε καὶ εἰς τὸ κελλὶ τῆς ἡγουμένης, ἡ ὁποία ἦτο καὶ κληνῆρης. «Βλέπετε, Γέροντα, τοῦ εἶπε, ὅτι καὶ ἐγὼ εἶμαι πολλὰς ἡμέρας στὸ κρεβάτι». Ἀπήντησε δὲ ἐκεῖνος' «Μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ καὶ ἡμεῖς ἐπεράσαμε τὰ Χριστοῦγεννα καὶ τὴν ἀρχιχρονιά, ἀκόμη θὰ περάσωμε καὶ τὰ ἅγια Θεοφάνεια καὶ ἔπειτα θὰ πάρωμεν τὸν δρόμον μας...».

Δύο ἡμέρες πρὸ τοῦ θανάτου του καλεῖ ὅλα τὰ πνευματικά του τέκνα γιὰ νὰ τοὺς δώσῃ τὴν εὐχὴ καὶ εὐλογία του. Ὅπως τὸ εἶχε προεῖπει, ἐκοιμήθη μόλις ἐτελείωσε ἡ Θ. Λειτουργία καὶ ὁ ἁγιασμός τῶν Θεοφανείων.

Σεβαστὸς Γέρων ἀγιορείτης εἶπε ὅτι, «Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος καὶ ὁ π. Ἱερώνυμος ξαναέφεραν τὸν μοναχισμό στὴν Ἑλλάδα. Δὲν εἶναι τυχαῖον ὅτι ἡ ἡῆσος τῆς Αἰγίνης ὀνομάζεται τὸ Ἅγιον Ὅρος τοῦ γυναικείου μοναχισμοῦ». Ὁ δὲ π. Ἱερώνυμος ἔκειρε πάνω ἀπὸ τριακόσιες μοναχὲς καὶ ἔστειλε πολλοὺς νέους σὲ μοναστήρια. Δίχως νὰ ἰδρῶσῃ ὁ ἴδιος μονὴ καθοδηγοῦσε πολλὰς μοναχὲς. Εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους ἀγιορείτες ποὺ ἀσχολήθηκε μὲ αὐτὸ τὸ μεγάλο θέμα, προσπαθῶντας νὰ δώσῃ βάσεις γιὰ τὴν ἀνθηση τοῦ γυναικείου μοναχισμοῦ, ποὺ εὐκολοι μὲν καὶ ξεφύγῃ τὸ ἅγιον του οὐκοῦ. Ὁ π. Ἱερώνυμος ὕστερα ἀπὸ τριβὴν σαραντατριῶν χρόνων στὸ Κοινόβιο, σὰν ὑποτακτικὸς καὶ πνευματικὸς, ἦταν ὁ κατάλληλος γιὰ τὸ μέγα αὐτὸ ἔργο. Μακριὰ ἀπὸ ἡμερολογιακοὺς ζηλωτισμοὺς καὶ ἀσταθεῖς συναισθηματισμοὺς, φύτεψε εὐσκόιοφυλλο δένδρο, ποὺ τὴν δροσερή του σκιά ἀπολαμβάνουν πολλοί. Καὶ ἡ ἐποχὴ ποὺ ἐργάστηκε ὁ πατὴρ ἦταν καθαρὰ ἀντιμοναχική.

Ἡ σημερινὴ ἀκμὴ τοῦ γυναικείου ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ στὴν Ἑλλάδα, ἀναμφίβολα ὀφείλεται στὶς πρεσβεῖες τοῦ Ἁγίου καὶ στὶς εὐχὲς τοῦ Πατρός. Ὁ π. Ἱερώνυμος εἶχε πολλὰ ἀπὸ τὰ χαρίσματα ποὺ εἶχε δώσει ὁ Θεὸς στὸν ἀγαπητὸ φίλο του Ἅγιο Νεκτάριο... μ.μ.σ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΕΞΑΡΧΙΑ ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

ΩΥΔΑΜΩΣ και οὐδέποτε διαχωρίζεται ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ Ἄθω, οὐδ' αὐτὸς Ἀὐτῆς. Διότι δὲν νοεῖται μοναχισμὸς ἄνευ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας. Τότε ἀποβαίνει σχίσμα. Ἀκόμη δὲ καὶ αἰρεσεις».

Μέσα στὰ ἐκκλησιολογικὰ αὐτὰ πλαίσια ζῆ καὶ κινεῖται τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ὁ δεσμὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους μὲ τὴν Μητέρα Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἐκδηλοῦται, πλὴν τῶν ἄλλων σχέσεων, διὰ τῆς κατὰ καιροὺς συνεργασίας οὐ μείζονος μορφῆς Συνάξεις, ὅπως εἶναι ἡ Ἐκτακτικὸς Διπλῆ, ἥτοι τῆς Ἱ. Κοινότητος τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους μετὰ τῶν Ἐξαρχιῶν τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου.

Στις Συνάξεις αὐτὲς συζητοῦνται σοβαρὰ θέματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὴ ζωὴ τοῦ Ἄθω, ἀλλὰ κυριώτατα δίδονται λύσεις οὐ προβλήματα ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ καὶ θεομικὴ ὑπόσταση τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Ἡ ἐκάστοτε παρουσία τῶν Πατριαρχικῶν Ἐξαρχιῶν ἀνανεώνει τὸν δεσμόν ἀγάπης μεταξὺ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀγιορειτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐνισχύει τὴν μνήμη των, ὅτι τελοῦν ὑπὸ τὴν πνευματικὴ ἐξάρτηση καὶ στοργή τῆς.

Κατὰ τίς οὐ Διπλῆ Σύναξη ἐργασίες ἐζητήσθησαν ἐκκρεμοῦντα θέματα καὶ ἐπυρομένη καὶ πάλι ἡ ἀταξία, σὴν ὁποίᾳ εὐρίσκεται ἀκόμη ἡ Μονὴ Ἐσφιγμένου, ἠλωθεῖσα πειρατικῶς ἀπὸ τοὺς «ζηλω-

τάς», οἱ ὁποῖοι τὴν ἔχουν παγᾶγει σὺς παρασυναγωγές — «ἐκκλησίες» τῶν Ἀθηνῶν, ἐνῶ εἶναι Πατριαρχικὸν Ἰδρυμα.

Ἐπίσης τίς πολυήμερες συνεδρίες ἀποσχόλησε τὸ ὄλον πρόβλημα τοῦ «ζηλωτισμοῦ» ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι ἀπλῶς καιρικὰ σκανδαλισθέντες, ἀλλὰ ἀποτελοῦν ἓνα ἄθροισμα μονίμως πλανωμένων ἀπὸ «οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» ζῆλον, λόγῳ ἀμαθείας καὶ θεροκενικοῦ φανατισμοῦ, ποὺ εἶναι μιὰ μορφή ψυχικοῦ καὶ διανοητικοῦ σκότους, ὅπως ἀποκαλύπτεται σὺς βίαιες ἐκδηλώσεις μισαλλοδοξίας, μίσους καὶ ὕβρεων κατὰ τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν των. Δηλαδὴ εἶναι ἐμμόνως σχισματικοί.

Τὸ θέμα τῶν «ζηλωτῶν» σὺς Ἅγιον Ὄρος, ποὺ εἶναι ἓνας σημαντικὸς ἀριθμὸς ἀπολοικῶν μοναχῶν, ἀποτελεῖ τὸν πορκεφάλον τῶν ὑπευθύνων, οἱ ὁποῖοι κατὰ καιροὺς δοκιμάζον ποικίλους τρόπους ἀνατήψεως των. Εἰς τὰ πλαίσια αὐτῶν τῶν δοκιμῶν ἐλήφθησαν κάποια μέτρα καθαρῶς παιδαγωγικὰ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἱ. Κοινότητος, μήπως σταματήσῃ ὁ διασπορμὸς τοῦ σώφρονος μοναχισμοῦ ἀπὸ τοὺς συμπαθεῖς αὐτοὺς «ἤρωες» τῆς Ὄρθοδοξίας.

Παραδέτομεν αὐτοῦσιον τὸν ἐναρκτήριον λόγον τοῦ προεδροῦσαντος σὺς Συνάξεις Μητροπολίτου Σιαυρουπόλεως, Σχολάρχου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, κ. Μαξίμου, λόγος - πλαίσιον τῶν ὑπὸ συζήτηση θεμάτων, ποὺ, ὅπως γίνεται αἰσθητόν, εἶναι ἀρκετὰ διανθισμένος μὲ στοιχεῖα θεολογικά, φιλοσοφικά καὶ ψυχολογικά καὶ σὴν γνωστὴ Φαναριώτικη γλῶσσα.

ΜΗΝΥΜΑ ΑΓΑΠΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

ΔΟΥ και πάλιν ήμεις, ταπεινοί εκπρόσωποι τής Μητρός Μεγάλης του Χριστού Έκκλησίας, έν μέσω των σεβασμιών πατέρων τής Αγιωνύμου ταύτης Πολιτείας.

Ίδου ήμεις, φέροντες έκ τής Κιβωτού του Οικουμενικού Θρόνου, τόν συμπαθή κλάδον τής έλαιάς, τδ σύμβολον τουτο τής καταλλαγής και ειρήνης, ή όποία μετατρέπει τόν καρπόν αύτης εις έλαιον θεραπείας και αγαλλιόσεως των τραυμάτων τής ψυχής και του πνεύματος.

Ίδου ήμεις κομίζοντες τδ μήνυμα τής αγάπης και τής στοργής προς τους έν τη Αγιωνύμω ταύτη Πολιτεία εύλαθώς άσκουμένους.

Ήλθομεν έν αγάπη και κομίζομεν τας εύχας και την εύλογίαν του Οικουμενικού ήμών Πατριάρχου Δημητρίου του Α΄ και τής Αγίας και Ίερās Συνόδου, τής Πρωτοθρόνου ταύτης καθέδρας τής Όρθοδόξου ήμών Έκκλησίας. Και ή προς ύμας αγάπη τής Μητρός Έκκλησίας, δέν είναι μία άπλη συμπάθεια και στοργή, ή όποία στερείται του χαρακτήρος τής έκουσιότητος, ουτε ξηφρυτον αίσθημα οικτου και έλέους προς πάσχοντας και ένδεεις, ουτε μία άπλη εύνοια ή άκραιφνης φιλία, ή όποία προϋποθέτει άμοιβαίαν εκτίμησιν και εύαρέσκειαν, ως εύνοια προς εύνοουμένους και αγάπη προς αγαπώντας, άλλα είναι αγάπη πλήρης και ολοκληρωμένη, ως οικείωσις των υλικών, πνευματικών και ήθικων άναγκών του αγαπωμένου. Και ως τοιαύτη, κατά την διδασκαλίαν τής Θείας Άποκαλύψεως, είναι έκουσία, ένδόμυχος και άνιδιοτελής.

Ναί, δέν είναι έπαγγένημα έπιπολαίου αισθήματος, άλλα προΐδν θερμού και ειλικρινούς διαφέροντος υπέρ ύμων. Ουτε προέρχεται έξ άνυπερβλήτου ανάγκης και βίας, άλλα είναι προΐδν έλευθέρας βουλήσεως. Δέν έπιζητεί ίδιον συμφέρον, διότι «ή αγάπη ου ζητεί τά έαυτής».

Με αύτην την αγάπην έρχόμεθα προς ύμας, ίνα από κοινού μελετήσωμεν τά άπασχολούντα ύμας τε και ήμας, Μητέρα δηλ. και προσφιλή Θυγατέρα, προβλήματα. Την λύσιν και διακανόνισιν αύτων, από κοινού και έν πνεύματι αγάπης και δικαιοσύνης θα έπιχειρήσωμεν, διότι ή δικαιοσύνη έρμηνεύει και άξιολογεί την πραγματικήν αγάπην. Θα ζητήσωμεν την λύσιν, όδηγούντες τά προβλήματα προς την άξιολογικήν αύτων πορείαν και διευθέτησιν, διότι κοινά τά άγωνίσματα και παλαίσματα, κοινά τά έπαθλα, κοινή και ή δόξα.

Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΠΟΧΗΣ

Ή έποχή την όποίαν διανύομεν σήμεραν, είναι ή έποχή πνευματικής παρακμής και ήθικου ύποσιτισμού. Ή έλλειψις όντολογικού στοχασμού και μεταφυσικής προσδοκίας, ή μηχανοκρατική άνέλξις και ό έπιστημονικός παγανισμός, αι οικονομολογικαι άνακατατάξεις και αι πολιτειακαί θεωρίαι, ό πνευματικός μηδενισμός και ή ήθική άλλοτριωσις, δημιουργούν και αύξάνουν καθ' ήμέραν την όδύνην και άγωνίαν τής ζωής και διαιωνίζουν τδ άγχος του είναι και τής ύπάρξεως.

Ό άνθρωπος έγκατελείφθη μόνος και εις την μόνωσίν του. Αι ήθικαι άξιαί ύπέστησαν καθίζησιν. Ό άνθρωπος έστράφη προς τόν έξω κόσμον και προς την έξωτερικήν μόνον πραγματικότητα και άπέτρεψε την ψυχήν από τδ άπόλυτον και αιώνιον και άγιον κλίμα του Θεου, έντός του όποιου τδ πνεύμα ζει και ή καρδιά έπαναπαύεται.

Άπεμακρύνθη από τόν έσωτερικόν του κόσμον, από τόν Ιερόν και άγιον κώρον, έντός του όποιού συντελείται ή κοινωνία του πεπερασμένου προς τδ άπειρον, του σχετικού προς τδ άπόλυτον, του ανθρώπου προς τόν Θεόν.

Ό σύγχρονος άνθρωπος του μηχανικού και υλικού πολιτισμού, ζει εις τδ έπίπεδον των υλικών μόνον άξιών, αι όποιαί σχετίζονται προς την φυσικήν μόνον πλευράν τής ζωής. Έκει λησμονήσει την ψυχήν και τδ πνεύμα και μέσα εις την μέθην και την έκθάκκευσιν τής τεχνικής προόδου, άλλα και την δίνην και τόν ήλιγγον του έξωτερικού και έπιφανειακού πολιτισμού, έχει παραθεωρήσει την

ἀλήθειαν, ὅτι ἡ ψυχὴ παντὸς πολιτισμοῦ, εἶναι ὁ πολιτισμὸς τῆς ψυχῆς.

Ἡ κρίσις τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, εἶναι κρίσις καθαρῶς πνευματικῆ καὶ μεταφυσικῆ, εἶναι κρίσις θρησκευτικῆ καὶ ἠθικῆ. Δὲν εἶναι ἡ κρίσις τῆς πίστεως, ὅπως λέγουν, εἶναι μᾶλλον ἡ κρίσις τὴν ὁποῖαν διέρχεται ὁ ἄνθρωπος, μακρὰν καὶ ἄνευ τῆς πίστεως. Εἶναι κρίσις τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου, ὁ ὁποῖος μακρὰν τῆς πίστεως, κινεῖται ἐντὸς τῆς ὕλης τοῦ φυσικοῦ κόσμου, ἐρευνᾷ τοὺς νόμους τοῦ σύμπαντος, ἀλλὰ μένει ξένος πρὸς τὰς ὑπερβατικὰς πτήσεις καὶ ἀπογειώσεις, ξένος πρὸς τὸν κόσμον τῆς ἀληθείας τῆς Ἀποκαλύψεως, ξένος πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ Εὐαγγελίου, ξένος πρὸς τὸ κράτος τῶν ἀναλλοιώτων καὶ ἀκαταλύτων ἀξιών.

ΜΟΝΗ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΗΘΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Καὶ εἶναι ἔργον καὶ εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας καὶ γενικώτερον τοῦ Χριστιανισμοῦ, νὰ βοηθήσῃ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον καὶ κατευθύνῃ αὐτὸν πρὸς τὸ ἀληθὲς ἠθικὸν καὶ θρησκευτικὸν νόημα τῆς ζωῆς καὶ ὁδηγήσῃ πρὸς τὴν ἀληθῆ τελεολογίαν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ βίου. Εἶναι εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν ἠθικὴν ἡγεσίαν τοῦ κόσμου, ὑψώσῃ τὸ πνευματικὸν αὐτῆς ἀνάστημα καὶ ἀναλάβῃ τὴ πνευματικὸν προβάδισμα καὶ ἀναικαίτησιν τὴν ὀδυνηρὰν πορείαν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, τὰ ὁποῖα παρασύρονται ἀπὸ τὰ διάφορα ρεύματα τῆς ἀθείας καὶ τῆς ἀρνήσεως. Εἶναι χρέος τῆς Ἐκκλησίας νὰ προβάλλῃ τὴν πνευματικὴν φωτοκυσίαν τῆς μόνῃς ἀληθείας, ἐποσημάνῃ τοὺς πολυμόρφους κινδύνους τῶν σκοπέλων καὶ ὑφάλων τῶν αὐτοκαλουμένων προοδευτικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπέφερον σύγχυσιν εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, ξηρασίαν εἰς τὴν μεταφυσικὴν ἐλπίδα καὶ προσδοκίαν καὶ τελμάτωσιν εἰς τὰς συναισθηματικὰς πτήσεις καὶ ἀπογειώσεις, μὲ τὴν πλύσιν τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν ὁποῖαν χρησιμοποιεῖ ἡ ἄρνησις, ὡς τὴν μόνην ἀποτελεσματικὴν μέθοδον.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μετὰ συμπαθείας ἀκούει τὴν φωνὴν τοῦ κόσμου. Δὲν εἶναι ξένη πρὸς τὴν πρόοδον καὶ τὸν συγχρονισμόν, ἀντιθέτως εἶναι ἐναντίον τῆς τυποκρατίας καὶ ἀποδόσεως. Εἶναι ὑπὲρ τοῦ συγχρονισμοῦ, τῆς ἀνανέωσης καὶ ἀνακαινίσεως, ὅπου καὶ

ὅταν ἡ μεταρρυθμίσις κατεργάζεται τὴν ἀνάπλασιν, ἀναγέννησιν καὶ ἀνόρθωσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ναί, ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὑπὲρ τῆς συνεχοῦς ἀνανέωσης, ὅχι ὅμως τῆς παρακαταθήκης τῆς πίστεως, ἀλλὰ τῶν τρόπων καὶ μεθόδων πρὸς κατοχύρωσιν καὶ ἐμπέδωσιν τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεως.

Μεταβάλλει καὶ μεταποιεῖ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ μεταβληθῇ, ἀλλὰ παραμένει στερὸς καὶ ἀκλόνητος βράχος πρὸ τῶν ἀμεταβλήτων. Μεταρρυθμίζει καὶ ἀνακαινίζει ἑαυτήν, ἀλλὰ οἱ ρυθμοὶ αὐτῆς, δὲν συγχρονίζονται πρὸς τὴν ἔκρυθμον ταχυπαλμίαν τοῦ θεολογικοῦ φετιχισμοῦ, τῶν ἀτυχῶν αὐτοκαλουμένων ὑπεροοδευτικῶν τῆς ἐποχῆς μας, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἰδανικοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας τοῦ Ἐσταυρωμένου.

Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΑΘΕΔΡΑ ΕΝ ΔΙΑΛΟΓΩ

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἀναζητεῖ τὴν ἀλήθειαν, δὲν πορεύεται πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ὅπως ἡ γνῶσις καὶ ἡ ἐπιστήμη. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐκκινεῖ ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν. Τὴν ἀλήθειαν ἔχει ὡς θάσιν καὶ ἀφετηρίαν καὶ ὀρμητήριον. Ἡ πορεία τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι πορεία πρὸς τὴν ἀλήθειαν, εἶναι πορεία αὐτῆς τῆς ἀληθείας, πορεύεται τὴν ἀλήθειαν, ὡς ἀλήθεια, κηρύττει τὴν ἀλήθειαν, κηρύττει ἑαυτήν. Τὴν Ἀλήθειαν τῆς Σωτηρίας.

Ἐν ὅσῃ αὐτῆς τῆς πραγματικότητος καὶ αὐτῆς τῆς πίστεως εἰς τὴν Ἀλήθειαν καὶ ὑπὸ τὸ φῶς αὐτῆς τῆς Ἀληθείας, ἀτενίζει τὸν σύγχρονον πνεῦμα, ἀξιολογεῖ τοὺς καιροὺς καὶ τὰς περιστάσεις, κινεῖται καὶ ἐνεργεῖ ἐν πνεύματι Οἰκουμενικῷ καὶ Διαχριστιανικῷ, διὰ νὰ μεταφέρῃ καὶ μεταλαμπαδεύσῃ τὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ὀρθοπραγίας καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτῆς ἀνὰ τὸν κόσμον.

Ἡ Οἰκουμενικὴ Καθέδρα καὶ γενικώτερον ἡ Ὁρθοδοξία, συμπαθεῖ τοὺς ἀγῶνας καὶ συμμερίζεται τὴν ἀγωνίαν τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ταλαιπωρουμένου, τοῦ προβληματιζομένου ἀνθρώπου, πλὴν δὲν τροποποιεῖ τὸ μοναδικὸν αὐτῆς ἀνάστημα πρὸς τὰ κοινὰ ἀναστήματα τῆς γῆς κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Προκροῦστου, ἀλλὰ ζητεῖ καὶ ἀγωνίζεται, ὅπως ὑψώσῃ πρὸς τὸ μοναδικὸν καὶ ἀμετάβλητον ἀνάστημα τῆς

πίστεως, τὸ ἀνάστημα τῶν Ζακχαίων, τῆς συγχρόνου ἐποχῆς. Ἐπέκεινα καὶ ὑπεράνω τῆς ἀπλῆς καὶ κοινῆς συκομωρέας, ὑψοῦται τὸ ὕψος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου, ἔμβλημα τοῦ ὁποίου εἶναι ὄχι τὸ «συσχηματίζεσθαι τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ τὸ μεταμορφοῦσθαι τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. 12, 2).

ΖΩΝΤΕΣ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ

Ἐχομεν καὶ ἔχετε κληθῆ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὡς φιλόσοφοι τῆς φυγῆς καὶ τῆς ἐρήμου, εἰς μίαν ὑψηλὴν καὶ ὄλιαν εἰδικὴν ἀποστολὴν ἐν τῷ κόσμῳ. Καλεῖσθε καὶ καλούμεθα εἰς τὴν εὐγενῆ διακονίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἔχομεν χρέος, ὅπως ἀποθῶμεν φῶς, διὰ νὰ διαλύσωμεν τὴν «ἐν ἀύχμηρῷ τόπῳ» παγερὰν σκοτίαν τῶν συγχρόνων καιρῶν καὶ περιστάσεων. Πρέπει νὰ ἀποθῶμεν ἄμπελος, ἐντὸς τῆς ὁποίας καὶ διὰ τῆς ὁποίας, θὰ καλλιεργηθοῦν τὰ κλήματα, διὰ μίαν δαψιλῆ καὶ πλουσίαν θλάστισην, ἄνθη καὶ καρποφορίαν. Πρέπει νὰ ἀποθῶμεν ἄλας τῆς γῆς, διὰ νὰ προφυλάξωμεν τοὺς πιστοὺς, ἀπὸ τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν σῆψιν καὶ δυσοσμίαν. Πρέπει νὰ ἀποθῶμεν ἡ ζωὴ, ἡ πραγματικὴ ζωὴ, διὰ νὰ διασώσωμεν τὰ εὐσεβῆ τῆς Ἐκκλησίας Πληρώματα ἀπὸ τὴν ἠθικὴν νέκρωσιν καὶ τὸν πνευματικὸν θάνατον. Καλούμεθα οὐκ ἄπλῶς νὰ διδάξωμεν, ἀλλὰ νὰ ζήσωμεν καὶ βιώσωμεν τὴν Ἀλήθειαν, ἐνσαρκοῦντες αὐτὴν ἐν παντί καὶ πάντοτε. Αὐτὴν καὶ μόνον αὐτὴν ζῶντες, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν καὶ ὑπὲρ αὐτῆς εὐθαρσῶς ἀποθνήσκοντες.

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΖΩΗΣ

Σεβάσμοι πατέρες,

Τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑψηλὴν ὑμῶν εὐθύνην καὶ ἀποστολήν, τὴν συνειδητοποιοῦσιν τοῦ ὑψηλοῦ ὑμῶν ἔργου καὶ τῆς ὑπάτης εὐθύνης, τὴν πνευματικὴν ὑμῶν ἀφύπνισιν τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα μαστίζουσι καὶ ταλαιπωροῦν τὸν σύγχρονον ἀνθρώπον, ζητεῖ νὰ ὑπομνήσῃ ὑμῖν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, διὰ τῆς παρουσίας ἡμῶν ἐνταῦθα, τῶν ἐν Χριστῷ ὑμῶν ἀδελφῶν καὶ ὑπευθύνων.

Ἀποτελεῖτε πνευματικὸν ἐπιτελεῖον τῆς Ἐκκλησίας, στρατηγικὴν μονάδα, εἰς τὴν γενικὴν μάχην καὶ τὰς πολλαπλὰς συρράξεις

τῶν χαλεπῶν ἡμερῶν, τὰς ὁποίας διέρχεται ὁ κόσμος. Οἱ ἀείμνηστοι καὶ ἀθάνατοι πρόγονοι ὑμῶν, ὅσοι ἀποτελοῦν τὴν θριαμβεύσαν Ἐκκλησίαν, ἐτάκησαν ὡσεὶ κηρός, διὰ νὰ φωτίσουν διὰ τῆς ἀκτινοβολίας τῶν πνευματικῶν αὐτῶν μαρμαρυγῶν τὰ ἐπσοφαλῆ, ἐν τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ πίστει, θήματα τῶν ἀδυνάτων.

Διηύθυναν ἐν κόποις καὶ ἀγρυπνίαις καὶ γυμνότητι καὶ ἐν μέσῳ δυσχειμῆρων καιρῶν καὶ περιστάσεων τὴν νοσητὴν τῆς Ἐκκλησίας ὀλκάδα, ἀνύψωσαν εἰς θεωρίας ἐπίβασιν τὴν πρᾶξιν, συνδυάσαντες τὸ κοινωνικὸν ἔργον μετὰ τῆς φιλοσοφίας τῆς φυγῆς καὶ ἀναχωρήσεως. Ἐγεώργησαν τῆς ἐρήμου τὸ ἄγονον ταῖς ροαῖς τῶν δακρῶν αὐτῶν, ἔζησαν τὸ ἀέναν δάκρυον καὶ χαροποιὸν πένθος καὶ τὴν χαρμολύπην τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς προσευχῆς καὶ ἐγεύθησαν τοὺς γλυκασμούς τοῦ Πνεύματος καὶ τὰς ἀναβάσεις τῆς καρδίας.

Ἐνώπιον αὐτῶν κλίνομεν εὐλαβῶς τὸ γόνο τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, τὴν μνήμην αὐτῶν γεραίροντες καὶ προβάλλοντες τὰ ἰδανικὰ αὐτῶν πρότυπα, ὡς ἀληθῆ ἐκμαγεῖα, πρὸς πνευματικὴν ἐνίσχυσιν, ἀλλὰ καὶ μίμησιν ὑμῶν, ὅσοι τὸν δρόμον αὐτῶν θαδίζετε καὶ τοῖς ἴκνεσιν αὐτῶν ἀκολουθεῖτε.

Ἡ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἔχει πολλὴν τὴν ἐγκαύχησιν, διὰ τὰ αἰῶνια πρότυπα τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καὶ δόξαν ἐν Κυρίῳ διὰ τὰ πνευματικὰ αὐτὰ σεμνύματα καὶ ἐγκαλωπίσματα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς, τὰ ὁποῖα ὡς φωτεινὰ μετέωρα καὶ πολικοὶ ἀστέρες, διέλαμψαν εἰς τὸ νοσητὸν τῆς Ἐκκλησίας στερέωμα. Διὸ καὶ εὐλαβῶς ἀξιοῖ, ὅπως καὶ ὑμεῖς ἀποβῆτε ἰσάγγελιοί πολιτῆς τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία καλεῖται ὅπως προβάλλῃ εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, νέα ὑποδείγματα πνευματικῆς πανοπλίας ἀναλόγου τῶν ἀπαιτήσεων τῆς συγχρόνου στρατοσπουδίας καὶ στρατηγικῆς τέχνης.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΝ ΚΑΙ ΑΘΑΙΟΤΗΣ

Ἡ ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολὴ καὶ ἡ προσφορὰ ὑμῶν πρὸς τὸν κόσμον, σεβάσμοι πατέρες, πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὰς συγχρόνους ἀπαιτήσεις τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, τοῦ λόγου καὶ τοῦ συναισθήματος. Ἡ

Ἐκκλησία, μὴ λησμονῆτε, ὅτι, ἐν μέσῳ τῆς συγχρόνου ἀκαταστασίας τῶν ἀλληλοσυγκρουομένων ἰδεολογιῶν, ἐν μέσῳ τοῦ κυκεῶνος καὶ τῆς συγκύσεως τῆς συγχρόνου Βαβέλ, παραμένει ὁ μόνος τηλαυγῆς φάρος, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ διαλύσῃ τὴν ἀκλὺν καὶ τὸν ζόφον, διὰ νὰ προβάλῃ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας. Ἡ Ἐκκλησία παραμένει ἡ μόνη πηγὴ, τῆς κατὰ Θεὸν καρδῆς καὶ εὐδαιμονίας, διότι αὐτὴ καὶ μόνον αὐτὴ, προβάλλει τὸ ἰδεῶδες πρότυπον, τὸν Θεὸν - ἄνθρωπον ἐν ᾧ ἡ σωτηρία. Διότι πλὴν τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ «οὐκ ἔστιν ἕτερον ὄνομα, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς».

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι μία τραγικὴ παράστασις ἀθλιότητος καὶ μεγαλείου καὶ τὸ μεγαλεῖόν του κείται ἐν τούτῳ ἀκριβῶς, ὅτι ἀναγνωρίζει τὴν ἀθλιότητά του. Πλὴν ἡ ὀλοκλήρωσις τοῦ πραγματικοῦ του μεγαλείου εἶναι ἡ πεποίθησις αὐτοῦ, εἰς τὴν τραγικὴν ἀντινομίαν, ἣτις καὶ ἀποτελεῖ τὴν πηγὴν τοῦ πνευματικοῦ του μεγαλείου, ὅτι ἡ ἀπόλυτος αὐτοῦ ἐλευθερία, ὡς σωτηρία αὐτοῦ, ἀναμένεται ἀπὸ ἕνα δέσμιον καὶ Ἐσταυρωμένον.

ΠΟΙΑ Η ΑΛΗΘΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη λογικὸς καὶ ἐλευθερος, πλὴν ἐλευθερία δὲν σημαίνει ἀπολυταρχίαν καὶ αὐθαιρέσιαν. Δὲν σημαίνει ἀνεξαρτησίαν ἀπόλυτον καὶ ἰκανοποίησιν τοῦ ἐγῶ, τῶν ὀρέξεων δηλ. καὶ διαθέσεων αὐτοῦ. Δὲν σημαίνει αὐτογνωμοσύνην καὶ αὐτοδιοίκητον ἀνεξαρτησίαν, ἡ ὁποία ἐξασφαλίζει φυγοδικίαν καὶ φυγοποινίαν. Ἐλευθερία σημαίνει ἀνεξαρτησίαν, ἐν σχέσει πρὸς τὰ πάθη καὶ τὰς ὀρέξεις τοῦ ἕξω ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ ὑποταγὴν καὶ ἐξάρτησιν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ νόμου αὐτοῦ. Δὲν σημαίνει δεσποτισμὸν καὶ ἄσυσδοσίαν, ἀλλὰ δέσμευσιν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐναρμόνισιν καὶ ἐνορχήστρωσιν τῆς βουλήσεως αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως ἐφικτὸν, πρὸς τὴν ἀπόλυτον βούλησιν τοῦ Θεοῦ. Ἀχαλίωτος ἐλευθερία, ἀπολυταρχία ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ὑψηλῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς, γενικώτερον τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰδικώτερον ἡμῶν τῶν λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου, σημαίνει ἀρνήσιν καὶ ἀναίρεσιν τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία μετὰ τοῦ λόγου, ἀποτελεῖ τὸν ἄνθρωπον, τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τὴν μοναδικὴν καὶ ἀναντικατάστατον αὐτὴν ἀξίαν, διὰ τὴν ὁποσίαν ὁ Θεὸς ἐσαρκώθη, ἀπέθανε καὶ

ἀνέστη.

Η ΑΛΗΘΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Ἀκολουθεῖν τὰς κλίσεις καὶ ροπὰς τῆς ἀλόγου αἰσθητικότητος, δὲν σημαίνει ἐλευθερίαν, ἀλλὰ ἐσχάτην δουλείαν καὶ αἰχμαλωσίαν, σημαίνει ἀκριβῶς προδοσίαν τῆς ἐλευθερίας. Ἡ ἀπόλυτος αὐτάρκεια καὶ αὐτοτέλεια, τὸ νομοθετεῖν κατὰ προσωπικὴν μόνον βούλησιν καὶ αὐτογνωμοσύνην, δὲν σημαίνει χρῆσιν, ἀλλὰ κατάχρησιν τῆς ἐλευθερίας, σημαίνει καταδυνάστευσιν καὶ αὐτοαἰχμαλωσίαν, ἀναιρετικὴν τῆς ἠθικῆς αὐτονομίας καὶ ὑποδούλωσιν εἰς μίαν ἀδόκιμον ἑτεραρχίαν καὶ ἀπόβλητον ἑτερονομίαν. Μία τοιαύτη διάθεσις καὶ βούλησις, ὅσον καὶ ἂν φαίνεται ἐξωτερικῶς, ὅτι ρυθμίζεται πρὸς τὸν ἠθικὸν νόμον καὶ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ, ἐν τῇ οὐσίᾳ στερεῖται αὐτοτελοῦς ἐσωτερικῆς διαθέσεως καὶ φρονήματος. Ἡ πραγματικὴ ἐλευθερία δὲν εἶναι ἀπλῆ νομιμότης, ἀλλὰ ὑπεράνω καὶ ἐπέκεινα ὄλων, εἶναι ἠθικότης καὶ ὡς τοιαύτη, ἀξιολογεῖ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας. Τονίζω τοῦτο σεβάσμιοι καὶ ἡγαπημένοι πατέρες διὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν καὶ οὐσίαν τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ τῆς προνομίας ὑμῶν τῆς αὐτονομίας καὶ τοῦ αὐδιοικήτου, περὶ ᾧν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς αἰσθανόμεθα καὶ αἰσθάνεσθε πολλὴν καὶ δικαίαν τὴν ἐγκαύχησιν, καὶ ἡ ὁποία τόσον παρεξηγεῖται καὶ ἐπικινδύνως παρερμηνεύεται.

Τὸ δίκαιον, ἴσως καὶ περισσότερο αἰ προνομίαι, δημιουργοῦν ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς ὑποχρεώσεις. Τὸ δίκαιον εἶναι δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσις, δηλαδὴ ἠθικὴ εὐθύνη καὶ ἠθικὸν χρέος.

ΔΙΚΑΙΟΝ, ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΑΙ

Κατὰ τὴν χριστιανικὴν ἔννοιαν τοῦ δικαίου, πρωτεύουσαν σημασίαν ἔχει οὐχὶ ἡ διεκδικήσις τῶν δικαιωμάτων τόσον, ὅσον ἡ πλήρωσις τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς εὐθύνης ἡμῶν ἔναντι τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ δικαίου. Δίκαιον τὸ ὅποιον δὲν παρέχει δικαίωμα διεκδικήσεως τοῦ δικαίου, ἀσφαλῶς δὲν εἶναι δίκαιον. Ἀλλὰ καὶ δίκαιον, τὸ ὅποιον μόνον διεκδικεῖ, παραμελοῦν ἢ καὶ ὀλιγωροῦν, ἔναντι τῆς εὐθύνης καὶ τοῦ ἠθικοῦ χρέους, εἶναι καταπάτησις καὶ ἀπεμπόλησις τῆς ἐννοίας τοῦ δικαίου καὶ τῆς

δικαιοσύνης.

Τάσεις και διαθέσεις, ενέργειαι και πράξεις, άποστασίαι και άνταρσίαι, άποτελοῦν τοῦτ' αὐτό, οὐκί ἀπλῆν καταστρατήγησιν τῆς ὀφειλῆς και τοῦ ἠθικοῦ χρέους, ἀλλὰ καταπάτησιν και καταστρατήγησιν τῆς ἐννοίας τοῦ δικαίου, ὄπερ άποτελεῖ τὴν προϋπόθεσιν τῆς τάξεως και τῆς ἀρμονίας και τῆς εὐνομίας, ἡ ὀποία ὀφείλει νά ρυθμίζη τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων και τῶν λαῶν και περισσότερον ἀκόμη τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων και πνευματικῶν σκηνωμάτων ἐντὸς τῶν ὀποίων, τὰ πάντα ἀποσκοποῦν και ἀποβλέπουν εἰς τὴν λατρείαν και τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Ἐπάρχουν δικαίωματα, ἐκεῖ ὄπου ὑπάρχουν καθήκοντα και ὑπάρχουν καθήκοντα, ἐκεῖ ὄπου ὑπάρχουν δικαίωματα. Δικαίωμα και καθήκον, ἐν ἀπολύτῳ ἐνότητι και ἀλληλουχία, συνιστοῦν τὸ δίκαιον.

«ΔΥΝΑΣΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ΟΦΕΙΛΕΙΣ»

Ἐμεῖς και ἡμεῖς, οἱ τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα ἀγωνιζόμενοι και τὴν ὑψίστην εὐθύνην, ἐναντι Θεοῦ και ἀνθρώπων φέροντες, διατρέχομεν τὸν ἔσχατον κίνδυνον τῆς ἐσχάτης προδοσίας, τῆς εἰδικῆς ἡμῶν ἀποστολῆς και εὐθύνης, ἐκ τῆς ἐνδεχομένης παρεξηγήσεως, τῆς ἐννοίας τοῦ δικαίου και τῆς μονομεροῦς, ὡς δικαίωματος μόνον ἀντιλήψεως, ἐφαρμογῆς και βιώσεως αὐτοῦ.

Κύριος φυλάσσει και σώζει ὑμᾶς και ἡμᾶς, μιᾶς τοιαύτης ἀρᾶς. Περισσότερον ἄλλωστε τοῦ δικαίωματος, τὸ καθήκον περιέχει ἐν ἑαυτῷ και ἀφ' ἑαυτοῦ, τὴν δύναμιν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος. Ἴδου τὸ μεγαλεῖον τοῦ δικαίου, ὡς εὐθύνης και ἠθικοῦ χρέους, τὸ ὀποῖον εἶναι ἀπόρροια τῆς λογικῆς και ἠθικῆς τάξεως τοῦ κόσμου. «Δύνασαι ἐπειδὴ ὀφείλεις» δὲν ὀφείλεις διότι δύνασαι, ἀλλὰ δύνασαι, διότι ἀκριβῶς ὀφείλεις. Αὐτὴ ἡ ἠθικὴ ὑποχρέωσις τῆς πραγματοποιήσεως και βιώσεως τοῦ ἠθικοῦ χρέους και τῆς ὑψηλῆς εὐθύνης, ἀποτελεῖ δι' ὄλους, ἰδιαίτερος δὲ δι' ὑμᾶς, οἱ ὀποῖοι ὡς σκοπὸν τοῦ θείου ὕμνων ἐτάξατε, τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ μοναχικοῦ ἱδεώδους, μίαν ἀπόλυτον κατηγορικὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ.

Εἴμεθα ἀνεξάρτητοι, σημαίνει, εἴμεθα ἐξερ-

τημένοι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ και τοῦ Νόμου αὐτοῦ και τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ. Τοῦτο δὲν σημαίνει, ὑπόδουλον αὐτεξούσιον, διότι ἐξάρτησιν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ και τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, σημαίνει πνευματικὴν ἀνεξαρτησίαν και ἀληθῆ ἐλευθερίαν.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΚΑΙ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Ἡ Μήτηρ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, εἰς τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τῆς ὀποίας ἀνήκετε και ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἐποπτείαν τῆς ὀποίας διατελεῖτε, δὲν ἀποτελεῖ ἄπλῶς ἐνωτικὸν κρίκον, ἀλλὰ ἀκατάλυτον και αἰωνόβιον δεσμὸν και τὴν ἀληθῆ και μόνην πηγὴν τῆς αὐτονομίας και ἀνεξαρτησίας τῆς Ἀγιωσύμου ταύτης Πολιτείας.

Ἐχετε στερρῶς και ἀντλεῖτε ἀενάως ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἐθνίου, τῆς Μεγάλῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἐκκλησίας τῶν Μαρτύρων και τῆς Μαρτυρίας, τῶν ἀγῶνων και τῆς ἀγωνίας, τῆς προσφορᾶς αἵματος και πνεύματος και ὑπεράνω ὄλων, ἔχετε ἐμπιστοσύνην και δὴ ἀπόλυτον πρὸς αὐτήν.

Πεφυτευμένοι παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὀδάτων, τῆς Μεγάλῆς Ἐκκλησίας και ἐρριζωμένοι εἰς τὴν αἱματοπότιστον και μαρτυρικὴν αὐτῆς γῆν, ἀντλεῖτε ἐξ αὐτῆς τὴν στερρὰν πίσιν και πατερικὴν παράδοσιν, τὴν ἀπαράιτητον ἱκμάδα, πρὸς ἄνθην ὕμνων και καρποφορίαν.

ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΜΕΤΑΒΛΗΤΟΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον παρέμεινε και παραμένει, διὰ μέσου τῶν θυελλῶν και τῶν καταγιῶδων τῆς ἱστορίας και τῶν αἰώνων, βράχος ἀκλόνητος, διέσωσε και διεφύλαξεν ἀλώβητον τὴν παρακαταθήκην τῆς πίστεως και τῆς ἱερᾶς Παραδόσεως και πορεύεται τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ πορείαν, διαλέγεται τὴν ἀλήθειαν τῆς Ὀρθοδοξίας και ὀρθοπραγίας αὐτῆς, ὀρθοτομοῦσα τὴν ἀλήθειαν και θέτουσα αὐτὴν οὐκί ὑπὸ τὸ μόδιον, ἀλλὰ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα «λάμπη πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ».

Συζητεῖ και διαλέγεται τὴν ἀλήθειαν, διότι δὲν φοβεῖται τὸν ἔλεγχον και τὴν θάσανον τῆς ἀληθείας. Τὴν ἀλήθειαν κατέχει και τὸ φῶς αὐτῆς φέρει και μεταλαμπαδεύει πάντο-

τε και πανταχοῦ, ὡς τὸν μόνον ἰδανικὸν πυρσόν, ὃν παρέλαβεν ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων καὶ διατηρεῖ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων μέχρι σήμερον.

Πορεύεται τὴν πορείαν τῆς ἀληθείας, φέρει τὸ μαρτύριον καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτῆς, κηρύττει τὴν ἀλήθειαν αὐτῆς, ἀφόδως καὶ μετὰ θάρρους, μὴ φοβουμένη τὴν ἔρρυναν καὶ τὸν ἔλεγχον, διότι ἡ ἀλήθεια ἐλεγχόμενη, ἐλέγχει, τοὺς ἐλέγχοντας αὐτήν.

Ἐν τῷ πνεύματι τοῦτῳ κινουμένη ἡ Μητέρα Ἐκκλησία διαλέγεται πανορθόδοξως καὶ διαχριστιανικῶς, τὴν μίαν ἀλήθειαν τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀλήθεια αὕτη δὲν ἐπιδέχεται ἀμφισβήτησιν, ἀμφιπλαντεύσεις καὶ ἐνδοιασμούς. Καὶ ἡ μικρότερα ἀμφιπλαντεύσεις καὶ ἀμφιβολία ἀποτελεῖ ἀσύγγνωστον, ἐναντι τῆς ἀληθείας, παράθασιν καὶ ἀντινομίαν.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΣΤΑΤΟΥΝΤΕΣ ΜΟΝΑΧΟΙ

Ἡ Μητέρα Ἐκκλησία καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπέδειξε πολλὴν στοργὴν καὶ ἀγάπην ἐναντι ἀποπλανήσεων καὶ ἀποστασιῶν, μοναζόντων ἀδελφῶν, κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο διάστημα.

Ἀνέμενον ἐν ὑπομονῇ πολλῇ καὶ καρτερία τὴν διόρθωσιν καὶ ἐπιστροφὴν αὐτῶν. Ἡ ἐναντι ἐνόχων ἀνοχὴ τῆς Ἐκκλησίας ἔφθασε τὰ ὄρια τῆς παρεξηγήσεως, ὥστε πολλοὶ νὰ θέτουν ἐν ἀμφιβόλῳ τὴν δυνατότητα ἐπεμβάσεως κατὰ τρόπον αὐστηρὸν καὶ ἀποτελεσματικὸν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Ἐπισήμως καὶ ἀπὸ θέσεως ἰσχύος καὶ εὐθύνης κηρύσσομεν, ὅτι οἱ τοιοῦτοι πλανῶνται πλάνην οἰκτρὰν καὶ τραγικὴν.

Ἡ Μητέρα δὲν ἐπιδιώκει ἀναμέτρῃσιν τῶν δυνάμεων αὐτῆς, ἐναντι τῆς θυγατρὸς ἀντιθέτως, τὴν δύναμιν αὐτῆς διαθέτει ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ προόδου, τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς τελειώσεως τῆς θυγατρὸς. Δι' αὐτὴν ζεῖ καὶ δι' αὐτὴν ὑπάρχει καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς ἐν παντὶ καὶ πάντοτε ἐπιζητεῖ καὶ κατεργάζεται.

Ἡ Μητέρα Ἐκκλησία τρέφει πολλὴν στορ-

γὴν καὶ ἀπερίοριστον ἀγάπην πρὸς πάντας ὑμᾶς, τοὺς ἐν τῷ Ὄρει τοῦτῳ τῷ Ἁγίῳ ἀσκουμένους. «Ἀλήθειαν λέγω οὐ ψεῦδομαι, συμμαρτυροῦσης μοι τῆς συνειδήσεως».

Καὶ ὅμως ἡ ἀγάπη αὕτη καὶ ἡ ἀνοχὴ δὲν ἐκτιμᾶται πάντοτε καὶ ὑπὸ πάντων δεόντως. Ἐντεῦθεν αἱ ἀνταρσῖαι καὶ ἀποστασῖαι, τὰ ποικίλα τραύματα καὶ αἱ δυσίαιοι, ἐὰν μὴ καὶ ἀνίαιοι, πληγαὶ εἰς τὸ σῶμα τῆς ἱερᾶς ταύτης πολιτείας.

Η ΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ

Μονὴ καὶ ἱερομόναχοι ἀποφεύγουν τὸ μνημόσυνον τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦτο, παρὰ τὴν κανονικὴν τάξιν καὶ τὴν ἀπ' αἰώνων κρατήσασαν παράδοσιν. Περιορίζουν τὴν ἔννοιαν τῆς πνευματικῆς δικαιοδοσίας καὶ κυριαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐρμηνεύουν τὴν ἐποπτεῖαν, ἐν ἐννοίᾳ στενῇ καὶ περὶωρισμένη, ἐνῶ αὕτη σημαίνει ἐνδοσκοπήσιν καὶ βαθυμέτρῃσιν, αὐτοπαρατηρησίαν καὶ προβολὴν αὐτῆς πρὸς τὰ ἔξω, δηλ. ἑτεροπαρατηρησίαν. Σημαίνει ἰδιόδοσιν τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις καὶ ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς καὶ πορείας τῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης εἶναι ὁ Ἠγούμενος τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησία φέρει τὴν εὐθύνην τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἡ τοιαύτη ἀντικανονικότης καὶ ἀσέβεια δὲν ἡμπορεῖ νὰ διαλάβῃ καὶ διαφύγῃ τὴν ἔνδικον μισθαποδοσίαν. Ἡ ἐπιδιωκομένη, ἴσως, ἀποδυνάμωσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡ ἐκ τῆς κυριαρχίας αὐτοῦ κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀποδέσμευσις, πρὸς ἐξασφάλισιν ποθητῆς ἀσυδοσίας εἰς πάντας τοὺς τομεῖς δράσεως καὶ ἐνεργείας, ἀσφαλῶς θὰ συζητητῆται, ἴσως δὲ καὶ θὰ ἐπιδιώκεται, διὰ νὰ προκαλῆ, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, τόσα δυσμενῆ σκόλια καὶ δικαίαν ἀγανάκτησιν.

ΕΝΟΤΗΣ ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἐκάστη Μονὴ δι' ἑαυτὴν καὶ ἀφ' ἑαυτῆς δὲν συνιστᾷ τὸ Ἅγιον Ὄρος. Κεχωρισμένη τῶν ἄλλων ἀποτελεῖ ἴσως Μονήν, πλὴν οὐκ ἰσχυρὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὅπερ ἀπαρτίζεται ἀπὸ τὸ ἄθροισμα τῶν ἱερῶν Μονῶν, τῶν ἐν ἀπολύτῳ συνοχῇ καὶ ἀλληλουχίᾳ καὶ συναρτήσῃ εὐρισκομένων καὶ συνεργαζομένων. Δὲν

είναι αὐτοτελῆ σώματα αἱ Μοναί. Εἶναι μέλη ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος, τοῦ ὁποῖου κεφαλὴ εἶναι ἡ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Καὶ ἡ μικροτέρα ἀκόμη ἀπόκλισις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ταύτης καὶ παρερμηνεία, ἀποτελεῖ κίνδυνον ἔσχατον διὰ τὸν Ἁγιώνημον Τόπον, κίνδυνον, τὸν ὁποῖον μόνον πνευματικὴ τύφλωσις καὶ ἠθελημένη μυωπία ἢ πρόθεσις καὶ διάθεσις σκοτεινὴ καὶ ἀνανδρος, ξένη καὶ ἀλλοτρία πρὸς τὴν ἀπ' αἰώνων κρατήσασαν παράδοσιν καὶ γραμμὴν τῆς ἱστορικῆς ταύτης Πολιτείας, τοῦ Ἁγιωνύμου Ὁρους, δὲν διαβλέπει.

Ἀποκλίσεις καὶ παρερμηνείαι, ἄλλωστε, τῆς κανονικῆς ταύτης ἀρχῆς ἐζημίωσαν καὶ ζημιῶσιν τὸν ἱερὸν τοῦτον χώρον, πάσαι τε καὶ ἐπ' ἔσχατων. Μοναὶ ἱστορικῆς αἴγλης καὶ πνευματικῆς προσφοράς καὶ ἀκτινοβολίας ἀπέβησαν ἐστία ἀνταρσίας, καὶ πεδία διαμάχης καὶ ἀλληλοσυγκρούσεων. Διότι ἀποτελεῖ ἀρχὴν τῆς ἠθικῆς, διὰ τὴν οὐδεὶς ἀκούει οὐδὲν πρέπει νὰ ἀκούῃ, θὰ ἀκούῃ κατ' ἀνάγκην οὐδὲν πρέπει νὰ ἀκούῃ. Ὄταν τις βῇ τὰ ᾄδια πρὸς τὴν φωνὴν τῆς ἀληθείας, θὰ ἔχη ἀναπεπταμένας τὰς ἀκοὰς πρὸς τὰς σειρήνας τοῦ ψεύδους καὶ τῆς πλάνης.

Τὸ ἰδεῶδες τοῦ Κοινοβιακοῦ βίου, παρὰ τὰ θετικὰ ἀποτελέσματα τῶν τελευταίων καιρῶν, δι' ἃ χαίρει καὶ συχαίρει ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, δὲν γενικεύεται, παρ' ὅλον ὅτι πάντες γνωρίζομεν καὶ γνωρίζετε κάλλιον ἡμῶν ὑμεῖς, ὅτι ἡ ἰδιορρυθμία ἀποτελεῖ ἀσύγγνωστον παραφθορὰν τοῦ γνησίου πνεύματος τοῦ Μοναχισμοῦ καὶ τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς καὶ ἀντίκειται πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Ἀθωνικῆς ταύτης Πολιτείας, Ἀγίου Ἀθανασίου, τοῦ ὁποῖου αἱ θαυμάσιαι ἐκφράσεις καὶ χαρακτηρισμοὶ κατὰ τῆς ἰδιορρυθμίου ἀσκήσεως ἐγγίζουσιν τὰ ὄρια τῆς ἀρεῆς. Ἡ ἄνισος κλάσις τοῦ ἔργου καὶ ἡ ἄδικος κατανομὴ τῶν ἀπαραιτήτων ἀγαθῶν πρὸς θεραπείαν καὶ ἀνακούφισιν τῶν ἀναγκῶν μοναζόντων ἀδελφῶν, δημιουργοῦν προβλήματα καὶ κλονίζουσιν ἰδεολογίας. Ἡ ἀντινομία μεταξὺ Μονῶν εὐμοιροῦσιν καὶ Μονῶν πενομένων δὲν συγχωρεῖται εἰς κώρως ὅπου κηρύσσεται ἡ ἀγάπη, ἡ ἀλληλεγγύη καὶ ἡ ἀδελφωσύνη.

ἐνδιαφέρονται δι' αὐτήν, ὅσον καὶ ὅπως πρέπει. Καὶ τοῦτο παρὰ τὴν γενικὴν κατακραυγὴν, ὅτι αἰτία τούτου εἶναι ἡ μονοπωλιακὴ οἰκονομικὴ διαχειρίσις τῶν ὀλίγων καὶ ἡ ἰδιοτελῆς καὶ αὐθαίρετος συμπεριφορὰ τῶν ἰσχυρῶν.

Σκάνδαλα ἠθικῆς φύσεως, ἐκτροπαί, ἀτασθαλίας εἰς τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν, ἐσπευσμένοι ἀποφάσεις, ἐν στενῷ κύκλῳ, ἐπὶ ζητημάτων ἄκρως λεπτῶν καὶ σοβαρῶν, πώλησις καὶ φυγάδευσις ἱερῶν καὶ τιμαλφῶν ἀντικειμένων καὶ ἄλλα παρόμοια γεγονότα προσβάλλουσιν καὶ θίγουν ἀνεπανορθῶτως τὴν πνευματικὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἁγιωνύμου Ὁρους καὶ τὴν ἠθικὴν ὑπόστασιν καὶ ὄντοτητα ἁγίων καὶ εὐσεβῶν πατέρων. Πλὴν οἱ ὑπεύθυνοι σιωποῦν. Συζητοῦνται καὶ κακίζονται ὑπὸ πάντων καὶ πανταχοῦ καὶ οὐδεμία ποινὴ καὶ τιμωρία ἐπιβάλλεται, οὐδεμία πρόνοια καὶ μέριμνα πρὸς πάταξιν τοῦ κακοῦ καὶ ἀναχαίτισιν αὐτοῦ. Τὸ κακὸν ἀποσιωπᾶται, ἐπικαλύπτεται, διαιωνίζεται, ἐκ κακῶς νοουμένης ἀλληλεγγύης καὶ φιλαδελφίας ἢ καὶ διαθέσεως ἀπὸ κοινῆς συγκαλύψεως κοινῆς ἐνοχίας. Πλὴν εἰς ζητήματα ἠθικῆς τάξεως καὶ τιμῆς καὶ πνευματικῆς διαφθορᾶς, εἰς παραπτώματα βωδῶντα καὶ κρᾶζόντα ἄνοχῃ σημαίνει ἐνοχὴ καὶ ἀνέχομαι σημαίνει ἐνέχομαι.

Ἡ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία μετὰ λύτης καὶ πικρίας παρακολουθεῖ καταστάσεις καὶ ἀτασθαλίας, αἱ ὁποῖαι ἀπάδουσιν πρὸς τὸ ἰδεῶδες τοῦ Μοναχικοῦ βίου καὶ τῆς Ἀγγελικῆς πολιτείας καὶ εὐχεται ὑπὲρ τῆς κατὰ Θεὸν εὐημερίας, προόδου καὶ προαγωγῆς τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ προσεύχεται ὑπὲρ συνειδητοποιήσεως τῆς εἰδικῆς τιμῆς, ἀλλὰ καὶ ὑψηλῆς ὑμῶν εὐθύνης, ἐναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ὑμῶν τῶν ἰδίων, οἱ ὁποῖοι τὴν πνευματικὴν πρόδοσιν καὶ ἠθικὴν τελείωσιν ἔχετε θέσει ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς ὑμῶν, κληθέντες ἀνωθεν εἰς τὸ ὑψηλὸν σῆμα τῆς Μοναχικῆς ζωῆς καὶ πολιτείας. Εἰδικὴ κλήσις σημαίνει εἰδικὴν εὐθύνην καὶ εἰδικὴν εὐθύνην σημαίνει ἀγιότητα ζωῆς καὶ βίου, ἡ ὁποία ἐν τελευταία ἀναλύσει, εἶναι ὀρθὴ πίστις καὶ ὀρθὴ ἐνέργεια καὶ πράξις, δηλαδὴ πίστις δι' ἔργων, πίστις καὶ ἀρετή. Σήμερον ἡ Ἐκκλησία βάλλεται πανταχοῦ, ἐσκεμμένως καὶ ἐκ συστήματος. Παντα-

κόθεν επιδιώκεται ή αποδυναμωσις τής κατά Χριστόν ιδεολογίας. Τò λεγόμενον δὲν κρήζει αποδείξεως. Εἶναι ήλιου φαεινότερον. Τò ἔργον τής Ἐκκλησίας, ή εὐθύνη ὄλων ήμῶν τῶν ὑπευθύνων, εἶναι νά μὴ παρέχωμεν ἀφορμὰς καὶ ἐναύσματα καὶ δπλα πρὸς ἐνίσχυσιν τής ἀρνήσεως, νά μὴ σκανδαλίζωμεν συνειδήσεις καὶ κλονίζωμεν τὴν πίστιν καὶ τὰς παραδόσεις τῶν πιστῶν, ἀλλὰ νά μένωμεν πιστοὶ ἄκρι θανάτου εἰς τὴν διδασκαλίαν Ἐκείνου, ἀγωνιζόμενοι ἐπὶ τῶν ἱερῶν τής πίστεως ήμῶν ἐπάλλεων, ὑπὲρ Αὐτοῦ, πλησίον Αὐτοῦ καὶ μαζὺ μὲ Αὐτόν, διὰ τὴν Ἀλήθειαν καὶ μόνον τὴν Ἀλήθειαν Αὐτοῦ. Τότε ὄλη ή φύσις γίνεται ναὸς καὶ ὄλαι αἱ καρδία θυσιαστήρια, ἐπὶ τῶν ὁποίων εὐωδιάζει ή ἀγίότης ήμῶν, πρὸς δόξαν Ἐκείνου καὶ μόνον Ἐκείνου. Ἡ ζωὴ εἶναι ὡραία ὅταν ἀφιερῶται εἰς Ἐκείνον καὶ ὁ θάνατος εὐγενής, ὅταν ἔρχεται δι' Ἐκείνον. Τότε ὁ θάνατος καθαγιάζει καὶ καταξιώνει τὴν ζωὴν, τότε μεταρσιῶνει τὴν ζωὴν εἰς ζωὴν αἰώνιον.

ΕΥΧΑΙ ΥΠΕΡ ΕΥΩΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Σεβάσμοι καὶ λίαν ἀγαπητοὶ πατέρες, κωρήσωμεν ἐπὶ τὸ ἔργον ἐν ἀγάπῃ καὶ δι' ἀγάπης, ἐν ὀνόματι τοῦ ἀγαπήσαντος ήμᾶς καὶ καλέσαντος. Χωρήσωμεν διὰ τῶν πρεσβειῶν τής Ἀγίας ήμῶν Θεοτόκου, τῶν Ἀγίων Πατέρων ἐν τῷ Ἀγίῳ τούτῳ Ὁρει διαλαμπάντων. Χωρήσωμεν δι' εὐχῶν τοῦ Παναγιωτάτου Οἴκου-μενικοῦ ήμῶν Πατριάρχου καὶ τής Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τής Μεγάλης Ἐκκλησίας. Χωρήσωμεν διὰ τῶν προσευχῶν τῶν ἀπανταχοῦ τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἀσκουμένων πατέρων.

Ἡ ἀγαστὴ καὶ εἰλικρινὴς συνεργασία, ή ἀδολος καὶ ἀντικειμενικὴ ἐξέτασις τῶν προβλημάτων τής Ἀγιωνύμου Πολιτείας, ή μακρὰν τῶν ὑποκειμενικῶν καὶ ἰδιοτελῶν ἀντιλήψεων καὶ ὑπολογισμῶν ἀντιμετώπισις τής ἀληθείας, θά ἀποδώσῃ δαψιλῇ τὴν καρποφορίαν καὶ πλούσιον τὸν ἀμητόν. Αὐτὸ εὐχόμεθα δι' αὐτὸ προσευχόμεθα καὶ αὐτὸ προσδοκῶμεν καὶ ἀναμένομεν πάντες.

Ἡ παρατηρουμένη ἐπάνδρωσις ἱερῶν Μονῶν καὶ ή ἐξῶθεν ἐγκαταθίσις ἐν τῷ Ἀγιωνύμῳ κώρω ὁμάδων καὶ Ἀδελφοτήτων, ἀποτέλει εὐσίμων σημεῖον καὶ ἐλπιδοφόρον ἀγέλην διὰ νέαν ἀνθησιν καὶ καρποφορίαν τής

παλαιᾶς φυγῆς καὶ ἀσκήσεως. Βεβαίως, ἀληθεύει τὸ ἀρχαῖον γνωμικὸν «οὐ πᾶν τὸ νέον καὶ καινόν, οὐδὲ πᾶν τὸ καινὸν καὶ δόκιμον», ὡς ἀληθεύει καὶ τὸ ἕτερον· ὅτι δηλ. «οὐκί πᾶν τὸ παλαιὸν καὶ σοφὸν οὐδὲ πᾶν τὸ ἀρχαῖον καὶ ὑγιές». Πλήν, ή διατήρησις τῶν σοφῶν παλαιῶν καὶ ή ἀναβίωσις τής δαψιλοῦς ἐμπειρίας τοῦ παρελθόντος, δι' ἐγκεντρισμοῦ καὶ ἐμβολιασμοῦ νεωτέρου πνεύματος, ὑγιοῦς ἐνθουσιασμοῦ εἰλικρινῶν κατευθύνσεων καὶ ἀγίου φρονήματος, ἀλλὰ καὶ ἀνακαίσις αὐτοῦ τοῦ νεωτέρου πνεύματος, ὅταν καὶ ὅπου τοῦτο δὲν ἐμπορεῖται, δὲν διατηρεῖ καὶ δὲν τροφοδοτεῖ τὴν καθαρὰν παράδοσιν τής προγονικῆς ἀσκήσεως, συνιστᾷ τὴν λυδίαν λίθον, πρὸς ἐκτίμησιν καὶ ἀξιολόγησιν τής ἱστορικῆς ταύτης συναντήσεως καὶ συμβιώσεως τοῦ παλαιοῦ διώματός καὶ νεωτέρου πνεύματος. Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία παρακολουθεῖ μετὰ δέους καὶ συγκινήσεως τὴν συνάντησιν ταύτην, εὐχομένη καὶ προσευχομένη ὑπὲρ εὐδωδέσεως καὶ ἐπιτυχίας αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἀγιωνύμου Ὁρους καὶ τής Μοναστικῆς ταύτης Πολιτείας. Ἀμήν.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν τής Διπλῆς Συνάξεως, ἔλαβε χώραν κατανυκτικὸν συλλειτουργὸν στὸν Ναὸν τοῦ Πρωτάτου, μὲ βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια καὶ σὲ κατανυκτικὴ ἀτμόσφαιρα.

Ἀντὶ ἄλλων κρίσεων καὶ ἐντυπώσεων ἀπὸ τὴν παρουσία τής Πατριαρχικῆς Ἐξουσίας καὶ τὴν συμβολὴ τής στίς ἐργασίες τής Ἱ. Κοινότητος, καταχωρίζομεν, διὰ τὴν ἱστορίαν, τὴν ἐπιστολὴ τής Ἱ. Κοινότητος πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη, σὴν ὁποία συνοψίζονται τὰ αἰσθήματα τοῦ Ἱ. Τόπου μας.

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Ἐν πρώτοις ἄς ἀποδώσωμεν τὴν ὀφειλομένην δόξαν εἰς τὸν Θεόν, τμῆν δὲ καὶ εὐγνωμοσύνην εἰς τὴν Προστάτιδα τοῦ Ἁγίου Ὁρους Θεοτόκου Μαρίας, εὐχαριστίαν δὲ καὶ ἔπαινον εἰς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διὰ τὴν οὐ τυχοῦσαν χαρὰν, τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν καὶ τὰ αἰσθήματα ἀγάπης καὶ βαθυτάτου σεβασμοῦ, ἅτινα ἐδοκιμάσαμεν ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῆς ἀποσταλείσης ἡμῖν σεβαστῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας ἐκ τῶν Σεβασμιωτῶν Μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ.κ. Μαξίμου Σταυρουπόλεως, Πριγκηποννήσων Καλλινίκου καὶ Δέρκων Κωνσταντίνου, γενομένων δεκτῶν παρ' ἡμῖν μετ' ἰδιαζούσης τιμῆς καὶ ἀγάπης.

Ἡ καθ' ἡμᾶς Ἱ. Κοινότης, εὐρίσκειται εἰς τὴν ἐκτάκτως εὐχάριστον θέσιν, ὅπως καθηκόντως πληροφόρησιν τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα περὶ τῆς ἐπ' αἰσίοις λήξεως τῶν πολυημέρων ἐργασιῶν τῆς Ἐκτάκτου Διπλῆς Ἱερᾶς Συνάξεως, συγκροτηθείσης ἐκ τῶν ἡγουμένων καὶ προϊσταμένων τῶν Ἱερῶν ἡμῶν Μονῶν καὶ προεδρευομένης ὑπὸ τῆς ὡς ἄνω σεβαστῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας.

Πλὴν τῶν θετικῶν ἀποτελεσμάτων ἀπὸ πάσης πλευρᾶς καὶ τοῦ πλουσίου ἀμμητοῦ εἰς πρακτικὰς, περιγραπτάς καὶ λυσιτελεῖς ἀποφάσεις ἐπὶ θεμάτων τοῦ παρόντος, τὸ πέρα πάσης περιγραφῆς μεῖζον κέρδος, ὅπερ προέκυψε κατὰ τὴν ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ εἰλικρινείας ὁμόγνωμον καὶ ὁμόψυχον συνεργασίαν, ἦτο ἡ ἀνακάλυψις τῆς πλήρους ἀμοιβαιότητος καὶ ἐμπιστοσύνης ἐν πᾶσι μεταξὺ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, γεγονός ἐξαιρετικὸν καὶ ἐκτετατικὸν καὶ μὴ πλήρως, εἰς τὰ ἀποσταλησόμενα ἐν καιρῷ τῆ Ἐκκλησία Πρακτικά.

Δέον ἐνταῦθα ὅπως μνημονεύσωμεν, Παναγιώτατε, ὅτι εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν καὶ εὐτυχὴ λύσιν τῶν προβλημάτων ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν ὑψηλοῦ ἐπιπέδου πνευματικοῦ κλίματος ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ εἰρήνης καὶ «κατανοήσεως ἐν παροξυσμῷ ἀγάπης» συνετέλεσεν ἀποφασιστικῶς, πλὴν τῶν μετὰ ὀρθοπροσύνης καὶ μετριοπαθείας παρασχόντων τὴν ἑαυτῶν ἀγιορειτικὴν πείραν πληρεξουσίων τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ἡ σύνεσις καὶ ἐνημερότης τῆς σεβαστῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας καὶ δὴ αἱ ὑπὸ τοῦ προεδρευόντος Ἁγίου Σταυρουπόλεως κ. Μαξίμου βαθυστόχαστοι εἰσηγήσεις, αἱ πειστικαὶ ἀναλύσεις, αἱ θεολογικαὶ τομαὶ καί, συνελόντ' εἰπεῖν, αἱ σφαιρικαὶ ἐρμηνεῖαι ἐπὶ ὑψίστων ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων, αἵτινες ἀποτυπώνται, εἰ καὶ μὴ ἐπαρκῶς, εἰς τοὺς διασωθέντας λόγους αὐτοῦ.

Δὲν θὰ ἴστο δὲ ὑπερβολὴ ἐὰν ἰσχυρίζωμεθα, ὅτι ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία «ἐμορφώθη» πλήρως ἐν ἀγάπῃ πολλῇ καὶ σεβασμῷ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀγιορειτῶν πατέρων χάρις εἰς τοὺς ἀτρύτους μόχθους τῆς σεβασμίας Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζομένης καὶ «νουθετούσης μετὰ πολλῶν δακρύων ἕνα ἕκαστον» τῶν μοναχῶν, ὅσοι προσέφευγον εἰς τὴν στοργὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ὡσαύτως, καὶ τοῦτο δέον νὰ λεχθῆ, πᾶσαι αἱ Ἱεραὶ, Σταυροπηγιακαὶ καὶ Πατριαρχικαὶ Μοναὶ ἐπεφύλαξαν εἰς τοὺς ἁγίους Ἐξάρχους — ἐπισκεπτομένους πατρικῶς αὐτὰς ὑπὸ δυσμενεστάτας καιμερίους συνθήκας, ἔστι δ' ὅτε καὶ πλὴν τὸν κίνδυνον παρεχούσας ἔν τε ἀξένοις θαλάσσαις καὶ δυσβάτοις τόποις — ὅλως ἰδιάζουσαν ὑποδοχὴν διὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ υἱικοῦ σεβασμοῦ καὶ δι' ἐκδήλων συναισθημάτων κατανύξεως καὶ δακρύων χαρᾶς, ἀντανακλῶντα τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν Κυρίῳ καύχησιν, ὅτι τοιαύτης ἔλαχον Ἐκκλησίας, «προκαθημένης τῆς πίστε-

ως καὶ τῆς ἀγάπης».

Καὶ τῷ ὄντι, Παναγιώτατε Πάτερ, «βουλὴ Θεοῦ ἐτελεῖτο» κατὰ τὴν συνάντησιν τῆς Μητρὸς μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς, ὡς ἐθεασάμεθα ἐν ταῖς μορφαῖς πολυθέντων ἐν τῇ ἀσκήσει καὶ ταῖς προσευχαῖς Γερόντων καὶ τῶν φιλερήμων νεωτέρων μοναχῶν, οἵτινες κριεῖζονα πλοῦτον ἠγησάμενοι τῶν αἰγυπτίων θησαυρῶν τὸν ὄνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ· ἀποβλέπουν γὰρ εἰς μισθοποδοσίαν.

Οἱ ἀγιορεῖται μοναχοί, ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας, δὲν ἔβλεπον μόνον τὴν ἀγάπην τῆς Ἐκκλησίας των, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον «ἐθεώρουν ἐν πνεύματι» τὸ Κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας, «τὸν ὄφθαλμόν τῆς Οἰκουμένης», τὴν θεοφόρον καρδίαν τοῦ Ὁρθόδοξου κόσμου, τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἣν ἐκόσμησαν φωτόμορφοι ἅγιοι Πατριάρχαι, ὡς ὁ Χρυσόστομος, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, Τάρασιος, Φώπιος, καὶ ἀγιορεῖται ὡς ὁ Φιλόθεος, Νήφων καὶ πληθὸς ἄλλων Ἀρχιερέων.

Καὶ ἐθεώρουν ὁμῆματι ἐκοτατικῶ, ἐν μοναδικαῖς στιγμαῖς χρόνου, τὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Πρωτοκλήτου Ἀνδρέου· Ἦτις ἐπὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν χιλιετίαν καὶ διὰ μέσου σταυρώσεως καὶ ἀναστάσεως, πληγμάτων καὶ θριάμβων, «διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας», ἱστορικῶν ἀναστατώσεων καὶ πειρασμῶν, ὅχι μόνον ἐβάστασε τὸ ὄνομα Κυρίου «ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραὴλ» τῆς χάριτος, ἀλλὰ καὶ ἐκόμισεν εἰς τέως βαρβάρους λαοὺς τὸ ἄκτιστον φῶς τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐχάρισεν εἰς τὸν κόσμον πλοῦτον Ὁρθόδοξου Θεολογίας, ἀλλὰ καὶ ἐδίδαξε διὰ τῶν θεοφόρων τέκνων Αὐτῆς τὴν ὁδὸν τῆς θεώσεως καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου, δυναμένην νὰ λέγῃ μετὰ Παύλου, ὡς Θεοπαγῆς: «καὶ ἰδοὺ ζῶμεν» (β' Κορ. ς', 3-10).

«Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις», Παναγιώτατε· ἡ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ καλύπτει τὴν ἐκκλησιολογικὴν ὑπόστασιν τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἰνευ Αὐτῆς τί θὰ ἦτο τοῦτο; Ἰδοὺ τί εἶναι συνείδησις εἰς τοὺς ἀγιορεῖτας.

Καὶ «ἐντεῦθεν οὐδαμῶς καὶ οὐδέποτε δ'αχωρίζεται ἡ μεγάλη Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ Ἄθω, οὐδ' αὐτὸς Αὐτῆς. Διότι δὲν νοεῖται μοναχισμὸς ἄνευ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας. Τότε ἀποβαίνει οὐσίον. Ἀσφαλῶς δὲ καὶ ἀίρεσις», κατὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκφρασιν θεολόγου τοῦ Πατριαρχικοῦ κλίματος.

Ταῦτα τελευταῖον ἠθελήσαμεν νὰ εἰπωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ὡς διαβεβαίωσιν τῆς πιστότητος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ Παραδόσει. ἀλλὰ καὶ ὡς «παρὰ μύθον ἀγάπης», ἥτις, τόσον ἐντόνως ἐκυριάρχησεν ἐν εἰλικρινεῖ ἀμοιβαίᾳ τῇ μεταξὺ τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας καὶ τῶν ἀγιορευτῶν πατέρων, ὥστε ὁ πρόεδρος αὐτῆς νὰ δηλώσῃ ἐπανεπιλημμένως: «ἠγαπήσαμεν καὶ ἠγαπήθημεν».

Καὶ πράγματι, αἱ ὑπὸ τὰς εὐχὰς τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ διεξαχθεῖσαι καλῶς καὶ περατωθεῖσαι καρποφόρως ἐργασίαι ἐν Καρυαῖς, ἐν αἷς ἐδέσποσεν ἡ ἐν Κυρίῳ ἀγάπη, ἔσχον, ὡς ἀποκορύφωμα καὶ ἐπισφράγιον τῶν ἀκαταλύτων δεσμῶν Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ Ἁγίου Ὁρους, τὴν ἐπιτέλειον τῆς θεῆς Εὐχαριστίας ἐν τῷ Πανόσηπῳ καὶ ἱστορικῷ Ναῷ τοῦ Πρωτάτου ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἐξάρχων, συλλειτουργούντων πάντων τῶν ἡγουμένων καὶ προηγουμένων τῶν ἱερῶν μοναστηρίων, καθ' ἣν παρῆσαν πλήθη μοναχῶν καὶ αἱ Ἀρχαὶ τοῦ Ἱ. ἡμῶν Τόπου, τῆς ὅλης ἐν βυζαντινῇ μεγαλοπρεπείᾳ ἱεροτελεστίας καλυφθείσης ὑπὸ κλιμακίου τηλεοράσεως, ἵνα καὶ οἱ ἐγγὺς καὶ οἱ τῆλε ἀποδώσουν δόξαν τῷ Θεῷ ἐπὶ τοῖς λειτουργικαῖς μεγαλείοις τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ταῦτα καθηκόντως ἔγνωμεν ὅπως πληροφορήσωμεν κατὰ μέρος τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτῆν Ἁγίαν Σύνοδον καὶ καταστήσωμεν Ὑμῶς κοινωνοὺς τῆς ἐν Κυρίῳ ἡμετέρας χαρῆς, διατελοῦντες μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Ἄπαντες οἱ ἐν τῇ κοινῇ Συνάξει Ἀντιπρόσωποι καὶ Προϊστάμενοι τῶν εἴκοσιν Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἄθω.

ΕΝΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΑΓ. ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
ΕΚ ΚΛ. ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ
ΣΧΟΛΗΣ

τῆς 23 Αὐγούστου 1903
Πρὸς τὴν Α. Πανοσιολογίτητα
τὸν Ἀρχιμανδρίτην Χιλιανδαρίου
Κύριον Χρῦσανθον

ΑΜΒΑΝΟΜΕΝ

τὴν εὐχαρίστησιν
νὰ ἀναγγείλωμεν
εἰς τὴν Ὑμετέραν
Πανοσιολογίτητα
τὴν ἔκδοσιν θεολο-
γικοῦ ἔργου μου
ὑπὸ τὸν τίτλον
«Ἐθαγγελικὴ ἱστορία δι'
ἁρμονίας τῶν
κειμένων τῶν ἱερῶν Ἐθαγγελισ-
τῶν Ματθαίου, Μάρκου, Λουκᾶ καὶ
Ἰωάννου».

Ἡ «Ἐθαγγελικὴ ἱστορία» περιέ-
χει ἅπασαν τὴν ὕλην τῶν τεσσάρων
Ἐθαγγελίων μέχρι κεραίας χρονολο-
γικῶς κατεστρωμένην. Ἡ χρονολο-
γικὴ αὕτη κατάξις τῆς ἱστορικῆς
ὕλης τῶν Ἱερῶν Ἐθαγγελίων εἶναι
ἀναγκαία διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ βίου
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
διότι διὰ ταύτης τῆς κατατάξεως κα-
ταρτίζεται ἐνιαία Ἐθαγγελικὴ ἱστο-
ρία, ἐν ἣ ἱστοροῦνται διὰ χρονολογι-
κῆς σειρᾶς πανθ' ὅσα ἀναφέρονται
ἐν τοῖς κειμένοις τῶν τεσσάρων Ἱε-
ρῶν Ἐθαγγελιστῶν περὶ τε τῆς δι-
δασκαλίας καὶ τῶν ἔργων τοῦ Σω-
τῆρος.

Ἄνευ ταύτης ὁ ἀναγνώστης τῶν
ἱερῶν κειμένων τῶν Ἐθαγγελίων ἀ-

δυνατεῖ νὰ εὖρη τὴν ἱστορικὴν ἀλ-
ληλουχίαν τῶν γεγονότων τῶν ὑπὸ
τῶν τεσσάρων Ἐθαγγελιστῶν ἱστο-
ρουμένων, νὰ λάβῃ ἔννοιαν τῆς συνε-
χείας καὶ ἀλληλουχίας τούτων, νὰ ἐ-
πιγνῶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν τὰ ἰδιά-
ζοντα τοῖς Ἐθαγγελισταῖς γεγονότα
ἐγένοντο, ὡς καὶ νὰ τάξη αὐτὰ κατὰ
χρονολογικὴν σειρὰν καὶ νὰ κατανο-
ήσῃ ἐὰν γεγονός τι ἰδιάξον ἐνὶ Ἐθαγ-
γελιστῇ προηγεῖται ἐτέρου γεγονότος
μνημονευομένου ὑπὸ ἐνὸς ἢ δύο ἢ καὶ
τριῶν ἄλλων Ἐθαγγελιστῶν ἢ ἔπεται
αὐτῷ καὶ οὕτω νὰ ἔχη τὴν ἱστορικὴν
ἀκολουθίαν τούτων.

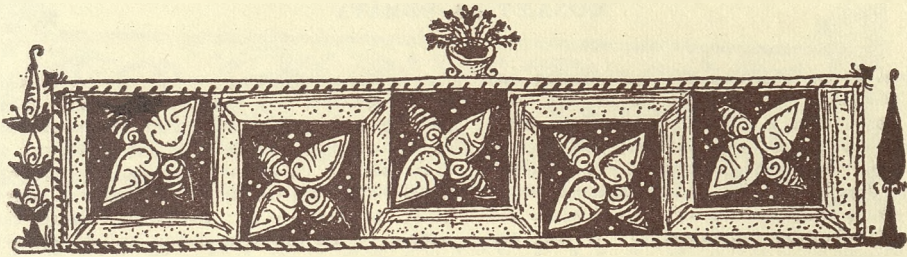
Διὰ τῆς Ἐθαγγελικῆς ἱστορίας ὁ
ἀναγνώστης ἔχει ὅπ' ὄψει ἱστορίαν
καὶ συγχρόνως εὐσηνεῖαν τῶν κειμέ-
νων τῶν Ἱερῶν Ἐθαγγελίων καὶ τὴν
λύσιν ὅλων τῶν περὶ κατατάξεως
τῶν γεγονότων ἀποριῶν αὐτοῦ.

Τὸ ἔργον τυπωθὲν καλλιτεχνικῶς
εἰς μέγα ὄγδοον σχῆμα ἐπ' ἀρίστου
χάρτου ἀπρητίσθη ἐκ 40 τυπογρα-
φικῶν φύλλων καὶ τιμᾶται φρ. χρ.
4 καὶ ἀποστέλλεται ἀπηλλαγμένον
ταχυδρομικῶν τελῶν. Πεισισμεθα
ὅτι ἡ Ὑμετέρα Πανοσιολογίτης θέ-
λει συστήσει τὸ ἔργον πρὸς τὴν διοι-
κοῦσαν ἀρχὴν τῆς Ὑμετέρας Ἱεοῦς
Μονῆς καὶ συντελέσει εἰς τὴν διάδο-
σιν αὐτοῦ.

Ἐκωρᾶζον ἐκ προουμιῶν τὰς εὐ-
χαριστίας μου πρὸς τὴν Ὑμετέραν
Πανοσιολογίτητα διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς
διαδόσεως τοῦ ἔργου μου ἐνεργείας
σας ἀναμένω ἀπάντησίν σας καὶ δια-
τελῶ πρὸς Θεὸν εὐχέτης.

† Ὁ Πενταπόλεως Νεκτᾶριος

ΚΟΙΝΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ - ΜΟΝΟΛΟΓΙΣ ΤΟΣ ΕΥΧΗ ΜΟΝΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΟΜΑΧΩΣ και προσευχή με μυστικά δίωματα είναι ταυτόσημα, είναι σχήμα εν οια ουσιν. μονωχως είναι ο καθαρά προσευχομενος, όπως και το αντίθετο. Δυο είναι οι τυποί, η μάλλον τα επιπεδα της προσευχής: η κοινή προσευχη - ακολου-

θία και η κατά μόνας - νοερά προσευχη. Τα δυο είδη προσευχής δεν είναι ξένα μεταξύ τους και το ένα δεν άναιρει το άλλο. Όμως η κοινή είναι πρακτική ενώ η νοερά εισάγει τον ευχόμενο στη θεωρία. Η νοερά βρίσκεται σε ψηλότερο επίπεδο από την κοινή· μπορεί όμως και κοινωνεί μ' αυτήν, ενώ τó αντίθετο δεν μπορεί να συμβεί. Η διαφορά υπάρχει και στους προσευχομενους. Ό δια των ακολουθιών προσευχόμενος χρειάζεται εξωτερικά ερεθίσματα (ύμνους, εύχες, δοξολογίες) για να κινηθεί σε πνευματική εργασία. Αντίθετα ο νοερά προσευχόμενος κινείται αυτόδύναμα.

Οι ακολουθίες μιας κοινής ημέρας κατέχουν τó 1/4 τού 24ώρου. Ο ημερησίος κύκλος της προσευχής αρχίζει με τόν έσπερινό της προηγούμενης ημέρας, ώρα 9 - 10 (οι ώρες είναι δοσμένες κατά τó βυζαντινό τυπικό: δύση ήλιου 12.00') και τελειώνει με τήν ενάτην ώρα. Τη νύχτα ó όρθρος, οί ώρες και η θεία λειτουργία επιτελούνται από τις 7 - 11 ή ώρα. Τέλος ή Θ' ώρα διαβάζεται τó άπόγευμα, προσαρτημένη στον έσπερινό. Κάθε Μονή έχει διαμορφώσει έλευθερά τó δικό της Τυπικό από τήν ημέρα της ίδρύσεώς της. Όλων τών Μονών τά τυπικά είναι ίδια στην ουσία τους· διαφέρουν όμως ως πρòς τις λεπτομέρειες. Έτσι έζηγείται και η ποικιλία στις παραλλαγές τών ακολουθιών.

Οι ακολουθίες ένòς κοινοβίου είναι μιá μικρογραφία της ούράνιας λειτουργίας. Σ' αυτές παίρνουν μέρος πολλοί άδελφοί· υπάρχουν εύχες και ύμνοι που άπαγγέλλονται ή ψάλλονται από τόν ηγούμενο, τόν εφημέριο, τόν τυπικάρη, τόν κανονάρχη, τó διαβαστή, τούς ψάλτες, άλλους προστρέξαντες καθώς και από τούς διακονητές τού καθολικού.

Η ακολουθία δεν είναι ποτέ μονότονη, χαλαρή ή άνοιρη. Υπάρχουν στιγμές που γίνεται αύτη

παρακλητική, άλλοτε δοξολογική, επική και νευρωής. Αναλογα με τó περιεχόμενο της ορίζεται και ως προσ(ευχη), ικεσία, οελήσεις, εντεύσεις, παρακλησεις, αιτησεις, λιτη, αινευεις, οοολογια. Το εκκλησιασμα επικαλεται το θεο υμεσα με ενα απεραντο πλουτο προστακτικων ρηματων, οπως: άνες, αντίλαβου, άφες, βοηθήσον, διοαζον, δυωπηθητι, εισακουσον, ελεησον, επακουσον, επειδε, ιδε, ίλασήτι, κατευθυναι, μνησθητι, οικτειρησον, πρόσχες, ρύσαι, σώσον, φείσαι, φυλασον, φάτισον. Άλλά και έμμεσα επικαλεται, δια των Άγιων, γινωτας τη μετειατα τους: οσηθητι, ικετενε, λιπνελε, πρσοουε. Και το εκκλησιασμα διεγειρεται με προστακτικες πρως θεία δοξολογια: δεήθητε, αινεσατε, άσατε, ψαλατε, δοξασατε, αλαλαζατε...

Η ακολουθία συνεχίζεται και στην Τράπεζα, κατά την ώρα της έστίασεως. Ο διαβαστής διαβάζει εις επήκοον πατερικές διδαχές ή συναζάγια.

Η εύχη, που άποτελει τó άφρόγαλα όλων τών προσευχών, συνοψίζεται σε πεντε μόνο λέξεις σταθερά επαναλαμβανόμενες: «Κύριε Ιησού Χριστέ, έλέησον με». Ένεργούμενη ή εύχη, χαρίζει βαθιά και άδιατάρακτη ειρήνη, γίνεται τó αίτιο άπλανους θείας θεωρίας και, τέλος, με τήν τεράστια άγιοπλαστική δύναμή της, αναδειχνει άγιο εκείνον που τήν εφαρμόζει. Οί πέντε αυτές λέξεις περικλείουν όλη τη θεολογία της σωτηρίας, γίνονται κραυγή τού παναγίου Όνόματος τού Κυρίου. Ο τύπος της εύχης πριν να διαμορφωθεί σε κραυγή νοερά, παραδόθηκε πρώτα στην Έκκλησία ως αισθητή κραυγή πασχόντων (βλ. τις διηγήσεις στα εύαγγέλια περί: τών δυο τυφλών της Ναζαρετ και της Ίεριχούς, της Χαναανίας, τού Βαρτίμαίου, τών δέκα λεπρών, τού ληστή).

Πολλοί Πατέρες της Όρθοδοξίας σε συγγράμματά τους μιλούν διεξοδικά για τήν εύχη, δίνονται ακόμα και οδηγίες για τήν πρακτική εφαρμογή της. Έσσερα είναι τά στάδια που παρατηρούμε στην πρακτική της εύχης· α' πλήρης άπαγγελία τών πέντε λέξεων· ή εύχη γίνεται φωνητικά και τó σώμα συντρέχει. β' ή εύχη εκατερχεται εις τόν θυδόν της καρδιάς» (Ι Χρυσόστομος, Σπυρια) και γίνεται καρδιακή, συγχρονίζεται δηλαδή με τούς χτύπους της καρδιάς. Ο συγχρονισμός αυτός κατορθώνεται με φυσική προσκόλληση

της καρδιάς σε μία από τις τρεις λέξεις του θείου Όνοματος ή στο έλεός μου. Η λέξη, στην όποια και κλείνει η καρδιά, αποτελεί το κριτήριο των αισθημάτων της απάντησης του Κυρίου. γ' η εύχη γίνεται νοερά: αναλαμβάνει δηλαδή ο νους το έργο της εύχης. Είναι η ώρα που επέρχεται «κουμφωνία» και έννοιας νου και λόγου και ψυχής» (Θεόληπτος Φιλαδελφείας). Ο νους φωτίζεται πρώτος και περισκοπεί, για πρώτη φορά, τὰ βάθη της καρδιάς, ενώ λέγεται τους λογισμούς και τὰ νοήματα που εισέρχονται σ' αυτήν. Το άκρότατο που μπορεί να φτάσει ο εύχόμενος είναι το «έξω σαρκός και κόσμου γενέσθαι τόν νούν και αἴλλον πάντη και ἀνάιδεον ἐν τῷ προσεύχεσθαι» (ἀγ. Μάξιμος Όμολ.). δ' η φυσική και άδίσαστη κατάργηση της εύχης. Συγκεκριμένα καταργείται ο «νεκρός» χρόνος στη διαδοχή των στιγμών κατά την επανάληψη της εύχης. Τώρα σε όλον τόν ψυχοπνευματικό άνθρωπο έπικρατεί σιγή (ή «σιγή των καθαρών», που λέει λιτά ο άδ. Ίσαάκ). Άποκαλύπτονται άνέκφραστα μυστήρια, τὰ όποια ο νους θεωρεί έκστατικός. Στο στάδιο αυτό κατορθώνει ο εύχόμενος να προσεύχεται, κατά την άποστολική προτροπή (Α΄ Θεσ. ε΄ 17), «κάδιαιεπίττω» άφου μόνιμα πλέον «η ψυχή ευσέβει» (άβ. Παφνούτιος, παρά Μακαρίου Αιγ.)· όλη δε αυτή η εργασία ονομάζεται όδός, γνώσις, μήμη, όπτασις νοερά. Γίνεται η ζωή του εύχομένου όπως γράφει πρώιμα ο Όριγένης, «μία συναπτομένη εύχη».

Ο εύχόμενος σε σχέση με την εύχη διέρχεται από τις τρεις αυτές όδους: α' άπαλλαγή της καρ' ένεργειαν άμαρτίας, άμβλυνση των κέντρων των παθών, πολλαπλασιασμός της κατανύξεως και των δακρύων, καταβολή των σπερμάτων της ταπεινοφροσύνης β' φωτισμός της διανοίας, όλοκληρωτική άπόρριψη των κακών λογισμών, έφεση και δυναμική πορεία για την άπόκτηση των ύψηλων άρετών. γ' πανευφρόσυνα αισθήματα, θεϊός έρως, πνευματική θεωρία και ένωση, άποκάλυψη της μέλλουσας ζωής, φλογερή έπιθυμία για τή σωτηρία όλων. Στην όδο αυτή, ο νους του εύχομένου «μετά καταπλήξεως αλλίζεσθαι ἐν τῇ εύφραινούσῃ δόξῃ τοῦ Θεοῦ» (άβ. Ίσαάκ).

Η νοερά προσευχή αποτελεί τὸ θεμέλιο τῆς θεωρίας, τὸ κεφάλαιο τῆς μυστικῆς ζωῆς, τὸ μέσον γιά θεωρία τοῦ άκτίστου φωτός, τῆς προϋπόθεσης γιά τήν θεία ένωση ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Όνομάζεται και μονολόγιος ή μονολογία.

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΗΣ ΖΩΗΣ ο χρόνος ενός εύλαβούς μοναχού μοιράζεται στο τρίπτυχο: προσευχή - μελέτη - εργασία. Ο μοναχός όφείλει, παράλληλα με τις επιδόσεις του στην προσευχή και τή μελέτη, να εργάζεται. Η όκνηρία στο μοναχό, ταυτόσημη με τήν άκηδία, αποτελεί άμάρτημα θανάσιμο. Εργάζεται ο μοναχός με σκοπό να νεκρώσει τήν άμαρτητική ροπή τῆς ραθυμίας (ό μη εργαζόμενος κα-

ταντὰ περιεραζόμενος, κατά τόν Ἀπόστολο), να εξασφαλίσει τήν αύτάρκεια τῆς τροφῆς του και, τέλος, με τὸ περίσσευμα τοῦ κόπου του, να δημιουργήσει τις δυνατοότητες άσκήσεως τῆς φιλανθρωπίας (ή φιλανθρωπία όχι μόνο ως συμπάθεια αλλά και ως πρακτική έφαρμογή εύαγγελικῆς έπιταγῆς — ως: συνδρομή, βοήθεια, έλεημοσύνη — θα άσκειται ακόμα και σε κείνα τὰ ούτοπιστικά συστήματα που όνειρεούνται τήν ιδανική πολιτεία. Ἀλλά, μέχρι να γίνει πραγματικότητα ή πολιτεία αυτή, όφείλουμε να έλεοῦμε!).

Τήν εργασία τους οι μοναχοί δέν τήν οργανώνουν όρθολογικά σε βάσεις οικονομικές ούτε τήν μετατρέπουν σε άγονη εργασιοθεραπεία. Οι δύο αυτοί τρόποι έκμηδενίζουν από πολλές απόψεις τήν ιερότητα τῆς εργασίας και, είτε τήν εισάγουν στο κύκλωμα τῆς κεφαλαιοκρατικῆς έπιχείρησης, είτε τήν μετατρέπουν σε άνόητο σπόρ. Η σωματική εργασία που άσκει ο μοναχός καθαγιάζεται από τήν παράλληλη νοερά εργασία τῆς άγρυπνούσας συνειδήσεως του, ενώ τὸ προϊόν τοῦ κόπου αὐτοῦ καθαγιάζεται από τήν καλή χρήση του.

Ποτέ η εργασία δέν γίνεται — ούτε και όνομάζεται — έπάγγελμα· ποτέ δέν καταντὰ δραστηριότητα βιοποριστικῆς τύρῆς· ποτέ δέν αναδείχεται ρυθμιστικός παράγοντας τῆς ζωῆς· ποτέ δέν έμπλέκεται στα γρανάξια οικονομικῆς μηχανῆς. Η ζωή δέν καταξιώνεται από τήν εργασία, όπως θέλουν ο πουριτανισμός και ο μαρξισμός· η ζωή — μαζί και η εργασία — καταξιώνεται και άποκτὰ νόημα ἐν Χριστῷ. Αὐτὸς είναι και ο λόγος που ο ἐν Χριστῷ ζῶν θεωρεῖ ως έργο τήν προσευχή και ως πάρεργο τήν εργασία, σύμφωνα με τὸ λόγο τοῦ Κυρίου: «ζητείτε πρώτον τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ...» (Ματθ. στ΄ 33).

Ο μοναχός δέν εργάζεται για τήν εργασία ούτε για τήν οικονομία, όμως και δέν εργάζεται ad majorem Dei gloriam. Ο μοναχός άπλά και διασφαμέννα, εργάζεται για τις βιοτικές ανάγκες αὐτοῦ και τοῦ πλησίον του. Ἄλλος σκοπὸς έκτός άπ' αὐτόν είτε μειώνει είτε υπερβάλλει τόν άνθρωπο ἢ τήν εργασία. Εργασία χωρίς συνδικαλιστική κάλυψη, χωρίς μανιακά κίνητρα κέρδους, χωρίς ιδεολογικές ή πολιτικές έπιδιώξεις, είναι η εργασία τοῦ μοναχού. Οι στόχοι τῆς εργασίας είναι περιορισμένοι: δίνουν όμως έλευθερία στο μοναχό ν' αναγκαλιάζει τόν κόσμο δια τῆς προσευχῆς.

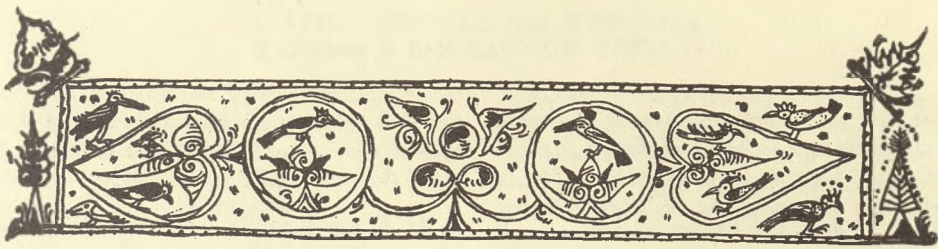
Η δουλειά με μιὰ άλλαγή στὸν τόνο καταντὰ σκλαδιά και ο «καταχνοβιτισμός» ίσως να πλουτίζει με παράσημα τὸν φορέα του, γεμίζει όμως με τήν υπεραξία τῆς εργασίας τὸ ταμείο τοῦ εργοδότη — είτε πρόσωπο είναι αὐτὸς είτε άπόσπη άρχῆ.

Ὑστερα από τις παραπάνω εξηγήσεις δέν είναι δυνατό να ένταχθεῖ ο μοναχός ούτε στην καταναλωτική ούτε στην παραγωγική κοινωνία.

Η εργασία στο μοναχισμό έχει δύο όνόματα:

→ σ. 34

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ ΚΑΙ Η ΑΘΩΝΙΑΣ*

ΑΝΤΟΤΕ ἐφρόνου
δι εἰς τὰς ἁγιορει-
τικὰς πανηγύρεις,
τὰς ἴσους πνευματι-
κῶς ἐορταζομένας,
δι' ἀγρυπνιῶν, ἐν
πλησμονῇ ψυχικῆς ἡ-
δύτητος ἐκ τῶν ἁ-

ερθῶσ.ων βυζαντινῶν μελωδημάτων καὶ ἐκ
τοῦ πλούτου τῶν ὑμολογικῶν συνθέσεων,
ἔπρεπε, πέρα τῆς καθιερωμένης ἐπικαι-
ρου ἐν κοινοδιακῇ Τραπεζῇ ἀναγνώσεως,
να μὴ ἐπιτραπῶνται ἄλλοι λόγοι ἐπιτρα-
πέζιοι. Τοῦτο μὲν, διότι οἱ ὁμοιράπεζοι
ἀδελφοὶ εἶναι καταπεπονημένοι, ἀλλὰ καὶ
διότι οἱ ὁμιλοῦντες κινδυνεύουν νὰ ἀλλοι-
ώσουν καὶ εἶσι νὰ φυγαδεύσουν τὴν ὄλην
μουσικὴν καὶ ἁγίαν ἀιυόσφαιραν καὶ αἰ-
οθηοιν.

Ἄλλ' ὅμως ἡ θέσις μου, ὡς ἱεροουργη-
σαντιος Ἐπιτοκόπου, ἡ προτροπὴ τοῦ ἁγίου
Καθηγουμένου, τὸ τῆς εὐχαριστίας χρέος
τῶν προσφιλῶν συμπανηγυριστῶν καὶ ἐπι-
πλέον ἡ πρόδοτοις ἰδιότης μου ὡς Σχο-
λάρχου τῆς Ἀθωνιάδος, τοῦ ἱστορικοῦ
τούτου Ἰδρυμάτος τῆς καὶ πάλαι ποτὲ
διαλαμψάσης, ὅτε δηλαδὴ ἐφοῖτα εἰς αὐ-
τὴν ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, μὲ ἀ-
ναγκάζουν νὰ εἶπω ὀλίγα τινά.

Καὶ πρωτίστως πηγαίαν ὠθηοιν αἰοθά-
νομαι νὰ συγχαρῶ τὸν Ἠγούμενον καὶ τὴν
Ἀδελφότητα τῆς Ἱ. Μονῆς Φιλοθέου διὰ
τὴν θεάρεστον πρωτοβουλίαν, τὴν ὅποιαν
ἔσχον νὰ καθιερώσουν πανηγυρικὸν ἐορ-
τασμὸν τῆς μνήμης τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡ-
μῶν Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ Φιλοθέτου,

ἀρχὴν ποιοῦντες ἀπὸ σήμερον διε συνε-
πληρώθη ἡ 200στὴ ἐπέτειος ἀπὸ τοῦ μαρ-
τυρικοῦ θανάτου του.

Ἡρμοζεν ὄντως εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Φι-
λοθέου ἡ τοιαύτη ὀφειλετικὴ καὶ ἀξίειπαι-
νος ἀπόφασις καὶ ἀνάλογος ἀπονομὴ τιμῆς
εἰς τὸν Ἅγιον, τὸν ἴσους ἡδικοημένον καὶ
παρεξηγημένον.

Ἀλλὰ συγχαίρομεν ἐξ ἴσους, διὰ τὴν εὐ-
λαβῇ πρωτοβουλίαν τοῦ ἐπαξίως καὶ ἐπι-
ἔτη ἀντιπροσωπεύοντος τὴν Ἱ. Μονὴν Φι-
λοθέου παρὰ τῇ Ἱερᾷ Κοινοτήτι εἰς τὸ νὰ
κτισθῇ ἐν τῷ ἐν Καρυαῖς Ἀντιπροσωπεῖο
ἐκκλησιδίων ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Κο-
σμά, τὸ μοναδικὸν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει. Καὶ
θερμὰ τὰ συγχαρητήρια ἡμῶν καὶ διὰ τὴν
λαμπρὰν καὶ χαριζόμενον πρὸς δόξαν τοῦ
Ἁγίου πανήγυριν ταύτην πανήγυριν καὶ
ἐορτὴν πλοσίαν εἰς εὐγενῆ αἰσθηματα,
εἰς λεπτότητα καρδίας, καί, διατὶ ὄχι,
πλοσίαν καὶ εἰς ἐδέσματα. Συγχαρητήρια
καὶ εὐχαριστήρια δι' ὄλα ταῦτα τὰ ἐνδει-
κτικὰ τῆς πολλῆς τῶν Φιλοθεϊτῶν ἀγά-
πης.

Γνωρίζομεν ὅλοι τὸν θίον καὶ τὴν πο-
λιτείαν τοῦ ἁγίου Κοσμά τοῦ Φιλοθέτου.
Πολλοί, τοῦ ἔξω τοῦ ἁγίου Ὄρους κό-
σμου κυρίως, νομίζον διὲ ὁ Ἅγιος ἦτο
ἄπλοῦς εἰς τὴν διδαχὴν του ἐξ ἀγραμμα-
τισύνης, παρεξηγοῦντες τὸ ἄπλοῦν τῆς
φρασεολογίας του καὶ μὴ ἐμβασθόντες
εἰς τὴν ἀνάγκην, τὴν ὅποιαν ἠθάνειτο πι-
έζουσαν αὐτὸν, εἰς τὸ νὰ κατέρχεται εἰς
τὸ μορφωτικὸν ἐπίπεδον τοῦ ἀκροατηρίου
του, μᾶλλον τῶν πολλῶν ἀκροατηρίων του.
Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο ἐνδειξις ἀδυναμίας,
ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας, δυνάμεως. Πρέπει
νὰ εἶναι κανεὶς πολὺ δυνατός, πολὺ μορ-
φωμένος, διὰ νὰ ἔχη καὶ αὐτὴν τὴν ἱκα-
νότητα: νὰ κατεβαίῃ ταπεινοφρόνως χα-

* Ὁμιλία τοῦ Θεοφιλεστάτου Σχολάρχου τῆς
Ἀθωνιάδος Ἀκαδημίας κ. Χρυσοστόμου κατὰ
τὴν πανήγυριν τῆς Ἱ. Μονῆς Φιλοθέου εἰς τιμὴν
καὶ μνήμην τοῦ Ἁγίου Κοσμά.

μηλά και να εξισοῦται με τοὺς ἐκάστοτε διδασκομένους και κατηγουμένους. Και ἤτο ο ἅγιος Κοσμάς πολὺ δυνατὸς και πολὺ κατηρισιμένος χάρις εἰς τὸ Ἄγιον Ὅρος και τὴν Ἀθωνιάδα Ἀκαδημίαν.

Ἐἶχεν ὑπερβῆ τὸ 30ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του διε ἤλθεν εἰς Ἄγιον Ὅρος διὰ πλείονας σπουδὰς, οὐδόλως λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὸν μῶμον τοῦ ὀρμιαθοῦς. Ἡ Ἀθωνιάς ὅμως ἐκείνη τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως και τοῦ Νεοφύτου Κανσοκαλυβίτου και τῶν ἄλλων συνεργατῶν και λογιωτάτων συναδέλφων των δὲν εἶχε μόνον σκοπὸν μορφωτικόν, ἀλλὰ και τὸν προσανατολισμὸν τῶν μαθητῶν εἰς τὸν μοναχισμόν, προῶμα τὸ ὁποῖον ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ. Διὸ και μετὰ ἐξαιτῆ ἤ, και ἄλλους, ἐπιαετῆ φοίτησιν και παιδείαν ἐν αὐτῇ — δὲν ἦσαν ὀλίγα αὐτὰ τὰ ἔτη εἰς τὴν Ἀθωνιάδα — ἠγάπησε τὴν μόνωσιν, τὴν ἡσυχίαν, τὴν προσευχὴν και ἀσκησιν και τέλος ἐδέχθη τὴν μοναχικὴν κουρὰν εἰς τὴν Ἱ. Μοῆν Φιλοθέου.

Πολλοὶ τῶν ἔξω τοῦ Ἄγιου Ὅρους ἔγραψαν και παλαιότερα και ἐπ' ἐσχάτων περὶ τοῦ ἁγίου Κοσμά ἄλλ' ἕτερος ἐξ ἑτέρας πλευρᾶς και σχεδὸν ὅλοι μακρὰν τοῦ παράγοντος τῆς ἐνδοαγορευτικῆς ἀσκήσεως του και τοῦ δι' αὐτῆς καταρτισμοῦ του. Εἰς τοὺς ἐπιστήμονας και πνευματικούς πατέρας τῆς Ἱ. Μοῆς Φιλοθέου — και ἔχει δόξα τῷ Θεῷ τοιοῦτους σήμερον — ἐναπόκειται νὰ ἐρευνήσουν και αὐτὴν τοῦ βίου τοῦ ἁγίου πλευρὰν, τὴν παραθεωρουμένην και ἴσως σκοπίμως σιωπωμένην.

Τὸν θέλουν λοιπὸν οἱ πολλοὶ φλογερὸν μοναχόν, προσοδευτικὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ ἐνεργήσῃ ἐναντίον τοῦ «κατεστημένου τῆς τότε ἐποχῆς» ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος, μόνος αὐτός, κατενόησε τό... περιττὸν και ἀνωφελές, διὰ τὸν πλησίον, τῆς ἀγορευτικῆς ζωῆς ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ὅσπασε τὰ δεσμά, ἐχάραξε νέαν γραμμὴν και ἐπομένως ἀφῆκε τὸ κελλίον του, διότι ἐγνώρισε τὴν ὄντως ἀποστολὴν του!

Λάθος, ἀγαπητοί μου, και παρεξήγη-

οις και ἀδικία μεγάλη, και πρὸς τὸν ἅγιον Κοσμάν και πρὸς τὸ ἀναδείξαν αὐτὸν Ἄγιον Ὅρος.

Ὁ ἅγιος Κοσμάς μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν του ἐκ τῆς Ἀθωνιάδος ἐξῆρσεν ὡς μοναχὸς εἰς τὸ Ἄγιον Ὅρος δέκα ἢ ἔνδεκα ἔτη συνολικῶς δηλαδὴ δέκα ἐπὶ περὶ του ἔτη. Τὸ κελλίον του ὅμως εἰς τὴν Ἱ. Μοῆν Φιλοθέου ἦτο ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τὸν κατήρισε και τὸν κατηξίωσε νὰ γίνῃ ἀνώτερος ἄνθρωπος και μοναχός· τὸ μοναχικὸν κελλίον του ἦτο ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τὸν ἀνεβίβασεν εἰς ὕψη δυσανάβατα, τὸ κελλίον του ἦτο ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τὸν ἐδίδαξε τὴν θεολογίαν και τὴν προσευχὴν, νὰ δέχεται τὰ ἐνδότερα και βαθύτερα τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ νοῦ και τῇ καρδίᾳ του και νὰ ἀγιάζεται προσευχόμενος.

Λάθος, λοιπὸν, και πολὺ μεγάλο μάλιστα, ἐκείνων ποὺ ὄσων νομίζουν διε ἡμποροῦν μόνου των, ἄνευ πνευματικῆς προπαιδείας και μοναχικῆς ἀσκήσεως και ἐργῆμιν τῆς θείας Χάριτος και οὐρανοῦ κλήσεως, νὰ προγραμματίζουν ἀποστολὰς και κηρύγματα διὰ νὰ σώσουν τοὺς ἀνθρώπους.

Ὁ ἅγιος Κοσμάς μᾶς δίδει τὸ παράδειγμα και τὸν κανόνα, διε δι' ἕνα ἑκατοστον χριστιανόν, ἰδιαίτερα δὲ διὰ τὸν μοναχὸν και ἱεροκέρυκα, πρωταρχικὴ προϋπόθεσις πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀγωνία και ὁ πόνος διὰ τὴν προσωπικὴν του σωτηρίαν. Και διαν πεισθῆ, κατόπιν μακρᾶς δοκιμῆς διε δὲν διακινδυνεύει ἀμέσως τὴν σωτηρίαν του, τότε ἴσως δεχθῆ τὰ θεῖα μυνύματα εἰς τὰς προσευχὰς του, τὰς ἐντεῦξεις του πρὸς τὸν Σωτῆρα Κύριον, διε θὰ ἀποθῆ ἱκανὸς διὰ περαιτέρω και ἐπ' ὠφελεία τοῦ πλησίον ἐργασίαν. Τότε και μόνον τότε ὑπάρχει ἐγγύτης ἐπιτυχίας. Ὅταν αἰσθανθῆ κλησιν και ἐπιταγὴν ἀπὸ Θεοῦ και ὄχι αὐτοκλησίαν δι' ἐν ἔργον τόσον ὑπεύθυνον, ἐπίμοχθον και ἐπικίνδυνον.

Δὲν ἦτο ἐπομένως ὁ ἅγιος Κοσμάς αὐτός, ὁ ὁποῖος περιεφρόνησε τὸ κελλίον και τὸ Μοναστήρι διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ κηρύξῃ και νὰ σώσῃ. Ἦτο αὐτός, ὁ ὁποῖος μέσα εἰς τὴν προσευχὴν του και μέσα εἰς

τάς προσπαθείας του πρὸς ἐξαγιασμόν του, ἐδέχθη τὴν κληῖον καὶ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὑπήκουσε· καὶ ἐστρατεύθη ἐν Κυρίῳ. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐπέτυχε, καὶ ἔσωσε καὶ ἐσώθη καὶ ἐδοξάσθη.

Ἐν ὁμοῦ σημεῖον ἰδιαίτερος χαρακτηρηστικὸν τῶν σκέψεων καὶ ἐνεργειῶν τοῦ ἁγίου Κοσμά πρέπει νὰ ἀποβῇ ἀντικείμενον τῆς προσοχῆς καὶ παρατηρήσεώς μας: εἶναι ἡ σκέψις ἐκείνη καὶ ἐνέργεια, ὅπως δόσῃ εἰς τὴν ἀποστολὴν του ἐκκλησιολογικὴν κάλυψιν καὶ κατοχύρωσιν. Διότι ὡς πιστὸν τέκνον τῆς Ἐκκλησίας καὶ γνώστης τῆς σχετικῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων (ἁγ. Ἰγνατίου) εἰς ἀναλόγους περιπτώσεις, δὲν ἤθελε ἀνευ εὐλογίας νὰ ἐκκινήσῃ. Δὲν ἠείχετο «αὐτοπροσώπως τῷ Θεῷ θυσιᾶν ἀναφέρειν», ἀλλὰ νὰ ἐνεργῇ καὶ διατελῇ ἐν στενῇ ἀναφορᾷ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν. Εἶναι ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς τὸ δι, πρὶν ἀποδυθῆ εἰς τὸ κήρυγμα, μετέβη εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν καὶ εὐλογίαν νὰ κηρύξῃ ἀπὸ τὸν τότε Πατριάρχην Σεραφεῖμ. Καὶ ἤρχισε τὸ ἔργον του, τὰς γνωσίας περιουσίας του, τὰς τόσον κοπιώδεις καὶ πολυχρονίους, ἀλλὰ καὶ τόσον καρποφόρους καὶ σωτηρίους. Ὅμως καὶ μετὰ χρόνον ἱκανόν, ἀγαπητοί μου, πάλιν ἠθέλησεν ἰσχυρὸν νὰ ἀποδείξῃ τὸν μετὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας δεσμόν του καὶ συνεχῆ τὴν πρὸς Αὐτὴν κανονικὴν ἀναφοράν του. Ἐπεσεκέφη τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τοῦλάχιστον ἀκόμη μίαν φοράν, τὸ ὅποιον, πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ τεραστίου καὶ ἰσλαποστολικοῦ ἔργου του, τοῦ ἀπένευμε τὸ ὀφφίκιον τοῦ «Διδασκάλου τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος».

Ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκήρυτε; Γνωστὴ εἰς ὅλους μας.

Ἀγραμματοσύνη, ἀφελληνισμός, μωαμεθανικοὶ τρόποι σκέψεως καὶ συνηθειῶν, ἐκῆ ὅπου ἄλλοτε ἦνθη ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἡ σιαθερότης τῆς πίστεως καὶ ἡ ἀγνότης τοῦ βίου τῶν χριστιανῶν. Ὡς ἀναφέρουν οἱ ἱστορικοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ οἱ βιογράφοι τοῦ Ἁγίου, τὸ κήρυγμα εἰς τοὺς

χριστιανούς ἐκείνους ἦτο ἄγνωστον παντελῶς καὶ ὁ κληρικὸς φαινόμενον σπάνιον. Ἰδοὺ διατὶ τὴν Θράκην, τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἡπειρον ἰδίως, ἠπείλει «χειμαρρος ἐξωμόσεως», ἀπειλῶν νὰ μὴ ἀφήσῃ ὄρθιον εἰς τὸ πέρασμά του τίποτε τὸ χριστιανικόν, τίποτε τὸ ἑλληνικόν.

Ἄλλὰ καὶ ὁ πόνος καὶ ἡ ἀγωνία καὶ ἡ προσοχὴ πρὸς διάγνωσιν τῶν αἰτίων ὅλης ἐκείνης τῆς ζοφερᾶς καταστάσεως ἦτο μέγας ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ ἁγίου Κοσμά. Διέγνωσεν, δι μόνον μὲ τὰ γράμματα, μὲ τὴν μόρφωσιν, μὲ τὴν γνώσιν τῆς ἑλληνικότητός των καὶ τὴν κατήχησιν τῆς πίστεώς των θὰ ἐσώζοντο ἐκείνοι οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐκείναι αἱ ἐπαρχίαι. Καὶ αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ μέριμνά του: «Καλλιτέρων, ἀδελφέ μου, νὰ ἔχῃς ἑλληνικὸν σχολεῖον εἰς τὴν χώραν σου, παρὰ θρύσες καὶ ποτάμια. Τὸ σχολεῖον ἀνοίγει τὰς ἐκκλησίας, τὸ σχολεῖον ἀνοίγει τὰ μοναστήρια», ἔλεγε συνεχῶς. Καὶ προσέθετε: «ὅαν μάνη τὸ παιδί σου γράμματα τότε λέγεται ἄνθρωπος», καὶ συνεπλήρωσε: «Δὲν βλέπετε ποῦ τὸ Γένος μας ἀγρίεψε ἀπὸ τὴν ἀμάθεια καὶ γίναμε ὅαν τὰ θηρία;» καί, «Ἄν δὲν ἦταν σχολεῖον, ποῦ ἤθελα μάνη ἐγὼ νὰ σᾶς διδάσκω;».

Ὁ ἅγιος Κοσμάς ἐπίστευεν, δι ἡ θρησκευτικὴ ἀνύψωσις καὶ ἡ ἐθνικὴ ἀφύπνισις τοῦ λαοῦ θὰ ἐπειυγχάνετο μόνον διὰ τῶν εὐαγγελικῶν διδασκῶν, αἱ ὁποῖαι ὁμως, διὰ τὰ προσυποταγηθῶν, ἔπρεπε προῦτα ἀπ' ὅλα οἱ ἀκροαταὶ του νὰ ἐξέλθουν ἀπὸ τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας διὰ τῆς ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας σχολείων, καὶ εἰς τοῦτο ἔστρεψεν ὅλην τὴν προσοχήν, ὅλας τὰς προσπαθείας του, μέχρι σημείου νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἄπορις, δι προσεῖμα τὸ γκρέμισμα μιᾶς ἐκκλησίας διὰ τὸ κτίσιμον ἐνὸς σχολείου. Σήμερον θεβαίως, ἡ ἐκδοχὴ αὐτὴ μᾶς προκαλεῖ θυμηδίαν ἀλλ' ἐὰν ἠθέλαμεν νὰ ἐμβαδύνομεν εἰς αὐτήν, θὰ ἐδοξαζόμεν δικαιολογημένην τὴν αἰτίαν τὴν ὠδοῦσαν τὸν Ἁγίον εἰς σχετικὴν τολμηρὰν ὑπόδειξιν.

Ὡρισμένοι βιογράφοι του ὑποστηρίζουν δι ἴδρυσεν 210 σχολεῖα, ἄλλοι δὲ περισσότερα. Ἀναγνωρίζεται ἐπομένως καὶ ὁμο-

λογοῖται ἡ συμβολὴ τοῦ Ἁγίου εἰς τὴν σωτηρίαν καὶ ἀναγέννησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ φυσικὰ εἰς τὴν ἀναβίωσιν τῆς Ὁρθοδοξίας. Διὸ καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη ἡμῶν πρὸς αὐτόν, ὡς ἐλλήνων καὶ μοναχῶν, μεγάλη.

Φρονῶ ὅμως, διὸ ὁ ἔορτασμός παντὸς Ἁγίου, Μάρτυρος ἢ Ὁσίου ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν οἰκείωσιν τοῦ πνευματικοῦ ἡθους τοῦ ἐορταζομένου καὶ τὴν μίμησιν τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ. Ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Φιλοθέτης εἶχεν ὡς μέλημα καὶ κίνητρον τῆς δράσεώς του τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν πιστῶν, διὰ τῆς μορφωτικῆς καὶ ἡθικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους καὶ τῆς ἐνόητος αὐτοῦ, καθὼς ἐπεθύμει τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ. Εἰς ταῦτα φρονῶ πρέπει νὰ στραφῇ μετὰ συνέσεως ἡ προσοχὴ ἡμῶν πρὸς μίμησιν κατὰ τὸ δυνατόν. Ἐὰν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν διὸ ὁ ἅγιος κάποτε ἐσταμάτησε τὰς ἐν τῷ κό-

σῳφ περιοδείας του, διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἁγίον Ὄρος, τόσον πρὸς πνευματικὸν ἐπιανεφοδιασμόν, ὅσον καὶ πρὸς ἐπισκεψιν ἀπασῶν τῶν Μονῶν τῆς ἀθωνικῆς γεορονήσου, ἵνα διδάξῃ τοὺς μοναχοὺς, αὐτὸ ἀποδεικνύει διὸ ἐπεσήματε κατὰ νὰ χωλαίη καὶ εἰς τὸν ἰ. Τόπον μας.

Διὰ τοῦτο πάντες ὀφείλομεν νὰ ἀγωνιζόμεθα, ὅπως ἀναδείξωμεν τὸν ἰ. Τόπον μας ἀνώτερον ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν καὶ «σκηνὴν ἀντίτυπον τῶν ἐπουρανίων».

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες. Ἡ Ἀθωνιάς Σχολὴ τῆς σήμερον, αὐτὴ ἡ ἱστορικὴ συνέχεια τῆς Ἀθωνιάδος τοῦ Εὐγενίου, καὶ ὁ ταπεινὸς Σχολάρχης τῆς αἰσθάνονται πολλὴν τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἡθικὴν ἱκανοποίησιν διότι ἐν αὐτῇ ἐμορφώθη καὶ ἐξ αὐτῆς προήλθεν ὁ ἅγιος Κοσμάς. Μαζὶ δὲ μετ' αὐτὴν ἅπαν τὸ Ἁγίον Ὄρος καὶ ἐξαιρέτως ἡ ἐπαξίως πανηγυρίζουσα ἐπὶ τῇ μνήμῃ του Ἱ. Μονὴ Φιλοθέου, ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ καυχῶνται ἐν Κυρίῳ διότι ἀπέδωκαν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Γένος ἕνα ἀναμορφωτὴν, ἕνα ἐθνεγέτην, καὶ εἰς τὸ στερέωμα τῆς θριαμβευούσης Ἐκκλησίας ἕνα ἰσαπόστολον καὶ Ὁσιομάρτυρα. Ἄς εἶναι λοιπὸν δοξασμένον τὸ Ὄνομα τοῦ Κυρίου.

ΜΟΝΑΧΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

→ σ. 30

διακόνημα καὶ ἐργόχειρο. Ἡ διαφορὰ τοῦ πρώτου ἀπὸ τὸ δεύτερο εἶναι ὅτι τὸ πρῶτο ἐπιτελεῖται γιὰ τὸ κοινὸ ὄφελος, ἐνῶ τὸ ἐργόχειρο ἔχει βιοποριστικὸ σκοπὸ. Τὸ διακόνημα εἶναι ἐργασία μοναστηριακὴ· τὸ ἐργόχειρο κελλιωτικὴ.

Οἱ ἐργασίες στὸ Ἁγίον Ὄρος ἔχουν σχέση μετ' τὴν πρωτογενῆ παραγωγὴν, τῆς ὁποίας τὸ ὄλο κύκλωμα (παραγωγή - ἐπεξεργασία - διάθεσις) εἶναι περιορισμένο. Αὐτοῦ τοῦ εἶδους οἱ ἐργασίες εἶναι δύο: Δασικές: ἡ φύλαξις καὶ ζύλευσις τῶν δασῶν γίνεται πάντοτε μετ' τὴν φροντίδα τῶν Μονῶν καὶ θεωρεῖται ἔργο σοβαρὸ, ποῦ πρέπει νὰ γίνῃ μετ' ἐπιμέλειαν καὶ πολλῆ ἐπιστημοσύνης. Περιττὸ νὰ εἰπωθεῖ ὅτι ἡ ζύλευσις αὐτὴ — κυρίως καστανιά — σώζει τὸ Κράτος ἀπὸ τὴν ἐξαγωγή πολυτίμου συναλλάγματος. Γεωργικές: καθε ἀγιορειτικὸ σκήνωμα ἔχει τὸ δικό του κῆπο, μετ' ὑπερλεονάζουσα παραγωγὴν λαχανικῶν, καθὼς καὶ ὄπωροφόρα. Ἀκόμα μπορεῖ νὰ ἔχει καὶ μιὰ ἰδιαίτη καλλιέργεια: ἐλαιόδεντρα, ἀμπέλια, λεπτοκαρυές, ἐσπεριδοειδῆ κ.ἄ.. Πλήθος εἶναι καὶ οἱ ἄλλες ἐργασίες: ραπτικὴ, πλεκτικὴ, οἰκοδομικὴ, ἀλεία κ.ἄ. πολλές.

Ἐπίσης πλήθος εἶναι καὶ ἐκεῖνες ποῦ ἔχουν σχέση μετ' τὴν θρησκεία: εἰκονογραφία, ξυλογλυπτικὴ, χρυσοχοία, πλέξιμο κομποσχοινίων, παρασκευὴ μοσχοθυμιάματος κ.ἄ.

μ.δ.δ.ἄ.

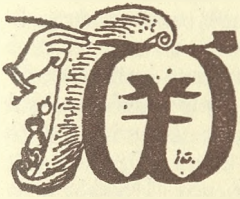
Ἄλλ' ἐν τέλει ἅς εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεὸν δι' ὅλα αὐτὰ, τὰ ὁποῖα ἀναμνηστικῶς καὶ ζῶμεν σήμερον καὶ ἐπιπροσθέτως διότι ἡ ἐορτὴ καὶ ἡ πανήγυρις τοῦ ἁγίου Κοσμά συνδεδυάθη μετ' εἰδικὴν χαρίτωσιν καὶ ἀπέδη ὅτιω μιὰ μικρὰ Πεντηκοστή, ἀφοῦ ἀναλόγους στιγμὰς καὶ συγκινήσεις εἶχομεν ἔχσει ὅλοι κατὰ τὴν χειροτονίαν εἰς ἱερέα τοῦ πατρὸς Κοσμά, ὁ ὁποῖος ἰδίως ὡς ὄνομα καὶ πρόσωπον καὶ ὡς βίωμα ἱερωτάτης καὶ ἀνεπανάληπτου στιγμῆς καὶ θείας καταξιώσεως, συνεδέθη ἀσεσώτατα, προνοία τοῦ Ἁγουμενοῦ τῆς Μονῆς, μετ' αὐτὴν τὴν διακοσιοστὴν ἐπέτειον ἀπὸ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου τοῦ πατρωνός του ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ Φιλοθέτου.

Αἱ προσεβίαι αὐτοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου ἅς εἶναι μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΝΕΝΔΟΞΟΝ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΑΓΙΟΝ ΚΟΣΜΑΝ ΤΟΝ ΑΙΤΩΛΟΝ

Σ ΔΙΑΤΤΩΝ ἀστήρ
πρώτου μεγέθους ἀ-
νέτειλε καὶ διήλθεν
ἐκ τοῦ νοητοῦ στε-
ρεώματος τῆς ἐν
Ἑλλάδι Ἀγίας Ἐκ-
κλησίας, κατὰ τοὺς
ζοφεροὺς χρόνους
τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, ὁ θεοφό-
ρος καὶ θεηγόρος καὶ Ἰσαπόστολος Ἰ-
γίος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός.

Ἀφωρισμένος ἦτο ἐκ κοιλίας μητρὸς
ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος νὰ κηρύξη ἐπὶ
πάντα τὰ ἔθνη τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χρι-
στοῦ, καὶ «σκεῦος ἐκλογῆς» ἀνεδείχθη
ὡς εἶπε περὶ αὐτοῦ ὁ ἐκλέξας αὐτὸν
Κύριος.

Ἄλλὰ μήπως καὶ ὁ θεοφόρος καὶ Ἰ-
σαπόστολος Κοσμάς, ὁ κατὰ πάντα μι-
μητῆς καὶ ὁπαδὸς τοῦ Χριστοκλήρυκος
Παύλου, δὲν ἦτο ἀφωρισμένος καὶ προ-
ωρισμένος ἐκ κοιλίας μητρὸς εἰς δια-
κονίαν τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελί-
ου τῆς χάριτος, ὡς σκεῦος ἐκλογῆς ἐπά-
ξιον πρὸς τοῦτο, καὶ μαθητῆς τοῦ ἀνα-
δείξαντος αὐτὸν Ἰσαπόστολον:

Ἡ ζωὴ του, ἡ ἄνωθεν κλησίς του, ὁ
πρὸς τὰ κρείττονα ζήλος του, ἡ πρὸς
τὸν πλησίον ἀγάπη του, αἱ Ἀποστολικαί
του πορεῖαι καὶ αἱ σοφώταται διδαχαί,
αἵτινες «ἔρρυσαν ἐκ τοῦ θεορρήμονος
στόματός του ὡς ὕδωρ ἀλλόμενον εἰς
ζωὴν αἰώνιον», ἐπικυροῦν πάντα τὰ ἄ-
νωτέρω, διότι, ὡς εἶπεν ὁ Κύριος, «ἐκ
τῶν καρπῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς».

Ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ μέχρις Ἰλλυρικοῦ
καὶ πέραν τούτου ἐκήρυξεν ὁ θεηγόρος

Παῦλος, ἡ μεγάλη σάλπιγξ τοῦ Παρα-
κλήτου, κατὰ τὸν Θεολόγον μέγαν Γρη-
γόριον.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως μέχρις Ἰλ-
λυρικοῦ, διελθὼν πᾶσαν σχεδὸν τὴν
Ἑλλάδα, κηρύττων, εὐεργετῶν ποικιλο-
τρόπως, καὶ πάσων ὑπὲρ τοῦ πλησίον,
διέδραμε καὶ ὁ θεῖος Κοσμάς, ὥστε δυ-
νάμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ αὐτοῦ:
«Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγ-
γος αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἴκου-
μένης τὰ ῥήματα αὐτοῦ».

Προελθὼν ἐξ εὐσεβῶν γονέων, ἔτυ-
χεν ἐπιμελοῦς χριστιανικῆς ἀνατροφῆς
ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι καὶ ἤ-
θεισι χρηστοῖς καὶ ἐπεδόθη μετὰ ζήλου
καὶ σπουδῆς εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς θύ-
ραθεν σοφίας. Ὁξὺς ὢν εἰς τὸν νοῦν
ἐγένετο κάτοχος πολλῶν γνώσεων, ἀλλ'
ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ ἦτο ὁ ὀδηγὸς καὶ
ρυθμιστὴς τῆς ζωῆς του, καὶ ἀνέθετε τὰ
πάντα εἰς τὴν πάνσοφον πρόνοιαν καὶ
ζωοποιὸν χάριν τοῦ παντοδυνάμου Σω-
τῆρος, παρ' οὗ ἐφωτίζετο καὶ κατευθύ-
νετο ἀσφαλῶς εἰς τὸ θεῖον θέλημα ἐν
ᾧ ζωὴ αἰώνιος».

Μελετῶν δὲ τὸν θεῖον νόμον, καὶ ἐν-
τροφῶν εἰς τὰς ἀναντιρρήτους καὶ ἀδα-
μαντίνους ἀληθείας τῆς Ἀγίας Γραφῆς,
κατενόει καλλίτερον τὴν σφαιρότη-
τα καὶ ματαιότητα τοῦ φθαρτοῦ τούτου
κόσμου, καὶ τὴν μονιμότητα τῶν οὐρα-
νίων, καὶ ἐπὶ πλέον ἀνήγετο εἰς τὸ πρω-
τόκτιστον καὶ εὐγενὲς καὶ θεῖον ἀξίω-
μα τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου· διὸ καὶ ἐ-
φαίνετο ὅλος μετάρσιος τῷ πνεύματι,
«τὰ ἄνω ποθῶν τὰ ἄνω ζητῶν» καὶ ἐ-

φλέγεται ὑπὸ τοῦ πυρός τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπης, διότι ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν πλησίον, οὔτε τὸν Θεὸν δύναται νὰ ἀγαπήσῃ, ὡς λέγει ὁ Ἅγαπημένος Μαθητής.

Αἱ ἱεραὶ αὐταὶ σκέψεις καὶ μελέται καὶ στοχασμοὶ ἦσαν καθημερινὴ τροφή καὶ τρυφή καὶ καλλιέργεια τῆς μακαρίας ψυχῆς του, καὶ ἔζη, λαϊκὸς ἔτι ὢν, ἐν προουμιόις καὶ μετέπειτα ἐν Χριστῷ ἁγίαν ζωὴν, μετὰ πολλῆς εὐλαβείας, καὶ συνέσεως καὶ φόβου Θεοῦ, θεόληπτος φαινόμενος καὶ κρινόμενος.

Ἐνταῦθα δύναται νὰ ἔχη ἐφαρμογὴν τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου καὶ μεγάλου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: «Πόρρωθεν καταβάλλεται ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ τῶν μεγάλων πραγμάτων τὰς ὑποθέσεις», διότι, δι' ὧν τούτων ἐδείκνυε καὶ ὁ Ἅγιος Κοσμάς, οἷος θὰ καταστῆ μετὰ ταῦτα, καὶ τί θὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸν πλησίον.

Ἄλλ' ὁ ἱερὸς Κοσμάς, ὁ ἀφωρισμένος καὶ προωρισμένος εἰς διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς χάριτος, δὲν ἦτο ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. ὡς λέγει ὁ Κύριος εἰς τοὺς Ἁγίους αὐτοῦ Ἀποστόλους: «...ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου... καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη».

Ὁ Κύριος, λοιπόν, ἐξελέξατο καὶ τὸν μμητὴν τῶν Ἀποστόλων θεῖον Κοσμάν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὡς οἰκεῖον θεράποντα, καὶ ἠκολούθησεν οὗτος εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου αὐτοῦ μετὰ τελείας πίστεως. Καὶ ἰδοῦ, ἀπαρνησάμενος κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου καὶ ἑαυτὸν, ὡς αἰετὸς ὑπόπτερος καὶ διψῶσα ἔλαφος ἔδραμεν εἰς τὸ τῆς ἀγιότητος ἐπώνυμον Ὄρος, τὸν ἱερὸν Ἄθω, «τὸ γυμναστήριον τῆς ἐν Χριστῷ φιλοσοφίας καὶ πάσης ἀσκητικῆς ἀρετῆς». Καὶ προσελθὼν εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν τοῦ Φιλοθέου, καὶ ὑποστὰς ἐν τελείᾳ ὑπακοῇ τὴν καθωρισμένην δοκιμὴν, ἐκάρη μοναχός, καὶ ἐνεδύθη τὸ μέγα καὶ ἀγγελικὸν σχῆμα, ὡς ἐπόθει ἡ μακαρία ψυχὴ του.

Ἀφιερωμένος πλέον ἐξ ὀλοκλήρου

εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ θεοῦ θελήματος, ἤρχισε μετὰ μεγάλου ζήλου τῶν πνευματικῶν τῆς εὐσεβείας ἀγώνων. Ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν πρακτικῶν ἀρετῶν ἀνεδείχθη ἐνθεώτατος, καὶ ἐν τῇ ἀναβάσει τῶν μυστικῶν θεωριῶν θεόληπτος, προετοιμαζόμενος διὰ τὴν μετέπειτα μεγάλην ἀποστολήν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος τὸν ἐκάλει.

Ἄλλὰ προητοιμάσθη καταλλήλως πρὸς τοῦτο, καὶ ἔλαβεν ἄνωθεν τὴν θεῖαν πληροφορίαν «ἐν μυστηρίῳ ἀλαλήτῳ». Ἐνταῦθα ἐκάθηρε, καθήγγισεν, ἐλάμπρυνε καὶ ἐθέωσεν ἑαυτὸν. Ὡς ὁ Μωϋσῆς ἐν τῷ Σιναίῳ ὑπῆλθεν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ τὸν θεῖον γνόφον, καὶ συνωμίλησεν «ἐνώπιος ἐνωπίω» μετὰ τοῦ Παντοκράτορος Θεοῦ. Ὡς ὁ μέγας Παῦλος ἠρπάγη εἰς τὸν Παράδεισον, καὶ «ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα», καὶ ἐτρώθη ὅλως ἀπὸ τὴν θέαν τοῦ ἀμυχάνου κάλλους τῆς θείας δόξης, καὶ ἀνεφλέγη ὑπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς σωτηρίαν τοῦ πλησίον, ὑπὲρ ἧς εἰς μεγάλους ἀγῶνας προσεχώρησε καὶ Ἀποστολικὰς περιουσίας, «θεῖς τὴν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν».

Ἐνδεδυμένος πλέον τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ Πνεύματος, καὶ πεφωτισμένος ὑπὸ τῆς ἄνωθεν ἐπιπνοίας, ὡς ἄλλος Ἀπόστολος ἀπεστάλη εἰς χώρας καὶ πόλεις καὶ περιοχὰς «ἐν σκότει καὶ σκιᾷ» πάσης ἁμαρτίας καθημένας, «εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλῶτα οἴκου Ἰσραὴλ», ἤτοι εἰς λαοὺς πιστεύοντας μὲν εἰς Χριστὸν, ἀλλὰ ζῶντας μακρὰν τοῦ Χριστοῦ, λόγῳ τῆς θλιβερᾶς καταστάσεως, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησεν ἡ μακροχρόνιος καὶ βαρυτάτη τουρκικὴ δουλεία.

Καὶ ἰδοῦ, ὁ θεοφόρος καὶ θεηγόρος καὶ Ἰσαπόστολος Κοσμάς, λαθὼν τὴν ἄνωθεν ἐντολήν, καὶ ὀχυρωθεὶς μὲ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἐξῆλθε τοῦ Ἁγιωνύμου Ὄρους ὡς ἄλλη «πηγὴ ἐξ οἴκου Κυρίου» κατὰ τὸν Προφήτην Ἰωὴλ, καὶ ὡς ὁστροσταλάζον γλυκασμὸν» καὶ τὸν ἴδιον Προφήτην, κηρύττων τὸν λόγον τῆς πίστεως, στηρίζων ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ τὰς

κλονουμένας ψυχάς, ἐπαναφέρων εἰς ὀδὸν μετανοίας τοὺς ζῶντας ἐν ἁμαρτίᾳ, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ «οἰκοδομῶν ἐκ λίθων τιμίων, οἶκον ἔμψυχον τῷ Κυρίῳ», ὅστις ἀποφαίνεται «ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω... καὶ ἔσονται μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας».

Ὁ θεῖος Κοσμᾶς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, διὰ τῆς ζωῆς του καὶ τοῦ τρόπου του ὑπέδειξεν εἰς ἡμᾶς τὴν ἀληθῆ γραμμὴν, τὸν εὐθὺν δρόμον τῆς ἀγίας ἐν τῷ κόσμῳ ἱεραποστολῆς, καὶ αὐτὸν θὰ πρέπει νὰ ἀκολουθήσουν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐπιθυμοῦν νὰ διδάξουν τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ ἀδελφούς μας Χριστιανούς. Ὅχι ἀκάθαρτοι ψυχικῶς, ὄχι «στοιχοῦντες τῷ ἰδίῳ θελήματι». Τί ἔπραξεν οὗτος; Πρῶτον ἐκαθάρθη, ἐφωτίσθη ἄνωθεν, ἔλαβε θεῖαν πληροφориάν, μὴ ἀρκεσθεῖς εἰς ἀνθρωπίνους συμβουλὰς, καὶ μετὰ, πλήρης χάριτος τοῦ Παρακλήτου, ἐξῆλθεν εἰς τὸ κήρυγμα, καὶ ἡ καρποφορία του ἐν τῷ θείῳ κηρύγματι ἦτο πλουσιωτάτη.

Ἐθηκε τὴν ψυχὴν του ὑπὲρ τοῦ πλησίον, ἔσωσε πλήθη πεπλανημένων ἀνθρώπων, ἐκαλλιέργησε διὰ τοῦ ἀρότρου τῶν διδασκῶν του τὰς χερσωθείσας ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας ψυχάς, καὶ διὰ τοῦ μαρτυρικοῦ του τέλους ἐπεσφράγισε τὰς ἱεράς καὶ ἐπιπόνους Ἀποστολικὰς του πορείας καὶ περιοδείας.

Ὅ,τι εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους, δύναται νὰ λεχθῆ καὶ διὰ τὸν θεοφόρον καὶ ἰσαπόστολον Κοσμᾶν· «Ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη».

Ὁ ἱερὸς Κοσμᾶς ὡς ζῶν ἐν Χριστῷ, ἀπεστάλη παρ' αὐτοῦ, καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι κινούμενος ὡς θεοφόρος καὶ θεόληπτος «ἐγένετο τὰ πάντα τοῖς πᾶ-

σιν ἵνα πλείονας κερδήσῃ». Ὅχι μόνον ὁ λόγος του καὶ αἱ Εὐαγγελικαὶ του διδασκαί, διὰ τῶν ὁποίων ὠμίλει εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, διήγειραν ἀπὸ τὸν λήθαργον τῆς ἀδιαφορίας καὶ ἀμελείας καὶ πλάνης τοὺς δουλεύοντας τῇ ἁμαρτίᾳ, εἴτε ἐν γνώσει, εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἀγία ζωὴ του ἦτο τύπος καὶ παράδειγμα «εἰς τοὺς θέλοντας εὐσεβῶς ζῆν».

Κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἔζη ἐν πολλῇ ἐγκρατεΐᾳ, ἐν μεγάλῃ ταπεινοφροσύνῃ, ἐν Χριστιανικῇ ἀπλότῃ καὶ εὐθύτῃ ψυχῇ. Ὅχι μόνον παρὰ τῶν Χριστιανῶν ἠύλαβεῖτο σφόδρα, ὡς σαρκοφόρος ἄγγελος καὶ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀσεβεῖς εἶχε καταστῆ αἰδέσιμος καὶ σεβάσιμος, καὶ πάντες εἴλκοντο ἀπὸ τὴν μελίρρυτον γλῶσσάν του.

Ἄλλ' ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, τῶν Ἀποστόλων μιμητὰ καὶ ὁμότροπε, Ἰσαπόστολε καὶ Ἱερομάρτυς Ἁγίε Κοσμᾶ, ἄφωνοι μένομεν πρὸ τοῦ μεγάλου ἔργου σου! Πῶς νὰ ὑμνήσωμεν τοὺς Ἀποστολικούς σου δρόμους καὶ Εὐαγγελικούς σου ἀγῶνας καὶ πόνους καὶ μόχθους; Πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα διήλθες κηρύττων, νουθετῶν καὶ διδάσκων τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην ἀδελφούς μας. Θράκη, Μακεδονία Ἡπειρος, Θεσσαλία, Πελοπόννησος, Νῆσοι τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Σερβίας καὶ Ἀλβανίας περιοχαί, τρανοφθόγως κηρύττουσιν τὴν χάριν σου, καὶ ὁμολογοῦσιν τὴν εὐεργεσίαν, τῆς ὁποίας ἔτυχον διὰ τῶν Ἀποστολικῶν σου περιοδειῶν. Λοιπὸν, ἀπόκειται σοι, κατὰ τὸν οὐρανοφοίτην Παῦλον, «ὅ τῆς δικαιοσύνης ἀμαράντινος στέφανος, ὃν ἀποδώσει σοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ δίκαιος Κριτής», ὃν ἰλέωσαι καὶ ἡμῖν τοῖς εὐλαβῶς τιμῶσι τὴν μνήμην σου. Ἀμήν.
μ.γ.μ.ύ.

1779: 9 φθ' μὴν αὐγστου

† Κοσμᾶς Ἱερομόναχος
ἐκείνου σου

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΜΟΝΑΧΟΣ - ΙΕΡΑΤΙΟΣΤΟΛΟΣ

Α'

ΝΤΥΠΩΣΙΑΚΑ
πολύς λόγος γίνεται και μάλιστα ἐφέτος, διὰ τὸν Ἅγιον Κοσμάν τὸν Αἰτωλόν. Ἄλλος λέγει ἐτοῦτο και ἄλλος γράφει ἐκεῖνο, φιλοτιμούμενος ὁ καθένας νὰ ἀποδώσῃ διὰ λόγων τὸ χρέος τῆς εὐλαβείας του πρὸς τὸν Ἅγιον.

Ὁ ἴδιος ὁ Ἅγιος Κοσμάς δὲν ἔγραψε τίποτε, σχεδὸν τίποτε, μὲ τὸ ἴδιον του τὸ χέρι. Αὐτὸς ἔγραψε μὲ τὴν ζωὴν του. Ἐκαμε τὴν ζωὴν του ἐπιστολὴν ἔμψυχον σταλμένην ἀπὸ Θεοῦ πρὸς τὸ ὑπόδουλον Γένος του. Ἄφησε πρῶτα τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ νὰ ἱστορήσῃ μέσα του τὸν καινὸν ἄνθρωπον τῆς χάριτος και μετὰ ταῦτα ὅ,τι εἶπε και ἔκαμε δὲν ἦσαν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

Ἐτοῦτον τὸν κόσμον τὸν ἄφησε διὰ παντός, ὅταν εἰσῆλθε εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος. Τὸ Ἅγιον Ὅρος τὸν ἔκαμε ἄλλον ἄνθρωπον. Τὸν ἔμαθε νὰ φρονεῖ τὰ ἄνω, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· και διὰ παρθενίας, ἀκτημοσύνης, ὑπακοῆς, διὰ νηστείας, ἀγρυπνίας, προσευχῆς τὸν ἔκαμε, χάριτι Θεοῦ, οὐρανοπολίτην.

Εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Φιλοθέου, γενόμενος μοναχός, ἀπέθανε και ἀνέ-

στη. Ἐσταύρωσεν ἑαυτὸν «σὺν τοῖς παθήμασι και ταῖς ἐπιθυμίαις», και ἔγερθεῖς ἀπὸ τῆς δουλείας τῶν παθῶν εἰς τὴν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ἐλευθερίαν δὲν θέλει πλέον νὰ γνωρίζῃ ἄλλο τι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, «εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν και τοῦτον, κατὰ Παῦλον, ἑσταυρωμένον». Ἐσταυρωμένην αἰσθάνεται και τὴν πορείαν τοῦ Γένους του κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας.

Ἐπὶ δέκα και πλέον συναπτὰ ἔτη, ὡς ἱερομόναχος - λειτουργὸς πλήρης χάριτος, μετὰ πάσης εὐλαβείας, ἀναστρέφεται εἰς τὸν σεπτὸν περιβόλον τῆς σεβασμίας Μονῆς Φιλοθέου. Ἀνέπνευσε τὸν ἀέρα τῆς, ἔτριψε τὰ κατώφλια τῶν θυρῶν τῆς, ἱερούργησε τὰς Ἀκολουθίας τῆς, εὐωδίασε τὴν ζωὴν τῆς, ἠγίασεν ἔτι και ἔτι τὴν ὅλην σύστασιν τῶν ἱερῶν σκηνωμάτων τῆς. Θείῳ ἔρωτι πτερούμενος, ἀνῆλθε μετὰ σπουδῆς πᾶσαν τὴν κλίμακα τῶν θεοειδῶν ἀρετῶν, ἀπὸ τῆς ἀγιωτάτης ταπεινώσεως ἕως τῆς γλυκυτάτης ἀγάπης. Ἀφόρητον εἰς τὴν καρδίαν του αὐτὸ τὸ κέντρον τῆς πρὸς τὸν Θεὸν και τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης.

«Ἐξαγοραζόμενος τὸν καιρὸν» ἀπὸ προσευχῆς εἰς θεωρίαν και ἀπὸ θεωρίας εἰς προσευχὴν, ἄλλος ἐξ ἄλλου γίνεται. Πέλαγος νοημάτων ὁ νοῦς του, θρόνος Θεότητος ἡ καρδία του. Τοῦ ἐγνώρισεν ὁ Χριστός, μέσα εἰς τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς Ἀναστάσεώς του, τὸ ἀμήχανον κάλλος τῆς Τριση-

λιου Θεαρχίας. Τοῦ ἔδειξε τὴν χαρὰν τῶν Ἀγγέλων, τὴν δόξαν τῶν Ἁγίων, τὴν μακαριότητα τῶν Δικαίων· τὴν ἀνεκλάλητον εὐφροσύνην τοῦ Παραδείσου, τὴν ἀπερίγραφτον πικρίαν τοῦ Ἄδου. Τοῦ ἀπεκάλυψε μυστήρια κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· τοῦ ἐφάνερωσε τὰ μέλλοντα νὰ γίνουιν ἐπ' ἐσχάταις ταῖς γενεαῖς.

Ἴδου πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ταλαιπωρία τοῦ Γένους του. Ἐναγώνιος παρακολουθεῖ τὴν πορείαν του· συστενάζει καὶ συνωδίνει. Ὅμως ἐκπληκτος καὶ πλήρης χαρᾶς ἐνθέου παρατηρεῖ ὅτι εἰς τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ εἶναι μετὰ τρεῖς γενεὰς νὰ ἀναστηθῆ. Ἀλλὰ βλέπει ἐπίσης πὼς κάποιος πρέπει νὰ προηγηθῆ, νὰ ἀνοίξῃ τὸν δρόμον, μὲ τὸν Σταυρόν. Χωρὶς Σταυρόν καὶ πάθος ἀνάστασις δὲν ἀκολουθεῖ.

Μένει συλλογισμένος. Ἐπὶ ἔτη ἀναποφάσιτος. «Νεώτερος ἐγὼ εἰμι καὶ ἐξουδενωμένος», λέγει καὶ ξαναλέγει μέσα του. Ἐν τέλει ἀποφασίζει· ἀλλ' ὄχι μόνος. Ἴδέτε πὼς ἀργότερα κάμνει λόγον διὰ τοὺς δισταγμούς του αὐτοὺς καὶ τὴν ἀπόφασιν, ὅπου ἔλαβε, εἰς τὰς Διδαχάς του.

«Πόθεν παρεκινήθην, ἀδελφοί μου, θέλω νὰ σᾶς φανερώσω τὴν αἰτίαν.

Ἀναχωρῶν ἀπὸ τὴν πατρίδα μου πρὸ πενήντα ἐτῶν, ἐπεριπάτησα τόπους πολλούς· κάστρα, χώρας καὶ χωρία, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· καὶ περισσότερον ἐκάθησα εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, δεκαπέντε χρόνους, καὶ ἔκλαιον διὰ τὰς ἀμαρτίας μου. Σιμὰ εἰς τὰ ἄπειρα χαρίσματα ὅπου μοῦ ἐχάρισεν ὁ Κύριος μὲ ἠξίωσε καὶ ἐμαθα ὀλίγα γράμματα Ἑλληνικά· ἐγίνα καὶ καλόγηρος.

Μελετῶντας τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον εὗρον μέσα πολλὰ καὶ διάφορα νοήματα· τὰ ὅποια εἶναι ὅλα μαργαριτάρια, διαμάντια, θησαυρός, πλοῦτος, χαρὰ, εὐφροσύνη, ζωὴ αἰώνιος. Σιμὰ εἰς τὰ ἄλλα εὗρον καὶ τοῦτον τὸν λόγον ὅπου λέγει ὁ Χριστὸς μας· πὼς δὲν πρέπει κανένας Χριστιανὸς ἄνδρας ἢ γυναῖκα νὰ φροντίσῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν του μόνον πὼς νὰ σωθῆ, ἀλλὰ νὰ φροντίσῃ καὶ διὰ τοὺς ἀδελφούς του νὰ μὴ κολασθοῦν. Ἀκούοντας καὶ ἐγὼ, ἀδελφοί μου, τοῦτον τὸν γλυκύτατον λόγον ὅπου λέγει ὁ Χριστὸς μας, νὰ φροντίζωμεν καὶ διὰ τοὺς ἀδελφούς μας, μ' ἔτρωγεν ἐκεῖνος ὁ λόγος μέσα εἰς τὴν καρδίαν τόσους χρόνους, ὡσὰν τὸ σκουλήκι ὅπου τρώγει τὸ ξύλον, τί νὰ κάμω καὶ ἐγὼ στοχαζόμενος εἰς τὴν ἀμάθειάν μου. Ἐσυμβουλευθῆκα τοὺς πνευματικούς μου Πατέρας, Ἀρχιερεῖς, Πατριάρχας, τοὺς ἐφάνερωσα τὸν λογισμόν μου, ἀνίσως καὶ εἶναι θεάρεστον τέτοιον ἔργον νὰ τὸ μεταχειρισθῶ· καὶ ὅλοι μὲ παρεκίνησαν νὰ τὸ κάμω· καὶ μοῦ εἶπον πὼς τέτοιον ἔργον καλὸν καὶ ἅγιον εἶναι. Μάλιστα παρακινούμενος ἀπὸ τὸν Παναγιώτατον Κύριον Σωφρόνιον, Πατριάρχην — νὰ ἔχωμεν τὴν εὐχὴν του — καὶ λαμβάνοντας τὰς ἀγίας του εὐχάς, ἄφησα τὴν ἰδικὴν μου προκοπὴν, τὸ ἰδικόν μου καλὸν καὶ ἐβγήκα νὰ περιπατῶ ἀπὸ τόπον εἰς τόπον καὶ νὰ διδάσκω τοὺς ἀδελφούς μου...».

Β'

Ἔχει καταχρηστικῶς — καὶ ἴσως ὄχι χωρὶς κάποιαν ἀνάλογον ἐκάστοτε σκοπιμότητα — ἔχει καθ' ὑπερβολὴν τονισθῆ ὅτι πρῶτιστος σκοπὸς τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ ἦτο ἡ ἀπόδοσις τῆς ἐ-

λευθερίας εις τὸ Γένος διὰ τοῦ φωτισμοῦ του μὲ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα. Τοποθέτησις ἐκουσίως - ἀκουσίως ἐσφαλμένη.

Πρώτιστος σκοπὸς καὶ μέλημα κύριον τοῦ Ἱσαποστόλου δὲν ἦσαν αὐτὰ ἢ παρόμοια μὲ αὐτά. Ἦτο αὐτὸ ὅπου συνοψίζει ὁ ἴδιος εἰς τὸ ἀνωτέρω ἀπόσπασμα τῆς Διδαχῆς του, ἡγουν τὸ πῶς νὰ σωθοῦν, «νὰ μὴ κολασθοῦν οἱ ἀδελφοί του». Αὐτὸ εἶναι ὅπου ἐνδιέφερε καὶ κατὰ κύριον λόγον θὰ ἐνδιαφέρει πάντοτε καὶ τὸν Θεὸν καὶ τοὺς Ἁγίους Του. Ὅλα τὰ ἄλλα, -μικρὰ καὶ μεγάλα, ἀξιολογοῦνται ἀναλόγως τοῦ πόσον συγκλίνουν πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἢ πόσον ἀποκλίνουν ἐξ αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι ἐκείνων ὅπου, λανθανόντως ἀπατώμενοι, ἐργάζονται δι' ἑαυτοὺς καὶ ὄχι διὰ τὸν Θεόν· ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὄχι διὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Λοιπὸν ἀναλογιζόμενος ὁ σοφὸς Ἱεραπόστολος τίνη τρῶπι θὰ φθάσει εἰς τὸν σκοπὸν του αὐτόν, εἰς τὴν σωτηρίαν δηλαδὴ τῶν ἀδελφῶν του, ἀφήνει τὴν σκέψιν του, φωτιζομένην ἀπὸ Θεοῦ, νὰ διαγράψῃ ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀκόλουθον πορείαν:

Τὸ ζητούμενον εἶναι ἡ μετάνοια· διότι μόνη ἡ μετάνοια σώζει. Ἦτοι, ἐὰν διὰ μετανοίας ἀναστηθοῦν ἕνας - ἕνας οἱ ἀδελφοί του ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς ἁμαρτίας, σύσσωμον ἔπειτα ὡς ἕνας ἄνθρωπος ἀνασταίνεται καὶ τὸ Ἔθνος καὶ μὲ τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν ἀποτινάσσει τὸν ζυγὸν τῆς μακραίωνος τυραννίας του. Ἡ πίστις τοῦ λαοῦ εἶναι ἐκείνη ὅπου θὰ ἐλκύσῃ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ εἰς βοήθειαν.

Ἴδου ὁμως ὅπου τὸ Γένος τοῦτο,

μὲ τὸ νὰ ἔμεινεν χρόνους καὶ χρόνους ἀφώτιστον εἰς τὸ σκότος τῆς δουλείας καὶ ἀμαθείας, κινδυνεύει νὰ λησμονήσῃ τὸν ἑαυτὸν του. Ὅθεν ἀνάγκη πασα εἶναι νὰ διδαχθῇ καὶ πάλιν, νὰ φωτισθῇ, νὰ μάθῃ γράμματα· νὰ μάθῃ διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Πίστιν του, τὴν μακραίωνα ἔνδοξον Ἱστορίαν του· νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν. Καὶ ὅταν μάθῃ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, αὐτὴ ἢ ἀλήθεια, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, θὰ τὸ ἐλευθερώσῃ· «... καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσῃ ὑμᾶς».

Ὅθεν ὡσὰν μέσον χρησιμοποιεῖ ὁ Ἁγιος τὰ γράμματα καὶ ὡσὰν συνέπεια ἀκολουθεῖ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἔθνους· σκοπὸς ὁμως κύριος καὶ ἀμετεώριστος εἰς τὴν συνείδησίν του παραμένει ἡ σωτηρία τῶν ἀδελφῶν του. Ἐτῶν ἀδελφῶν του «ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανε». Ἐπὲρ ὧν καὶ αὐτὸς ἀγνίζει ἑαυτὸν εἰς ἐκούσιον θάνατον. «Τὸν Χριστὸν μου παρακαλῶ, ἀδελφοί μου, νὰ μὲ ἀξιῶσῃ νὰ χύσω καὶ ἐγὼ τὸ αἷμα μου διὰ τὴν ἀγάπην του, καθὼς τὸ ἔχυσε καὶ Ἐκεῖνος διὰ τὴν ἀγάπην μου». Καὶ ἔτυχε τοῦ ποθομένου, «διελθὼν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ἐξεληθὼν εἰς ἀναψυχὴν». Ἐτελείωσε τὸ ἔργον του, μι μητὴς τοῦ Παύλου γενόμενος.

Τὸ ὄνομά του ἐξάκουστον. Ἐπὸ τὴν σκιὰν τοῦ δένδρου του ἐπισυνάγονται πολλοὶ λέγοντες πολλά. Δὲν εἶναι αὐτὸς ὅπου τὰ ἐξήτησεν· τὸ μεγαλειῶδες τοῦ ἔργου του εἶναι ὅπου τοῦ ἀποδίδει πολλοὺς ὑπὸ πολλῶν ἐπιζητούμενους ἐπιζήλους τίτλους. Αὐτὸς ὁ πρῶτος, ὁ σεμνός, ὁ γλυκός, ὁ εὐχαρισ, ὁ συνετός, ὁ πλήρης ἀγάπης, ἕνα ἐζήτησε· τὸν Χριστὸν· καὶ μέσα εἰς τὸν

Χριστὸν τοὺς ἀδελφούς του. Ὁ Χριστὸς ὅπου εἶπε· «ζητεῖτε πρῶτον τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ... καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» τοῦ ἔδωκε, κατὰ τὸν λόγον του, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τοῦ κόσμου τούτου.

Τοῦ ἔδωκεν ὅλα ἐκεῖνα ὅπου συνθέτουν τὴν αἴγλην τοῦ προσώπου του, τὸν φωτιστέφανον τῆς δόξης του.

Αὐτῆς τῆς δόξης, ὅπου κάμνει πολλοὺς νὰ λησμονοῦν τὰ μέτρα των καὶ νὰ ἐπιζητοῦν φωτιστέφανον πολὺ μεγαλύτερον τῆς κεφαλῆς των, ὁπότε τοὺς πέφτει ὡς χρέος δυσβάστακτον εἰς τοὺς ἀδυνάτους ὄμους των.

Γ'

Ἐνας ἀπὸ τοὺς ὁσίους καὶ θεοφόρους Πατέρας μας λέγει· «μακαρίζομεν τοὺς Ἁγίους καὶ ἐπιθυμοῦμεν τοὺς στεφάνους αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν θέλομεν νὰ μιμηθῶμεν τὰ κατορθώματα αὐτῶν». Καὶ ἄλλος πάλιν λέγει· «πολλοὶ ἔσμεν οἱ λέγοντες ὀλίγοι δὲ οἱ ποιῶντες».

Φαντασθῆτε τὴν ἰδικὴν μας ἀσυνέπειαν νὰ εἶχον καὶ οἱ Ἁγιοὶ καὶ ἡ νὰ «ἔλεγον» καὶ νὰ μὴ «ἐποίουν» τὸ Εὐαγγέλιον ἢ ἀλλάσοντες τὴν τάξιν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου πρῶτα νὰ ἐδίδασκον καὶ ἔπειτα νὰ ἔπραττον τὰ διδασκόμενα.

Καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐν σχέσει μὲ τὸν Ἅγιον Κοσμᾶν, φαντασθῆτε τὸν πρῶτα νὰ διδάσκη καὶ νὰ ἐπιτελῇ τὰ θαυμάσια κατὰ τὶς περιοδεῖες του καὶ ἔπειτα νὰ ἀποσύρεται εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος διὰ νὰ μετανοήσῃ, κλαίων τὰς ἁμαρτίας του.

Βέβαια αὐτὸ εἶναι μία φοβερὰ ἀνακολουθία μεταξὺ «πράξεως» καὶ «θεωρίας», ὅμως εὐρίσκονται οὐκ ὀλίγοι οἱ ὁποῖοι δὲν δίδουν τὴν παραμικρὰν σημασίαν διὰ τὸ πρῶτον μέ-

ρος τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου, ἤγουν διὰ τὴν μετάνοιαν καὶ τὸν ἁγιασμόν του εἰς τὸ Μοναστήρι, παρὰ κάμνουν εὐθέως λόγον διὰ τὸ ἔργον του εἰς τὸν κόσμον. Καὶ εἶναι αὐτὸ ὡσὰν νὰ περιμένη κανεὶς νὰ λάβῃ καρπὸν ἀπὸ ἓνα δένδρον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει φυτεύσει ἢ νὰ περιμένη ἀπὸ κάποιον ὅπου δὲν ἔμαθε γράμματα νὰ τὸν διδάξῃ.

Ὅθεν ἂς ἔλθωμεν κοντὰ εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς πρῶτα ἔγινε ὄ,τι ἔγινε καὶ ἔπειτα ἔκαμε ὄ,τι ἔκαμε. Μὲ ἄλλους λόγους· ἐὰν δὲν γίνῃ κανεὶς Ἅγιος Κοσμᾶς εἰς τὰ μέτρα τῆς ἰδικῆς του ζωῆς, δὲν θὰ ἠμπορέσῃ νὰ κάμῃ ἔργον Ἁγίου Κοσμᾶ εἰς τὰ μέτρα τῶν ἰδικῶν του πάλιν δυνατοτήτων.

Εἰς ὅλα τὰ πράγματα ὁ Θεὸς ἔβαλε τάξιν, καὶ, ὅταν ἡμεῖς χαλοῦμεν τὴν τάξιν, ἡ θεία χάρις δὲν προσφέρεται πλέον συνεργὸς εἰς ἐκεῖνο ὅπου εἶναι παράκαιρον ἢ πρόωρον. Τάξις εἶναι πρῶτον νὰ μετανοήσῃ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὰς ἁμαρτίας του καὶ μετὰ νὰ βοηθήσῃ ἄλλους νὰ μετανοήσουν. Πρῶτον νὰ καθαρισθῇ, νὰ ἁγιασθῇ καὶ νὰ φωτισθῇ καὶ μετὰ νὰ βοηθήσῃ ἄλλους νὰ καθαρισθοῦν, νὰ φωτισθοῦν καὶ νὰ ἁγιασθοῦν. Αὐτὰ τὰ λόγια εἶναι τόσον εὐκόλα εἰς τὴν θεωρίαν τους ὅσον δύσκολα εἶναι εἰς τὴν πράξιν. Καὶ ὁ ἀρχαῖος σοφός, ὅταν τὸν ἐρώτησαν· τί εἶναι εὐκολώτερον; εἶπε· τὸ νὰ διδάξῃ κανεὶς τοὺς ἄλλους. Καὶ τί τὸ δυσκολώτερον; τὸ νὰ κάμῃ αὐτὸς αὐτὰ ὅπου διδάσκει.

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ὁ θεῖος ζῆλος, ἔρχεται πρῶτα εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς «πῦρ καταναλίσκον» διὰ νὰ καύσῃ τὴν ἁμαρτίαν, ὅλην τὴν παλαιότητα. Ὁ-

ΒΙΒΛΙΟΚΡΑΤΙΑ

ΩΡΙΣ άμφιβολία «Ό διάλογος», είναι τὸ νέο περισπούδαστο βιβλίο τῶν ἐκδόσεων «ΑΚΡΙΤΑΣ», πρῶτο στή σειρά «Ψυχολογία - Ποιμαντική», πού ἔγραψε ὁ Πα- νουσιολ/τος Ἀρχιμ. π. Φιλῶθεος Φάρος, κι' ἀναφέρεται στό ἄωρο τῆς

ἐπικοινωνίας μας μέ τούς ἀνθρώπους. Εἶναι ἀλήθεια πῶς δέν ξέρομε οὔτε νά συζητᾶμε, οὔτε νά ἀκούμε σωστά, ἀλλ' οὔτε καί νά κατανοοῦμε τούς συνανθρώπους μας. Γιατῶ ἀκριβῶς, τὸ θαυμάσιο αὐτὸ βιβλίο — προσφορὰ ἀγάπης καί πόνου γιά τούς ἀδελφούς μας — ἀποτελεῖ ἄριστο βοήθημα στοὺς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας μας, ἄν θέλουν σωστά νά ἐπιτελέσουν τὴν ποιμαντική τους διακονία, ἀλλὰ καί σέ κάθε ἀνθρώπο πού θέλει νά ἔχει κοινωνία ἀγάπης μέ τούς ἀδελφούς του.

Εἶναι ἀναμφισβήτητο, νομίζουμε, πῶς ὁ πονεμένος σύγχρονος ἀνθρώπος, πού εἶναι ἐρμητικά κλεισμένος στὸν ἑαυτό του, ὑποφέρει βασικά ἀπὸ τὴν ἔλλειψη κατανόησης, συμπάθειας καί ἀγάπης. Χωρὶς αὐτὴ τὴν κατανόηση τοῦ πεσμένου καί δι- χασμένου ἀνθρώπου τῆς ἐποχῆς μας, δέν γίνεται λόγος γιά ἐπικοινωνιακὸ διάλογο.

Ὁ σεβαστὸς καί ἀγαπητὸς ἀδελφὸς π. Φιλῶθεος, μέ τὴν πλούσια ποιμαντικὴ ἐμπειρία του καί τὴν ἄριστη ἐπιστημονικὴ του κατάρτιση ἀλλὰ καί τὰ προσωπικά του πνευματικά δῶματα, δια- πραγματεύεται τὸ θέμα του μέ τρόπο ἐπαγωγικό, ξεκινώντας ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικά τῆς ἀνθρώπι- νης φύσης καί φτάνοντας στή σημασία τῶν δια- θέσεων τῶν διαλεγομένων.

Ἰδιαίτερα στέκεται στό σοβαρὸ πρόβλημα τῆς ἐπικοινωνίας, σηματοδοτώντας μερικὸς κείριους στόχους, ὅπως, τὸ σοβαρὸ λάθος νά κρίνομε καί νά κατακρίνομε τούς ἀδελφούς μας — γιὰτί τό- τε χάνεται κάθε δυνατότητα προσέγγισης — ἢ, ἢ παρατήρηση ὅτι στό διάλογο ὑπάρχει συχνὰ διαφορὰ προφορικῆς διατυπώσεως καί οὐσιαστι- κοῦ μηνύματος, ἀφοῦ δέν εἶναι καθόλου εὐκόλο νά ἀνοίξει κανεὶς τὴν καρδιά του καί νά διαλεχθεῖ μέ εὐκρίνεια καί ἐμπιστοσύνη. Τὸ πῶς σημαντικὸ ἀπ' ὅσα σημειώνονται, ἴσως, εἶναι ἡ ἀνάγκη νά μάθουμε νά ἀκούμε καί νά ἀποδεχώμαστε τούς ἀν-θρώπους, ὅποιοι κι' ἄν εἶναι, ἀφήνοντάς τους νά ποῦν ὅ,τι ἔχουν, δίχως νά τούς ἐπιβάλλουμε τίς δικές μας προκαθορισμένες ἰδέες καί ἀπόψεις, ἢ ἄν θέλετε ἀκόμη καί τίς συμβουλές μας, ὅσο κι' ἄν τὴν θεωροῦμε σωστὴς καί ἀπαράιτητες.

Βέβαια, τὸ μυστικὸ τῆς ἐπιτυχίας καί ἡ κα- ταξίωση τοῦ ὁποιοῦδήποτε διαλόγου, εἶναι ἡ γνή- ρια καί ἀνιδιοτελὴς ἀγάπη. Πέρα ἀπ' αὐτὸ θά-

ταν ἀναγκαῖα, νομίζουμε, καί ἡ μελέτη τῆς «τε- χνικῆς» τοῦ διαλόγου, πού ἡ πολυτίμη πείρα τοῦ συγγραφέα καταθέτει σ' αὐτὴ του τὴν ποιμαντικὴ μαρτυρία.

Κλείνοντας τίς ἄριστες ἐντυπώσεις πού μᾶς ἔφησε τὸ λαμπρὸ αὐτὸ βιβλίο, τὸ ὁποῖο φέρνει τὴ σφραγίδα τοῦ μόχθου καί τῆς ἀγωνίας τοῦ συγγραφέα γιά ἓνα σωστὸ καί καρποφόρο ποιμα- ντικὸ διάλογο, ἐκφράζουμε τὴν εὐχὴ νά διαβαστεῖ ἀπὸ τούς ποιμένες μας καί τὸν πιστὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ καί νά βοηθησε γιά μιὰ καρποφόρο προσέγ- γιση κατανόησης καί ἀγάπης μέ τούς ἀδελφούς μας. 1.8.σ.

ΕΝΙΖΕΙ κάπως στὶς μέ- ρες μας τὸ πρᾶγμα, ὅ- ταν ἀκούμε τούς Ἱερω- μένους μας (καί μάλιστα αὐτούς, πού βρίσκονται στὴν κορυφὴ τοῦ Ἱερα- τεῖου μας) νά ἀσχολοῦν- ται μέ τὰ «καυτὰ» προ- βλήματα τοῦ καιροῦ μας.

Πολὺ δὲ περισσότερο ξενίζει τὸ πρᾶγμα, ὅταν αὐτοὶ οἱ Ἀνώτατοι Ἀξιωματοῦχοι τῆς Ἐκκλη- σίας μας αὐτές τους τίς σκέψεις, καί τὰ λεγό- μενα «καυτὰ» κοινωνικά προβλήματα τῆς ἐποχῆς μας, τίς καταχωροῦν στό χαρτί καί τίς μορφο- ποιοῦν σὲ βιβλίο.

Ἔτσι, ἐνῶ στὴν πρώτη περίπτωση (τὴν προ- φορικὴ, τὴν κηρυκτικὴ) τὸ θέμα τους γίνεται «κτῆ- μα» λίγων ἀκροατῶν, στὴν δευτέρη περίπτωση (τὴν γραφτὴ) τὸ θέμα τους γίνεται εὐρύτατα γνω- στὸ καί μπορεῖ κανεὶς νά τὸ νοιώσει καί νά προ- βληματιστεῖ πάνω σ' αὐτό.

Γράφοντας αὐτὰ τὰ λίγα, σὰν προεισαγωγή, θέ- λω ν' ἀναφερθῶ στὴν ἑξαιρετικὰ ἀξιοπορευτικὴ πε- ρίπτωση τοῦ Μητροπολίτη Δημητρούπολεως Σεβασμι- ωτάτου κ. Χριστοδούλου, πού ἀσχολήθηκε μ' ἓνα ὠραϊότατο βιβλίο σχετικὸ μέ τὸ σύγχρονο καρκί- ωμα τῆς 7ης Τέχνης: «Τὸ σὲξ στὴν ὀθόνη», ὅ- πως ἐπιγράφεται. Θέμα, πού βασανίζει καί ἀπα- σχολεῖ, στὶς ἀμαρτωλὲς μέρες μας, πολὺ κόσμο καί κρύβει πολλοὺς γονεῖς μέ παιδιὰ τῆς ἐφηβι- κῆς ἡλικίας.

Ὁ Κινηματογράφος, ἡ ὑψηλὴ αὐτὴ Τέχνη, πού δίκαια ὀνομάστηκε 7η Τέχνη, ἐπειδὴ δέχτηκε καί- ριο «πληγμῶν» ἀπὸ τὴν Τηλεόραση, γιά νά ξανακερ- δισεῖ τούς «πιστούς» του, κατάφευε σὲ μιὰ μέ-θοδο, πού κάθε ἄλλο παρὰ παραδεκτὴ εἶναι: στὰ λεγόμενα «πορνὸ» καί στὶς «τσόντες», φίλμς πού

«τραβάνε» κόσμο και κυρίως τους αγουρους και ανυποψίαστους νέους της εφηβικής ηλικίας. Και παρά τὸ ὅτι πολὺ εὐστοχα παρατηρεῖ στὴν Κυριακάτικη στήλη του, μετὸν τίτλο «ΨΥΧΟΥΡΥΠΑΝΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗΣΣ' Ἀκρόπολις» 25-3-1979), ὁ γνωστὸς διανοητὴς κ. Θεοφ. Παπακωνσταντίνου...». Ἐνῶ τὰ σύγχρονα «δημιουργήματα» τῶν ἀσυνειδήτων ἐκμεταλλεῶν τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς ἀσυνδοσίας, εἶναι ψεύτικα, ἐξεζητημένα, χυδαῖα καὶ ἀσφουκτικά, ἡ αἰσχροτήτης τῶν δὲν ἔχει καμμίαν αἰσθητικὴν δικαίωσιν. Τὰ εὐρήματά των εἶναι κτηνώδη. Οἱ μῦθοι των πληκτικοί. Αἱ δωμολοχίαι των ξεκρέμαστοι. Τὰ πρότυπά των μονίμως νοσηρά. Εἶναι κατ' ἐξοχὴν «τέχνη τῆς χαδούδας...», οἱ αἰθουσες τῶν κινηματογράφων, τόσο τῶν ἀστικῶν κέντρων, ὅσο καὶ τῆς ἄλλοτε ἀγνῆς ἐπαρχίας, γεμίζουν ἀσφουκτικά ἀπὸ κόσμο, ὅταν παίζονται ταινίες «πορνό», ταινίες σέξ, καὶ φυσικὰ μαζὶ μετὶ τῆς αἰθουσες, καὶ τὰ θυλάκια τῶν αἰθουσαρχῶν ἀπὸ πολὺ καὶ εὐπρόσδεκτο γι' αὐτοὺς χρήμα.

Ἄλλὰ ὅπως ἐπισημαίνει καὶ ὁ ὁμότιμος καθηγητὴς τῆς Α.Β.Σ. Θεσσαλονίκης κ. Ἰω. Ξηροτήρης, σὲ ἄρθρο του ὑπὸ τὸν τίτλο: «Η ΘΘΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ» (ἐΠολιτικά Θέματα Αὐγ. 1979), εἶναι «Τόσο ἀπλωμένη σὲ παγκόσμια κλίμακα εἶναι ἡ ἠθικὴ κρίση, ποὺ γιὰ νὰ κερδίσει βιομηχανικὰ ἓνα ἔθνος, μπορεῖ νὰ πωλήσει καὶ τὴν ψυχὴ του στὸ διάβολο». Καὶ «ἔτσι φτάσαμε στὸ «πιστεύω» τῶν Καρχηδονίων: «Πῶς τίποτε δὲν εἶναι ἐπαίσχυντο, ἀρκεῖ νὰ ἀποφέρει κέρδος!» Σοφὰ λόγια ἀπὸ ἓνα σοφὸ Πανεπιστη-

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ

→ ἀπὸ σ. 41

ταν καὶ ἡ ὕλη τῆς ἀμαρτίας, τότε ἡ χάρις ἀπὸ πῦρ γίνεται φῶς, καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς προθυμίας αὐξάνει καὶ ὁ φωτισμὸς εἰς τὸν ἀνακαινιζόμενον ἄνθρωπον. Καὶ ὅλα πλέον τὰ ἔργα του γίνονται φωτεινὰ καὶ γίνεται καὶ αὐτὸς φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ζῆ περισσότερον μετὸν Θεὸν καὶ διὰ τὸν Θεὸν μέσα του, παρὰ μετὸς ἀνθρώπους καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του. Γίνεται μικρὸς θεὸς κατὰ τὴν χάριν ὅπου τοῦ ἐδόθη γίνεται αὐτὸ διὰ τὸ ὅποιον ἔχει πλασθῆ.

Καθὼς ἔγινε χάριτι Θεοῦ καὶ ὁ Ἅγιος Ἰσαπόστολος καὶ Ἱερομόντης Κοσμάς καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν δόξαν καὶ εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου ἀγαλλεται ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς αἰῶνας αἰῶνας.

μ.λ.φ.

μιακὸ Δάσκαλο, ποὺ τὰ γραφτά του (τακτικὰ γράφει παρόμοια θέματα καὶ στὸ περιοδικὸ «ΠΕΙΡΑΙ-ΚΗ - ΠΑΤΡΑ-Ι-ΚΗ») νοθετοῦν καὶ πλουτίζουν τὶς ψυχές μας μετὶ ὅτι καλὸ ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ λογικὴ τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ μας Πολιτισμοῦ.

Ἄς ξαναγυρίσουμε ὁμως στὸ βιβλίον τοῦ Σεβ. Δημητριάδος κ. Χριστοδουλοῦ, ποὺ εἶναι μὲν λιγοσέλιδο, ἀλλὰ γεμάτο ἀλήθειες καὶ σωστὸς ὀρισμὸς, ποὺ σκοπεῖει στὸ νὰ καυτηριάζει καὶ νὰ ἀπομονώσῃ τὸ νοσηρὸ αὐτὸ φαινόμενο τῆς ἐποχῆς μας: τὸ σέξ στὴν ὀβόνη, ποὺ μετὰ «πορνό» του τείνει νὰ τινάξῃ στὸν ἀέρα τὸν πολιτισμὸ μας, ἐφ' ὅσον τὸ ἀνεχόμεστε καὶ δὲν τὸ πολεμάμε μετὸν λόγον καὶ τὴν γραφίδα. Ἡ πολεμικὴ μας δὲν πρέπει νὰ περικλείει δυναμικὲς ἀναμετρήσεις καὶ πράξεις βίας, ἀλλὰ μιὰ συνεχῆ καὶ ἀδιάλειπτη διαφώτιση τῶν νέων μας στὸ σημεῖο αὐτὸ, μέχρις ὅτου ἐξαλειφθεῖ καὶ ἀπὸ τὸν τόπον αὐτῆ ἡ «νοσογόνος ἐστία», ποὺ ἀπειλεῖ τὴν ψυχικὴ ὑγεία ὅλων μας καὶ — κυρίως — τῶν παιδιῶν μας.

Καὶ θὰ συμφωνήσουμε φυσικὰ μετὶ τῆς ἀνησυχίας τοῦ πολυγραφώτατου, ἀπ' ὅτι διαπιστώσαμε, συγγραφέα μας, ὅτι: «... ὅσο εἶναι καιρὸς χρειάζεται νὰ πολεμήσουμε ἐναντίον τῆς πλημμυρίδος, ποὺ ἀπειλεῖ νὰ σείσῃ σθεῖμελα τὸν πολιτισμὸ μας...». Καὶ ἀκόμα, ὅπως λέει ὁ Σεβ. Δημητριάδος «ὅλοι οἱ σοβαροὶ Ἕλληνες, ποὺ ποῖνανε γιὰ τὸν τόπον μας νὰ ὑπερασπιστοῦμε τὴν ἰστορίαν καὶ τὴν παράδοσή μας. Τὰ παιδιά μας κινδυνεύουν ἀπ' αὐτὸ τὸ σύγχρονο καρκίνωμα, ποὺ καλεῖται Σέξ στὴν ὀβόνη».

Ἄς ἀντιδράσουμε, ὅσο εἶναι καιρὸς... ἀ.ἔ.τ.

ΙΑΤΡΙΒΗ διδακτορικὴ εἶναι τὸ περισπούδαστον σύγγραμμα τοῦ φίλου τοῦ ἀγίου Ὁρους ἀρχαιολόγου κ. Ν. Νικονάνου, ποὺ ἐξεδωκε τὸ Ὑπουργεῖον Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν, μετὸν τίτλον: «Βυζαντινὸι ναοὶ τῆς Θεσσαλίας».

Πρόκειται γιὰ μιὰ κοπιώδη καὶ μετ' ἐπιστημονικὸν ἔρωτα ἀρχαιολογικὴν ἔρευνα στὴν περιοχὴ τῆς Θεσσαλίας γιὰ τὴν ἀνεύρεση ἐρευνώμενων ναῶν, μονυδρίων καὶ ἀσκηταρίων μέσα στὰ ἀκράα χρονικὰ πλαίσια τοῦ 10ου - 14ου αἰῶνος.

Χάρη στὴν ἔρευνα αὐτὴν, ὁ εὐλαβὴς ἐπιστήμων, ἀπεκάλυψε πληθὺς θαυμασίων βυζαντινῶν κτισμάτων, χάσμα ὀφθαλμῶν ἀρχιτεκτονικῆς καὶ ὀρθοδόξου εὐαισθησίας, ὅπως τὰ χαϊρόμαστε στοὺς 70 πίνακες.

Ἐμεῖς δὲν εἴμαστε ἀρχαιολόγοι κ' ἐπομένως ἀρμόδιοι νὰ κρίνομε τὸ σπουδαῖον αὐτὸ σύγγραμμα, εἰς τὸ ὅποιον τὶς σελίδες καθορᾶται ἡ ἐπιστημονικὴ ἐμβριθεῖα καὶ εὐσυνειδησία τοῦ φίλου σ. Ὡσὰν μοναχοὶ ὁμως τοῦ εἴμεθα εὐγνώμονες, ποὺ μᾶς κατέδειξε μετὸ τόσο ἀπᾶ τακμήρια τὴν ἄνθησιν τοῦ μοναχισμοῦ στὶς θεσσαλικὲς παρυφές καὶ ἔφερε στὸ φῶς τὰ θαμμένα ἀπὸ τὸν χρόνον ἁγιασμένα ἀσκηταρία. θ.

ΕΣΧΑΤΟΛΟΓΙΚΑ

ΠΑΡΧΟΥΝ ώριμοί χριστιανοί που ρέπουν σάν από υποχρέωση στήν ἀναζήτηση τοῦ τέλους τοῦ κόσμου, που στήν γλώσσα μας ὡς πιστών, ὀρίζουμε τὸ τέλος μετὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου.

“Οὐτὶ θὰ ἔλθῃ τὸ τέλος ἀπὸ κάποιοι, εἶναι ἀπολύτως βέβαιον καὶ ἀποτελεῖ δόγμα πίστεως: «Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος». Ἄλλὰ πότε θὰ ἔλθῃ εἶναι ἀγνωστον, παρ’ οὗθι θὰ προμηνυθῆ μετὰ κάποια σημεῖα, τὰ «σημεῖα τῶν καιρῶν», ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν ἀμφιγυμίες.

Στὴ διαδρομὴ τῶν αἰῶνων ἔγιναν, ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴν ἀκόμη ἐποχὴ, παρανοήσεις καὶ παρερμηνείες καὶ φράσεων τοῦ ἀπ. Παύλου καὶ γεγονότων, ὑπὸ τὴν ἐπήγρευση τῶν ὁποίων ἐσημειώθησαν ἀταξίες καὶ προεκλήθησαν κοινωνικὲς ἀρρυθμίες, ἀλλὰ καὶ οἱ διαφεύσεις ἐκ τῶν πραγμάτων δημιουργοῦν ψυχολογικὰ προβλήματα, που ὀδηγοῦν πολλὰ φορὰς σὲ ἀπιστία. Γιατὶ, οκέπτονται, ἀφοῦ δὲν ἔγινε τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ἄρα δὲν θὰ γίνῃ τίποτε!

Ἐπὶ τὸ πνεῦμα αὐτὸ φρονιζέμενὰ τὰ ἀποθαρόντων τοὺς ἀσχολουμένους μετὰ τὴν ἔλθῃ τῶν αἰῶνων, που παρουσοῦμενοι ἀπὸ διάφορα γεγονότα, θέλουν ν’ ἀποφαίνονται καὶ τὸ χειρότερον, νὰ καθορίζουν χρόνον καὶ χρόνους, με συνέπεια, διαρυσθόμενοι, νὰ προκαλοῦν ταραχὴ σὺς ψυχὰς, συγκρούσεις μετὰ διαφωνούντας καὶ ἀμφιβολίες.

Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρω: «Συμπέρασμα:

Τοῦ Ἡλία μὴ εἰσέτι ἔλθόντος, καὶ μὴ προβληθέντος εἰς τὸν ἱστορικὸν οὐτόν, ἵνα ἀποκαταστήσῃ πάντων, εἶναι κατὰ βάσιν ἐσφαλεμένη ἢ ἐρμηνεία τῶν σημείων τῶν καιρῶν, εἶναι πλάνη, οὗτὶ εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον θὰ καταστραφῆ ὄλοσχερῶς ὁ κόσμος καὶ θὰ γίνῃ ἡ Δευτέρα τοῦ Χριστοῦ Παρουσία. Τέμα λοιπὸν εἰς τὰ κηρύγματα οὗτὶ ἐφισκοῦμεθα ἐγγὺς τῆς Δευτέρας τοῦ Χριστοῦ Παρουσίας». Αὐτὸ τὸ κείμενον ἀνήκει εἰς τὸν φίλον κ. Κ. Τσαταλό, ἀσχολούμενον ἐπὶ χρόνια μετὰ τὶς προφητείες καὶ τοὺς «χρησμοὺς» καὶ εἶναι παρμένο ἀπὸ τεχνίδιον μετὰ τίτλον «Ἡ βαυτιέρα αἰτία τῆς συγχύσεως», 1974 Βόλος.

Οἱ ἀπόψεις τοῦ κ. Τσαταλοῦ εἶναι ἀντιθετες μετὰ αὐτὰς που διετύπωσεν ὁ π. Ἀρσένιος Κουμπούγιας, σὺ βιβλιόριόν του που ἐσχολιάσαμε συντόμως σὺ προηγούμενον τεῦχος. Λοιπὸν ἂν λάβῃ κανεὶς ὑπ’ ὄψη, οὗτὶ ἀσχολουμένους μετὰ τὰ ἐσχάτα καὶ γράφοντας τὰ συμπεράσματά των ἔχομεν πολλοὺς στήν Ἑλλάδα, ἀντιλαμβάνεται ποῖα σύγχυση προκαλεῖται σὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς μας. Ἀκριβῶς γι’ αὐτὸ σημεῖωσα τὴν διαφωνία μου σὺ, κατὰ τ’ ἄλλα, καλὰ κατοχυρωμένον Γραφικῶς βιβλίον «Σημεῖα τῆς συντελείας τοῦ κόσμου», ἀλλὰ καὶ καθοριστικὸν τῶν ἐσχάτων.

Τὸ λάθος τῶν μελειητῶν τῶν «σημείων τῶν καιρῶν» εἶναι ἡ σπουδὴ γιὰ τὸν καθορισμὸ τοῦ χρόνου, μετὰ τὶς βλαβερὰς συνέπειες που συνεπάγεται ἡ διάρρηξη ἀπὸ τὰ πράγματα πλὴν τοῦ σαρκασμοῦ που ἐφιστάμεθα μετὰ τὶς ἀλλεπάλληλες ἀτοιχίες ἀπὸ τοὺς πολεμιοὺς τῆς Ἐκκλησίας ἢ τοὺς ἀδιαφόρους.

Ἡ σωστὴ στάση τοῦ Ὁρθοδόξου εἶναι τὸ: «Γρηγορεῖτε οὖν, οὗθι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ἣ ὁ υἱὸς τοῦ

άνθρώπου ξερχεται» (Ματθ. κε', 13). Και για κάθε χριστιανόν ή εξοδός του από τον κόσμο αυτόν και ή είσοδός του στον αιώνιον, είναι με όλες τις συνέπειες (μερικότερες) ή Δευτέρα Παρουσία. Οι άναζητήσεις και ό καθορισμός της συντελείας έχουν όδηγήσει σε «μωράς ζητήσεις και γενεαλογίας και μάχας». Μακάριος εκείνος πού γρηγορεί και προσεύχεται και μετανοεί κάθε στιγμή. Μακάριος εκείνος πού εδρε τό «πολύτιμον θήραμα» τόν Χριστόν και έκαμε «μονήν» τήν καρδίαν του τού Πατρός και τού Πνεύματος. Και είναι γνωστόν, ότι «έν καρδίαις πραέων άναπαύεται ό Κύριος». Μακάριος εκείνος πού έχει άδιάλειπτη τή μήμη του θανάτου, όπως μäs συνιστοϋν οι άγιοι Πατέρες. Μακάριος εκείνος, ό οποίος εφαρμόζει στον έαυτόν του τόν λόγον τού Κυρίου: «Ήστιασαν ύμωv αι όσφύς περιεζωσμένοι και οι λύχνοι καιύμενοι. Και ήμεϊς όμοιοι ανθρώποις προσδεχομένοι τόν κύριον έαυτώv, πότε αναλύσει εκ τών γάμων, ίνα έλθόντις και κρούσαντις εύθέως ανοίξωσιν αύτω. Μακάριοι οι δούλοι εκείνοι, ους έλθών ό κύριος εύρήσει γρηγοροϋντας...» (Λουκ., ιβ, 35 - 40).

Νομίζω, ότι ούτε ή γνώση της συντελείας προσδέτει ίπποτε σίτον πιστόν, ούτε ή άγνοιά της άφαιρεί ίπποτε. Άλλά δεν υπάρχει και έπιολή έρεϋνης τού χρόνου της συντελείας. Προς τί λοιπόν να δαπανώμεν πολύτιμον χρόνον και νοητικές δυνατόμεις, με άσφαλές κέρδος τις έριδες, τούς θυμούς και τις ύδρεις μεταξϋ τών διαφωνούντων;

Η ΜΟΝΗ ΔΟΧΕΙΑΡΙΟΥ

ΟΡΥΒΟΣ χωρίς λόγον έγινε για την ή. Μονήν Δοχειαρίου, ενώ μάλλον χαρά και δοξολογία τού Θεού έπρεπε να προκαλέση ή επάνδρωσή της και ή επάνοδός της

ρίες προεκάλεσαν οι αυτόκλητοι «ζηλωταί», οι όποιοι με πλάγια μέσα και έν γνώσει, ότι τα μοναστήρια είναι ιδρύματα, πού υπάγονται στο Οικουμενικόν Πατριαρχείον, επεδίωξαν να άλώσουν τό «Δοχειαρίον», όπως έγινε στην μονήν Έσφιγμένου.

Οί πλανώμενοι καλοί άδελφοί «ζηλωταί», νομίζουμε πως στο κεφάλαιον αυτό παρουσιάζουν ύποτονικότητα θεσμότητας. Διότι άφού θέλουν να ακολουθήσουν τις αυθαίρετες ιδέες των, έχουν κάθε δικαίωμα να παραμένουν στα κελία των ελεύθεροι να προσεύχονται να τούς φωτίση ό Κύριος. Δεν έχουν όμως δικαίωμα, άφού έχουν άποκοπή από την εκκλησιαστική κοινωνία με τις ή. Μονές και τό Οικουμενικόν Πατριαρχείον, να θέλουν με κάθε τρόπον να καταλάβουν ιδρύματα άλλοιτριάς Έκκλησίας, δεδομένου ότι πάντες οι «ζηλωταί» έν άγίω Όρει άνήκουν σε μια από τις τρεις - τέσσερες παρασυναγωγές τών Άθηνών. Άς αντίστρέψουν τούς όρους, δηλαδή ως καταλάβουν ένα παλαιοσημερολογικόν μοναστήρι έξω τού άγίου Όρους νεοσημερολογίται, και τότε θά φανή τί θά έκαναν.

Διαμαρτύρονται και δια τίς άπελάσεις 3-4 μοναχών «ζηλωτών». Ήως έχουν δλίγον δίκαιον. Άλλά πρέπει να τούς δηλωθή, ότι ή 'Ι. Κοινότης τού άγίου Όρους με κανένα τρόπον δεν θά ήθελε την άπομάκρυνσή τους από τό άγιον Όρος, αν αύτοι «με τό καλό» εζήρχοντο από την Μονήν. Οι άπελάσεις ήταν ό μόνος έναπομείνας νόμιμος τρόπος έλευθερώσεως της Μονής από τούς προτάσσοντας βιαίαν αντίσταση «ζηλωτάς». Και τώρα μάλλιστα κανείς δεν πρόκειται να τούς ενοχλήση να παραμείνουν άσκοπόμενοι έν μετανοία και κλαίοντες για τις άμαρτίες τους στο Άγιον Όρος, υπό τόν όρον να σταματήσουν την προσηλυτιστική τους δράση.

Ό Άθως είναι ειρηνικός και ό Καταστατικός Χάρτης προσιατεύει την ειρήνη του και την όρθοδοξία του από τούς δορύθους και τις έτεροδοξίες τών διαφόρων αίρειτικών και σχισματικών. Και οι «ζηλωταί» έχουν όλα τα χαρακτηριστικά τών σχισματικών. Έπειδή όμως είναι άπλοϊκοί και άμαρτεϊς τού πολιτεύματος της

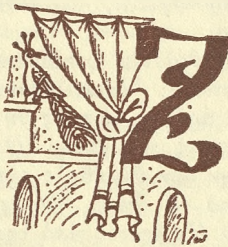
από την άρρηνη, από παραδοσιακής άπόφρασης, ιδιορρηνμία στην σόφρονα κοινοβίωση της.

Έβδαια τόν όρρυβον και τις διαμαρτυ-

Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ πεφνσιωμένοι ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τῶν ἡ' Γ. Κοινότης τοὺς ἀνέχειται καὶ τοὺς ὑπομένει ἐφ' ὅσον δὲν προκαλοῦν τὴν διατάραξη τῆς εἰρήνης. Γιατὶ στὴν τελευταία περίπτωση ἀναγκάζεται νὰ λάβῃ προσηλαστικὰ μέτρα τῆς ἡσυχίας τοῦ τόπου διὰ τῆς ἐσχάτης λύσεως, τῆς ἀπελάσεως, ὅπως προβλέπεται ἀπὸ τὸν Κ. Χάρτην τοῦ ἁγίου Ὁρους.

Καὶ ἄς μὴ νομισθῇ ὅτι ἡ ἀπέλαση μοναχῶν εἶναι ἓνα σκληρὸν νομικιστικὸν μέτρον. Μὲ ἀπέλαση ἠπειλοῦντο καὶ οἱ ἐμπορευόμενοι κτήματα μοναχοὶ ἀπὸ τὸ πρῶτον Τυπικὸν τοῦ ἁγίου Ὁρους, τὸ ὁποῖον ὑπέγραψε καὶ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης. «Ὅσοι τῶν μοναχῶν ἀγροὺς κηλοῦμενοι πωλοῦσιν αὐτοὺς εἶτα πάλιν ἄλλους ὀνοῦμενοι αὐθις μεταπιπρόσκουσι... τοῦτους εἰργεοθαί τῆς τοιαύτης ψυχολαβοῦς ἐμπορίας παντὶ ἰσὸσπρ διεντιελόμενα ἢ παντὸς ἐξελαύρεσθαι τοῦ Ὁρους...».

Ο ΖΗΛΩΤΙΣΜΟΣ

ΗΛΟΣ εἶναι ἓνας δ-ρος Γραφικὸς μὲ τὸν ὁποῖον ἐκφράζεται ἡ θεομότης τῆς ψυχῆς γιὰ κάποιον σκοπὸν.

Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος διακρίνει τρεῖς καταστάσεις ζηλω-

τῶν: τοὺς «ὑποζέοντας», τοὺς «ζέοντας» καὶ τοὺς «ὑπερζέοντας» καὶ συνιστᾷ σιτοὺς πιστοὺς, σὰν μέση κατάσταση, τοὺς «ζέοντας», ἐπειδὴ αὐτοὶ εὐρίσκονται μεταξὺ τῶν δύο ἄκρων καὶ συγκρατεῖται ἡ ψυχὴ σὲ ἰσορροπία.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ἀποδίδει ἰδιαίτη-ρη σημασία στὴ μεσότητι τῆς σκέψεως καὶ ἐπομένως τῆς συμπεριφορᾶς, πὸν κεῖται μεταξὺ ἐλλείψεως καὶ ὑπερβολῆς. Καὶ στὴ Θεολογία πρέπει νὰ τηρηται αὐτὸς ὁ κανόνας, γιὰ νὰ μὴ ἐκτραπῇ σὲ αἵρεση. Γι' αὐτὸ λέγει: «Ὁρθοδοξεῖν ἐστὶ τὸ αἰετοσχοινοβατεῖν».

Ἄν λοιπὸν τὸ θεομόμετρον τοῦ ζήλου ἀνέβῃ ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἐλεγχόμενη ἀπὸ τὴν λογικὴ σκέψη, τότε φρεσικὰ ὀδηγεῖται κα-

ρεῖς σὲ παραλογισμοὺς.

Ἄλλὰ καὶ πάλιν, ἂν ἡ θυμικὴ αὐτὴ ὀρμή, ὁ ζήλος, ἀνάγη στὴν ψυχῆ, πὸν δὲν ἔχει ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὰ διάφορα πάθη τῆς κακίας, τότε ὁ ζήλος ἀντὶ νὰ ὑπηρετῇ τὸ ἀγαθόν, ὁποῖασσεται ἀνεπίγνωστα σις ψυχικὲς κακίες.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες, σὰν μοναδικὸι ψυχαλαυτικαί, ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἁγίου Πνεύματος, δὲν ἄφρασαν πυχὴ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς χωρὶς νὰ ἀποκαλύθουν τὶς ἀσχημίες τῆς, πὸν παρουσιάζονται μὲ προσωπεῖον ἀπαιτηλόν. Γι' αὐτὸ καὶ ἔχουν ψυχολογήσει τὶς διαφορὲς καταστάσεις μὲ κάθε λεπτομέρεια.

Ἀκόμα καὶ ἡ κλασσικὴ ἀρχαιότης ἔχει ἀσχοληθῆ ἰδιαίτερα μὲ τὰ διάφορα πάθη καὶ τὰ συμπερῶματά τῆς, τηρομένων τῶν ἀναλογιῶν, εἶναι σπουδαιότατα.

Λοιπὸν ὁ «ζηλωτισμὸς» κατὰ βάθος εἶναι ἓνα ἀσθένημα ψυχικόν, ἀφοῦ ἰσφύεται ἀπὸ τὴν ἀγνοία καὶ τὴν μισαλλοδοξίαν. Ἄλλο λελογισμένη καὶ φωτισμένη ὀρθόδοξη συμπεριφορὰ καὶ ἄλλο ἀγνοσία, πεισομὴ καὶ σὲ κάποιον βαθμὸν δξυκολία.

Αὐτὰ τὰ ἐλατιῶματα ἀνακαλύπτει καρεῖς σις περιπτώσεις τῶν Ἰουδαίων, πὸν «εἶχαν ζῆλον οὐ κατ' ἐπίγνωσιν», εἰς τοὺς Κορινθίους, πὸν δημιουργοῦσαν σχίσματα, εἰς τοὺς παλαιοπασχίτας, πὸν ἐκαυδαλίσθησαν ἀπὸ τὸν πασχάλιον ὄρον τῆς α' Οἴκου. Συνόδου, εἰς τοὺς παλαιοπιστοὺς σιτῆ Ρωσία, πὸν δὲν ἤθελαν διβλία ἐντυπα, ἀλλὰ χειρόγραφα, εἰς τοὺς παλαιοημερολογίτας, πὸν ἀπὸ τὸ 1924 θεώρησαν τὸ ἄλμα τῶν 13 ἡμερῶν σὰν ἄλμα προδοσίας τῆς πίστεως.

Συγκεκριμένως γιὰ τοὺς «ζηλωτὰς» τοῦ ἁγίου Ὁρους ὑπάρχει ἓνας ἔλεγχος: διὲν διαν μερικὸι ἀπλοῖκοι ἱερομόναχοι καὶ μοναχοὶ τοῦ ἁγίου Ὁρους σκαυδαλισθέντες ἀπὸ τὴν μετ-ἀρίθμηση τοῦ 10 σὲ 23 ἐξῆλθαν σιὸν κόσμο κηρύττοντες νὰ μὴ ἀκολουθήσουν τὴν «αἵρεση» αὐτὴ, ὑπῆρχαν σιὸν Ἄθω 5-6.000 μοναχοὶ εὐλαβεῖς καὶ ἅγιοι καὶ λόγοι, οἱ ὁποῖοι ἀντὶ νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, διειτήρησαν τοὺς κανονικοὺς δεσμοὺς τῶν, κρατήσαντες μόνον τὴν παλαιὰ μέτρηση.

Ἦμπορεῖ νὰ λέγουν ἐκεῖνοι οἱ ἀμαθέστατοι ἢ ἡμιμαθεῖς, διὲ ὄλες τότε οἱ Μο-

νές και οι Σκηπτες ἔχασαν τὸν νοῦν τους και τὴν εὐσέβειάν τους, και διι μόνον αὐτοὶ διέκριναν διι τὰ Παιδιαρχεῖα και οι Τοπικῆς Ἐκκλησίαις ἔπεσαν σὲ αἵρεση και ἔχασαν τὴν Χάρη τῶν Μυστηρίων, ὅπως βλασφημῶς διατεινονται;

Εἶναι φανερόν λοιπόν, διι οι ουμπαθεῖς αὐτοὶ ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ φερακίζονται ἀπὸ τὸν ἐχθρόν λόγω οἰήσεως και ἑλλείψεως ἀγάπης. Ἐὰν ἐγνώριζαν διι ἀποτελοῦν μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ και τὸ ἡσθάνοντο, ποτε δὲν θὰ ἀποιολομοῦσαν νὰ οχίσουν τὴν Ἐκκλησίαν και νὰ ἐθρίσκωνται ἰώρα ἔξω τῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ γιατί; Γιὰ τίς ἡμέρες! Γι' αὐτὸ και ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἔλεγε σιους παλαιοπασχίτες: «Ἄκουσον νοῦν τί φησιν ὁ Παῦλος· διαν δὲ τὸν Παῦλον εἶπω, τὸν Χριστόν λέγω· ἐκεῖνος γὰρ ἐστιν ὁ τὴν Παῦλον κινῶν ψυχήν. Τί οὖν οὗτος φησιν; «Ἡμέρας παρατηρεῖσθε και μῆνας και καιροὺς και ἐνιαυτούς. Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς».

Εἶμεθα ὑποχρεωμένοι μὲ ἀγάπην και ἰκεσίαις νὰ λυτρώσωμεν ἀπὸ τὸ οχίσμα και τοὺς κινδύνους ἔξω τῆς μάντρας τοῦ Χριστοῦ τοὺς ἀπαιτηθέντας ἀδελφούς μας, «ὕπερ ὧν Χριστὸς ἀπέθανε».

ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΕΒΑΙΑ ἔχουμε μίαν ἱεραρχίαν ἀξιολογικῶν ἐπιπέδων. Σὲ συνοπτικῆς ὑποδιαρέσεις, οι ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, διέκριναν τοὺς ἀνθρώπους σὲ τρία

ἐπάλληλα ἐπιπεδα: σιους σαρκικούς, τοὺς ψυχικούς και τοὺς πνευματικούς. Οι πρῶτοι εἶναι οι δοῦλοι τῆς σαρκός, οι δεῦτεροι εἶναι οι δουλεύοντες σιὰ πάθη τῆς ψυχῆς· και οι τρίτοι εἶναι οι μετέχοντες ἀγίου Πνεύματος.

Γιὰ νὰ μεταχειρισθοῦμε ὁμως μιά σύγγραση ὁρολογία, προκειμένου νὰ συνεννοηθῶμε, οι σαρκικοί εἶναι οι αἰσθησιακοί, οι ψυχικοί εἶναι οι αἰσθητικοί και πνευ-

ματικοὶ ὀνομάζονται σήμερα, ὄχι οι μέτοχοι τοῦ ἁγίου Πνεύματος — τὸ Ὅποιον ἀγροῦν — ἀλλὰ οι διανοητικοὶ ἄνθρωποι.

Εἶναι φανερόν, διι γιὰ νὰ φθάση καινεὶς σιην κορυφή τῆς πνευματικῆς πυραμίδας, πρέπει νὰ νεκρώση τὴν σάρκα «σὸν τοῖς παθήμασι και ταῖς ἐπιθυμίαις», νὰ μεταστοιχειώση τὸ θυμοειδὲς σὲ ἀνδρεία και πραότητα και τὸ ἐπιθυμητικὸν σὲ θεῖον ἔρωτα, γιὰ νὰ ἀπελευθερωθῆ τελικὰ τὸ λογιστικόν.

Ὁ νοῦς λοιπόν, ἐλευθερωμένος ἀπὸ τὰ φρεκιὰ πάθη και τίς ἐπιδράσεις των — ποὺ προσδιορίζουν τὴν ποιότητα των λογισμῶν — και, σὲ ἓνα ποικίλον μέτρον, «ἐλλαμπόμενος και περιλαμπόμενος», ἀπὸ τὸ κάλλος των ἐνεργειῶν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, πλησιάζει και ἐνώνεται μὲ τὸν Θεὸν διὰ τῆς ἀγάπης, τῆς προσευχῆς και των θεῶν θεωριῶν.

Γιὰ νὰ ἐπιτύχη ὁμως ὁ χριστιανὸς τὴν τελειώση του, ποὺ συνίσταται σιθ θέωση, τῆς ὁποίας χαρακτηρες εἶναι τὰ παραπάνω, χρειάζεται ἀγῶνας αἱματηρὸς διὰ τίου και μάλιστα «νόμιμος», τὸ περιεχόμενον και τίς διαστάσεις τοῦ ὁποῖου δίνουν οι Ἄγιοι.

Οἱ Ἄγιοι σὸν νικηταὶ λοιπόν τοῦ διαβόλου, τῆς σαρκός και τοῦ κόσμου, παίρνουν «τὸν ἀμαράντινον στέφανον», τὸν «στέφανον τῆς δικαιοσύνης», τὸν «στέφανον τῆς ζωῆς», «στέφανον χρυσοῦν», «στέφανον ἀστέρων δώδεκα», «ἀστέρα πρωτόν», τὸ «βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως» κλπ.

Και αὐτὰ εἶναι τὰ ἀνεκφράστου ἀξίας βραβεῖα τοῦ Θεοῦ, τὰ αἰώνια, τὰ ἀφθαρτα, τὰ στεφάνια τῆς ἀληθινῆς δόξης, τὰ μόνα ἀντάξια σιην εὐγένεια και τὴν ἀθανασία τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἡ ὁποία θεοποιεῖται μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ και τὴ θέληση τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄλλὰ και ὁ «κόσμος», σύμφωνα μὲ τὰ κριτήριά του, ποὺ ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὴν πεπρωκνῖα και μὴ ἀναγεννημένη ἐμπαθῆ φύση του, ἔχει τίς ποικίλες ἐπιδόσεις του γιὰ νὰ ἐπιτύχη τὸ ἀρχαῖον «σέλιον» και τὸν κότινον. Γι' αὐτὸ και ἀγωνίζονται οι ἄνθρωποι σιὰ διάφορα ἀλλήματα («να φθαρίτὸν στέφανον λάθωσι»). Εἶναι δὲ τέτοιαις και τόσαις οι μορφῆς τῆς βραβευμένης «ἀμιλλας», ὅστε δὲν θὰ ἦταν ὑπερ-

βολή, ἂν τις ὀνόμαζε κανείς σὸφρων πιστὸς δαιμονιώδεις καὶ «μυρίας ψευδεῖς», χάρη ἐπάθλων γῆινων.

Μία λοιπὸν ἀπὸ τὶς σιεφανούμενες ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους μορφές εἶναι καὶ ἡ ποίηση. Γιὰ τὰ εἴμαστε ἀντικειμενικοὶ πρέπει νὰ δεχθοῦμε, ὅτι κάθε ἀνθρώπος ποὺ γεννιέται εἶναι κ' ἕνας ποιητής. Κι' αὐτὸ γιὰ τὴν ψυχὴν του καὶ σὶν ἕξω κόσμον ὑπάρχουν ὅλα τὰ στοιχεῖα γιὰ νὰ λειτουργήσῃ σὰν ποιητής.

Καὶ χαρὰ καὶ πόνοους ἔχει ὁ ἀνθρώπος, νοσταλγίες καὶ ἐπιθυμίες, διαψεύσεις καὶ ματαιώσεις, φαντασίες καὶ ὄνειρα, καὶ λόγον καὶ συναισθήματα, καὶ τὸ φυσικὸν φῶς τοῦ ἁέρεσι καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ τὰ ἀστέρια καὶ τὰ χρώματα καὶ οἱ θάλασσες καὶ τὰ ἀνθη καὶ τὰ δένδρα καὶ τὸ κάλλος τὸ αἰσθητικὸν τὸν συγκινοῦν καὶ ἡ ἀσχημία τὸν ἀπωθεῖ καὶ ὅλα τὰ ἀκουστικά ὠραῖα τὸν θέλγουν καὶ ὅλα τὰ ὄρατα ἄμορφα τὸν ἐλκύουν καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν τοῦ γεννοῦν ἀνάλογες ἀντιδράσεις.

Σημασία λοιπὸν δὲν ἔχει νὰ μᾶς δείξῃ ὁ ποιητής ὅτι εἶναι ἀνθρώπος σὰν τοὺς λοιποὺς, ἀλλὰ ἂν ἐπέτυχε καὶ ἀληθινόν, μεγάλον, λυτρωτικόν, ἀθάνατον, αἰώνιον, ποὺ μόνον οἱ Ἅγιοι κατακοῦν καὶ ποὺ ἀποτελεῖ κανὸνα σωτηρίας τοῦ κόσμου. Ἐὰν αὐτὸ δὲν τὸ ἐπιτύχῃ, τότε ὁ ποιητής δὲν διαφέρει ἀπὸ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους, εἶναι ἀλύτρωτος, δυστυχής, ὁμοιοπαθής μὲ τοὺς ἄλλους «ποιητὰς», ποὺ βασανίζονται μέσα σὶὰ ἀδιέξοδά των καὶ θγάζουν ἀπηλπισμένους κροναγές.

Αὐτὰ γράφονται γιὰ ἔλεγχον, ἂν «ὀρθοτομοῦμε τὸν λόγον τῆς ἀληθείας», ἐγκωμιάζοντες καὶ συγκαίροντες τὸν «δαφροστεφῆ» ποιητὴν Ὀδυσσεῖα Ἐλύτη, χριστιανοὶ ὄντες, ἀρχιερεῖς, θεολόγοι καὶ θεολογικὲς Σχολές! Γιὰ τὴν παραμένουμε

πραγματικά ἀνανδοὶ μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν ἀκομία, ποὺ ἀδικεῖ τὸν Χριστιανισμόν καὶ προκαλεῖ σύγχυση ὡς πρὸς τοὺς ὄντως ἀξίους θαναταμοῦ ἀνδρας.

Ἐννοοῦμε βέβαια τὸν ἐνδοουσιασμὸν τῶν διαφόρων «πνευματικῶν» ἀνθρώπων καὶ Ἰδρυμάτων γιὰ τὰ Νόμπελ, ποὺ ἀνταγκλοῦν σὶὸ Ἔθνος. Ἀλλὰ τὸ Ἔθνος αὐτὸ εἶναι συνφασμένον μὲ τὴν Ὁρθοδοξία, ποὺ ἐκπροσωπεῖ τὴν ὑψηλότερη ἔκφραση τῆς ζωῆς του καὶ τὴν ὁποία συμπυκνώνει ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τῆς ὁποίας τὰ κριτήρια ἀξιολογήσεως διαφέρουν βασικά.

Ἐπομένως, ὁ μὲν πεπτικῶς κόσμος, ἔχει κάθε λόγον νὰ πανηγυρίσῃ γιὰ τὸν ποιητὴ, τοῦ ὁποίου τὰ συναισθήματα καὶ οἱ ὁραματισμοὶ δὲν ξεπερνοῦν τὴν αἰσθητὴν πραγματικότητα, ἡ δὲ Ὁρθοδοξία τί δουλειὰ ἔχει νὰ θαναμάξῃ καὶ νὰ σιεφανῶνῃ τὸ δυστυχὲς αὐτὸ πλάσμα, ποὺ σιενάζει μέσα σὶὸ κύκλωμα τῶν παθῶν του, χωρὶς ἢ φυσικὴ θεωρία του καὶ ὁ παγανισμὸς του νὰ τὸν ὠφελοῦν σὲ τίποτε, ἀφοῦ ἡ φύση εἶναι ἀνίκανη νὰ γεμίσῃ τὴν ψυχὴ;

Ἀλλὰ καὶ πῶς δὲν αἰρεται, μὲ τοὺς ἐν ὀνόματι τῆς Ὁρθοδόξου θεολογίας τοιοῦτους θαναταμοῦς, ἢ διαχωριστικὴ γραμμὴ μεταξὺ θείων καὶ ἀνθρωπίνων, ἀθανάτων καὶ θνητῶν, αἰώνιων καὶ προσωκαίρων, φυσικῶν καὶ ὑπερφυσικῶν ἐπιτευγμάτων, μὲ συνέπειαν νὰ πλανῶμεν τοὺς ἀνθρώπους, ἀποκρύπτοντες τὴν ὁδὸν τῆς ἐφικτῆς ἀνθρωπίνης τελειώσεως;

Δὲν γνωρίζομεν ποῖον νὰ λυπηθοῦμε περισσότερο τὸς θραβεύσαντας, τοὺς ἐνδοουσιώντας ἢ τὸν θραβευμένον, ποὺ μεταβαίνει θλιμμένος, ἀλύτρωτος, ἄζωος, δυστυχής, θνησκων γιὰ νὰ πάρῃ τὸ ἀνθρώπινον θραβεῖον του, ποὺ κανέναν δὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μάλλον ἔβλαψε!

θ.μ.δ.

ΟΙ ΔΥΟ ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

→ ἀπὸ σ. 1

Ἡ δευτέρα ὁμως Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ὑποκειμενική, χωρὶς τὴν ὁποίαν ὁ σκοπὸς τῆς πρώτης δὲν πραγματώνεται στὴν πληρότητά του. Εἶναι ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, πὸν συντελεῖται στὶς ἀνθρώπινες καρδιές. Χωρὶς νὰ γεννηθῇ ὁ Χριστὸς στὴν καρδιά μας, εἶναι σὰν νὰ μὴ γεννηθῆκε γιὰ μᾶς.

Καὶ στὸ μὲν Σπήλαιον ὁ Χριστὸς γεννηθῆκε ὡς ἄνθρωπος ὄντας Θεός. Στὶς δὲ καρδιές, αὐτῶν πὸν «ἔλαβον αὐτόν», γεννιέται ὡς Θεὸς ὄντας καὶ ἄνθρωπος. Καὶ ἐνῶ στὸ Σπήλαιον δὲν χρειάστηκε, γιὰ νὰ γεννηθῇ, πα-

ρὰ μόνον ὀλίγα ἄχυρα καὶ τὴ θερμὴ ἀναπνοὴ τῶν ζώων, στὶς καρδιές ὁμως γιὰ νὰ γεννηθῇ ἀπαιτεῖ καθαρότητα, «καρδίαν καθαρὰν καὶ πνεῦμα συντετριμμένον».

Ἄς παρακαλέσουμε λοιπὸν τὸν Γεννηθέντα Θεάνθρωπον νὰ καθάρῃ τὶς καρδιές μας «ἀπὸ πάσης κηλίδος» καὶ νὰ γεννηθῇ σ' αὐτές, ὡς Φῶς καὶ Ζωὴ καὶ ἀλλόμενον ὕδωρ», ὡς «σοφία» καὶ «γνώση», ὡς «ἀγάπη, χαρὰ καὶ εἰρήνη», γιὰτὶ σ' Αὐτὸν «κατοικεῖ πᾶν τὸ πλῆρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς» (Κολ. 2, 9), Ἀμήν.

Οἱ «Ἀθωνικοὶ Διάλογοι»

ՀԱՅՈՒՆՆԵՐԻ

ԵՐԵՎԱՆԻ
ՏՐԱՊԵՏԻՒՄ

6/8

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ

Αρχαία Ελλάδα

Πολωνικά Ζωιολογία

ΑΓΡΟΠΕΙΤΙΚΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

67
—
68

